

Dals-Eds kommun

Årsredovisning 2013

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse

- 3 Kommunstyrelsens ordförande**
- 5 Kommunens utveckling**
- 14 Ekonomisk översikt**
- 19 Personal- och hälsobokslut**
- 21 Framtidsanalys och omvärldsbeskrivning**
- 23 Kommunens övergripande mål**

Räkenskaper

- 27 Driftredovisning**
- 28 Investeringsredovisning**
- 28 Resultaträkning**
- 29 Kassaflödesanalys**
- 30 Balansräkning**
- 31 Notförteckning**
- 36 Vatten- och avloppsverksamhet**
- 38 Redovisningsprinciper**

Nämnderna

- 43 Kommunstyrelsen**
- 56 Teknik och Service**
- 67 Plan- och Byggnadsnämnden**
- 76 FOKUS-nämnden**
- 101 Socialnämnden**

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

När vi nu lägger 2013 bakom oss kan vi se tillbaks på ett framgångsrikt och spännande år i Dals-Eds kommuns historia. Framgångsrikt utifrån både utveckling och resultat, samt spännande tack vare att flera viktiga beslut om vår framtid fattats.

Bland det första man kommer att tänka på när man ska sammanfatta året, är den stora befolkningsökningen på 75 personer. Sedan millennieskiftet har kommunens befolkningskurva sakta pekat nedåt och därför känns det naturligtvis fantastiskt bra med denna vändning. Den påverkar kommunen på flera vis, men jag vill främst lyfta upp den ”psykologiska effekten”. Jag tror nämligen att det är av stor betydelse för oss i en liten kommun, att känna att vi kan växa. Det finns ingen naturlag som föreskriver att vi måste bli färre, utan tvärt om, med hjälp av målmedvetet arbete äger man sitt eget öde. Dessutom skickar vi en tydlig signal till vår omvärld. Dals-Ed är en attraktiv kommun ditt folk flyttar, vilket i sin tur leder till chanser om ytterligare inflyttning. Om vi förvaltar denna situation väl, finns det goda chanser att vi ser en positiv utveckling framöver.

En kommunal årsredovisning innehåller, en otrolig massa intressant information om vad som skett under det gångna året. Det finns mycket som förtjänar uppmärksamhet, men jag måste ändå begränsa mig till att kommentera några få saker. Jag väljer därför att lyfta ett par exempel från våra stora verksamhetsnämnder.

Hos FOKUS-nämnden ligger ansvaret för all utbildningsverksamhet i kommunen, från förskola till gymnasiet. En fråga som debatteras flitigt i Sverige är med vilken kunskapsnivå våra elever lämnar skolan. Det är därför med stor glädje, vi kan konstatera att eleverna som gick ur årskurs nio gjorde det med mycket gott resultat. Meritvärdena ligger på en nivå som gör att vi ligger bland de tjugofem procent bästa i riket, vilket är ett mål vi siktar på. Därför vill jag framföra ett stort grattis till både ledning, lärare och elever på Hagaskolan!

Inom Socialnämnden ryms ju bland annat ansvaret för äldreomsorgen och en av verksamheterna där är hemvården. Här har man under året på ett föredömligt vis arbetat med, att införa ny teknik för planering av sina insatser, i form av systemet Laps Care. Effekten har blivit fördelar både för den enskilde brukaren och för verksamhetens ekonomi, dvs. ren kvalitetssäkring helt enligt kommunens uppsatta mål. Mycket bra jobbat hemvården!

Ser vi slutligen framåt, så fattade kommunfullmäktige två tunga och framtidsinriktade beslut under förra året. Det första gäller beslutet om att bygga en ny förskola omfattande fyra avdelningar och det andra gäller ombyggnationen och renoveringen av våra skolenheter Haga och Snörum. Det känns alldeles extra bra, att kunna fatta beslut om investeringar som innebär satsningar på de yngsta i vår kommun. För trots allt, det är de som har det mesta av framtiden framför sig och självklart vill vi ge dem en bra start i livet. Att prioritera barnomsorg och skola är en nödvändighet om vill fortsätta och vara en framgångsrik kommun där det goda livet erbjuds.

Ja det finns som sagt mycket mer som borde uppmärksammas men dessa axplock får tjäna som exempel på allt gott arbete som görs inom Dals-Eds kommun.

Avslutningsvis vill jag framföra ett stort tack till alla personal och alla förtroendevalda för era insatser under det gångna året.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Martin Carling', written over a white rectangular background.

Martin Carling
Kommunstyrelsens ordförande

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

KOMMUNENS UTVECKLING

BEFOLKNING

Kommunens befolkning ökade under året med 75 personer! Detta var 90 personer bättre än den prognos på -15 personer som tagits fram inför 2013. Antalet Dals-Edsbor ökade därmed till 4 740 invånare. Under året flyttade 296 personer in till kommunen, vilket var 72 fler än år 2012. Antalet personer som flyttade från kommunen under år 2013 var 219, vilket var 10 personer färre än 2012. Det innebär att kommunens flyttnetto uppgick till + 77 för 2013 vilket var en förbättring jämfört med föregående år. Under 2013 föddes 52 barn, 9 fler än 2012. Antalet avlidna invånare uppgick till 52, 1 mindre än 2012. Födelseunderskottet (antal födda minus antalet döda) var +/-0 personer under 2013.

Ålder	2009	2010	2011	2012	2013
0-4	233	221	221	218	245
5-9	242	240	243	243	240
10-14	242	228	227	223	246
15-19	317	286	269	269	255
20-24	284	314	323	309	303
25-44	1 045	1 027	1 001	990	1 010
45-64	1 308	1 295	1 271	1 265	1 266
65 -	1 058	1 081	1 124	1 148	1 175
Summa	4 729	4 692	4 679	4 665	4 740

Kön	2009	2010	2011	2012	2013
Män	2 426	2 413	2 405	2 416	2 457
Kvinnor	2 303	2 279	2 274	2 249	2 283
Summa	4 729	4 692	4 679	4 665	4 740

BEFOLKNINGSUTVECKLING OLIKA KOMMUNDELAR

Befolkningsutvecklingen fördelat på de olika kommundelarna för 2013 och i jämförelse med statistik för år 2009 redovisas enligt nedan. Totalt har befolkningen ökat med 11 personer under perioden. Ökningen finns inom Dals-Ed (tätort och landsbygd) medan kommundelarna i övrigt, med undantag för Håbol, minskar något i befolkningsantal.

Kommundel	2009	2013
Dals-Ed	3 509	3 584
Gesäter	124	104
Håbol	235	236
Nössemark	207	182
Rölunda	449	432
Töftedal	205	202
Summa	4 729	4 740

ÅLDERSSTRUKTUR

Av Dals-Eds befolkning återfinns 19 procent i åldrarna 0–17 år; motsvarande siffra för riket är 20 procent. I åldrarna 18–64 finns drygt 57 procent av Dals-Edsborna, medan 60 procent av rikets invånare tillhör gruppen.

Runt 25 procent av kommunens invånare är 65 år eller äldre jämfört med drygt 19 procent för riket.

Jämfört med riksgenomsnittet har Dals-Eds kommun fler äldre, och färre i yrkesverksam ålder. I Dals-Ed utgör kvinnorna 48 procent och männen 52 procent av befolkningen. I riket var fördelningen näst intill 50/50.

BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN UNDER PERIODEN 2014-2043

Under prognosperioden 2014–2043 beräknas folkmängden i Dals-Eds kommun att öka med 91 invånare, från 4 740 till 4 831 personer. Orsaken är att flyttnettot i genomsnitt förväntas vara 25 personer per år och födelsenettot -21 personer per år. Antalet inflyttade beräknas vara i genomsnitt 259 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 234 personer. Antalet barn som föds förväntas vara 41 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 62 personer.

NÄRINGS LIV

Under 2013 har lågkonjunkturen fortsatt, och har kanske först nu visat effekt, speciellt vad gäller nyföretagandet. Efter den stora ökningen 2012, har betydligt färre företag startat under 2013 – 27 stycken. Men det ligger ändå inom målet på 20 nya företag per år.

De flesta producerande företag går fortsatt bra, trots lågkonjunkturen. Samtidigt strävar många av butikerna. Den totala försäljningen i Dals-Ed låg 2012 på 310 milj kr, vilket är en minskning med 4% jämfört med året innan. Försäljningsindex ligger dock fortsatt bra, speciellt på dagligvaruhandeln (137), även om det har minskat något. Sällanköpsindexet på 77 är starkt för att vara en sådan liten kommun. Minskningen kan bero på de köpcenter som byggs runtomkring i regionen i kombination med växande e-handel och därmed ändrat köpbeteende. Gränshandeln är en betydande del av den totala försäljningen, men skulle kunna vara än större.

För att främja för ökat företagande på landsbygden har ett arbete med att ta fram en landsbygdsstrategi påbörjats. Med hjälp av fiberutbyggnaden på runt om i kommunen finns nu möjligheter för att kunna driva företag på samma villkor som i storstäder.

Företagsklimatet är fortsatt gott och förra årets ranking från Svenskt Näringsliv var 71 av 290. Visserligen en minskning med 3 steg jämför med föregående år, men denna trend ser vi över hela regionen. Kommunen har länge haft ett gott företagsklimat, vilket genomsyrar den företagsanda som finns.

Det största företaget, Sykes AB, har under 2013 anställt 130 personer, vilket till stor del har bidragit till den positiva befolkningsökningen. Det finns dessutom indikationer på ytterligare arbetstillfällen inom en snar framtid. Purtech har också efter lågkonjunktur och Volvos tidigare nedgång, fått säkrade order via nya Volvomodeller, och även fått klart med produktion av säten för kontorsstolar, vilket säkrar arbetstillfällena för företaget en tid framöver.

Som ett led i att främja för samverkan mellan företag, men även mellan skola och näringsliv arrangerades i mars en lokal företagsmässa, där 42 företag och 17 föreningar ställde ut. Syftet var att visa vilka företag och vilka yrken som finns på orten, och för att öka kunskapen om företagen. Det ledde även till kontakter mellan företagen och mellan näringsliv och skola. Mässan hade drygt 1000 besökare under 2 dagar.

ARBETSLÖSHET

Den totala arbetslösheten (inklusive personer i åtgärder) ökade från 9,1 procent vid årets början till 9,3 procent vid årets slut.

Kommunens mål för arbetslösheten 2013, att inte överstiga genomsnittet för riket, nåddes inte. Under sommarhalvåret hade vi dock en arbetslöshet som understeg rikets. Den totala arbetslösheten i Dals-Ed var 0,7 procent högre än i riket vid utgången av 2013. I förhållande till föregående år försämrades utfallet i förhållande till riket med 0,5 procentenheter. Från och med 2008 gäller mätningen andelen av registerbaserade arbetskraften totalt i åldrarna 16–64 år.

På en vikande arbetsmarknad är det särskilt svårt för ungdomar att få arbete. Arbetslösheten för ungdomar ligger dock betydligt lägre än föregående år. I december var 50 ungdomar 18-24 år utan arbete jämfört med 66 föregående år. Procentuellt sett är det under rikets nivå.

Inom EU-projektet ”Arena ungdom” fanns en heltidsanställd handledare som coachade ungdomar upp till 25 år med inriktning på arbete och utbildning. Alla ungdomar som slutade gymnasiet i våras söktes aktivt upp och erbjöds hjälp och stöd i jobbsökandet. Glädjande nog hade många ungdomar arbete under sommaren och vi hade siffror som låg klart under rikets. Projektet ”Arena Ungdom” avslutades i december 2013. Arbetet att hjälpa arbetssökande ungdomar till jobb fortsätter dock utan projektet.

Socialt företagande är ett annat EU-projekt som bedrivs i samverkan mellan kommunerna Säffle, Åmål, Mellerud, Bengtsfors och Dals-Ed. Projektet syftar till att utveckla socialt företagande och disponerar totalt 7,5 mkr. Utbildningsinsatser för både befintlig personal och arbetssökande kan ingå. Det har dock varit svårt att få deltagare till projektet. Projektet avslutas i april 2014.

BOENDE, BYGG- OCH PLANVERKSAMHET

Fördjupad översiktsplan för Eds tätort – ED OCH FRAMTIDEN - har varit utställd för granskning. Detaljplan för Jordbrons handels- och industriområde har antagits av KF och har vunnit laga kraft. Planprogram för resecentrum har varit ute på samråd. Arbetet med detaljplan för Hökedalens industriområde har återupptagits efter beslut av plangruppen.

228 ärenden har registrerats i byggreda, varav 103 st ansökningar rör lov och förhandsbesked, 31 st strandskyddsdispenser, 16 st tillsynsärenden. 89 st bygglov har beviljats.

Exempel på bygglov är 4 vindkraftverk, ett stort antal transformatorstationer, tillbyggnader industri, fritidshus, garage, om- och tillbyggnader bostadshus.

KOMMUNIKATIONER, INFRASTRUKTUR OCH MILJÖ

Miljöledning och miljöutbildning

Inom ramen för kommunens miljöledningssystem har 2012/2013 års miljörevision redovisats till hela organisationen. Revisionens 12 rekommendationer till miljöförbättringar har följts upp på kommunens ledningsgrupp samt på en miljökonferens för samtliga verksamhetsansvariga. Nya handlingsplaner och aktiviteter har tagits fram utifrån de 12 rekommendationerna för att ytterligare förbättra verksamheternas miljöanpassning. En miljöfolder togs fram och spreds till personalen. Samtliga verksamheter är involverade och under 2014 skall framtagna åtgärder vara genomförda och granskade.

Åtgärder som redan genomförts är exempelvis:

- Införandet av digitala kallelser och protokoll.
- Andelen ekologisk mjölk i kommunens verksamheter uppgick till 13 % jämfört med målet på 5 %.
- Pedagogiskt värde ligger i att förskolor skaffar vattentunnor för lek och bevattning.
- Utbildningen ”Sparsam körning” har genomförts.
- Utsiktens gymnasieskola har genomfört klimatsmart vecka.
- Projekt med energieffektivisering och energideklaration genomförs och åtgärder pågår.
- Det är av stort värde att LSS-verksamheten engageras i återvinning/sortering av avfall inom den kommunala verksamheten.

Miljöutbildning – miljöörkortet pågår och personalen har tillgång till den via webben och får stöd genom grupputbildningar. Dalslands miljökontor håller i miljöörkortsutbildningen och processen med införandet av miljöledningssystemet.

Naturvård

Naturkalendern innehållande naturevenemang i bl a Dals-Eds kommun lanserade på hemsidan. LONA-projektet Insådd av vilda blommor pågår och plantor har dragits upp i Billingsfors för möjlighet till utplantering i kommunen 2014. En workshop anordnades för 6 kommuner i Mellerud inom ramen för projektet Värna skyddsvärda träd. Ett trettiotal tjänstemän och parkarbetare deltog. Naturskyddsföreningen och Dalslands miljökontor har gemensamt under året arbetat med att inventera förekomsten av skyddsvärda träd i Dalsland.

Vattenvård

Dalslands Kanals Vattenråd (Upperusälven) har bevakat fiskevandringsfrågan i samband med ombyggnaden av Vattenfalls kraftstation i Långed. En ny informationsfolder har tagits fram och översatts till engelska och tyska och distribuerats i området. En vattenvandring har genomförts i Årjäng samt deltagande har skett i Vattenrådssamverkan Väst.

Gullmarns Vattenråd (Örekilsälven/Valboån) har arbetat mycket med inventeringar av vandringshinder för fisk. En sammanställning har gjorts av alla vattenkvalitetsdata, en allmän informationsfolder om vattenrådet samt en folder om övergödningsfrågor har tagits fram.

Miljökontoret har samordnat kommunernas rapportering till vattenmyndigheten av vidtagna åtgärder för att förbättra statusen i sjöar, vattendrag och grundvatten. Varje vattenråd har en egen hemsida som nås via www.vattenorganisationer.se/vasterhavet/

Energi och klimat

Energi och klimatrådgivningen har i Dals Eds kommun uppmuntrat allmänhet, små och

medelstora företag samt organisationer till ett energi- och klimateffektivt beteende. Verksamheten har genom kostnadsfri och opartisk rådgivning verkat för att tillgodose målgrupper med kunskap och verktyg så att de kan göra energi- och klimatsmarta val. Under 2013 har Energi- och klimatrådgivningen prioriterat energikartläggningscheckar och solenergi men har även genomfört ett lokalt informationsprojekt i Dals Eds kommun med inriktning energieffektivisering i mindre butiker.

Energieffektiva kommuner är ett samarbetsprojekt mellan Dalslandskommunerna och Säffle kommun. Åtgärder och insatser har initierats, utförts och följts upp inom följande områden: övergripande, fastigheter, transporter, teknisk försörjning. Bl.a. kan följande åtgärder nämnas:

- Brukarsamverkan - ett pilotprojekt där energibesparingen kommer fastigheternas brukare tillgodo t ex Utsiktens elevhem.
- Energiutbildning för driftspersonal.

Inrapporterad statistik till Energimyndigheten 2013-03-31 visar att från 2009 till 2012 har Dals Eds kommun:

- Minskat energianvändningen i sina fastigheter från 167 kWh/m² år 2009 till 158 kWh/m² år 2012. En minskning med 5,1 %.
- Total energianvändning för fastigheter, transporter och teknisk försörjning har i Dals Eds kommun minskat med 11,0 % mellan år 2009 och år 2012.

Mat och miljö

En ny livsmedelsupphandling har pågått under året. Dalslandskommunerna har deltagit i projektet "Sverige – det nya matlandet" där Miljöstyrningsrådet tagit aktiv roll i val av miljökriterier.

En uppföljning av miljökraven i gällande livsmedelsavtal har gjorts av miljöstrategerna i samarbete med upphandlaren och utmynnade i en rapport 2013-09-27. Rapporten finns på www.dalsland.se/inkop. Uppföljningen har presenterats vid Miljöstyrningsrådets landsomfattande möte/slutrapporering av "Sverige – det nya matlandet" samt för kostchefer och kökspersonal i Dalsland. I oktober ordnades ett uppskattat seminarium för kostchefer och dess personal om Miljösmart mat i Dalsland.

Miljöörkortet	Antal	Andel
Antal tillsvidareanställda	497	-
Påbörjat	37	8 %
Godkända	191	38 %

FRITID OCH KULTUR

Årets kulturstipendiat var Gunnel Zackariasson, som mottog stipendiet i samband med nationaldagsfirandet i Terrassparken.

Svea Bio deltog i "Filmfestival på Dal", vilken som vanligt blev en stor filmfest. Efter digitaliseringen av biografen har verksamheten utökats och utvecklats. Förutom 115 bioföreställningar visades även en opera, en musikal, en revy och några konserter på vita duken.

Årets kulturvecka inleddes med en skördefest, som invigdes av borgmästaren i Dals-Eds franska vänort Cepoy tillsammans med kommunalrådet Martin Carling. Den äppelpress som Cepoy förärat kommunen med kom nu till användning då borgmästaren demonstrerade hur man tillverkar äppelmust.

Att öka den digitala delaktigheten blir allt viktigare och biblioteken har i bibliotekslagen ålagts att verka för detta. Biblioteket har därför vid flera tillfällen inbjudit datorovana personer till grundläggande undervisning i hur man använder internet.

I slutet av december kom den länge efterlängtrade sammanställningen av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i Dals-Eds kommun från tryckeriet. 2005 inleddes arbetet med inventering av Rölunda socken. Därefter har en socken per år inventerats. Boken beskriver ca 350 fastigheter i text och färgbilder och berättar om hur bebyggelsen vuxit fram och förändrats.

Eds FF firade 75-årsjubileum under året och Eds SK firade 80-årsjubileum. I dessa ärevördiga föreningar genomförs en omfattande verksamhet av stor betydelse för hela kommunen.

I samarbete med Kultur & Fritid genomförde ungdomsgården och kulturskolan ett flertal kulturaktiviteter.

I Lärarförbundets årliga rankning av landets Kultur/Musikskolor framkom att Dals-Ed har Sveriges högsta andel elever inskrivna i sin Kulturskola. 58 % av grundskolans elever åk 3-9 är inskrivna i Kulturskolan.

Efter studiebesök i Mora, för att följa deras demokratidag, planerades och genomfördes en demokratidag den 23 oktober med lyckat resultat, och med utgångspunkt i Ungdomsgårdens uppdrag.

SKOLA OCH BARNOMSORG

Arbetet med Sunda tråden-projektet fortsatte under året i förskolorna, där målsättningen för de olika insatserna syftar till att bidra till ett sunt och hälsosamt liv för barn och unga i vår kommun.

Under året har mycket arbete ägnats åt barnomsorgskön och placering av barn. Detta arbete har varit svårt på grund av platsbrist. Under hösten startades en ny tillfällig förskoleavdelning i tomma lokaler på Edsgärdet där alla platser nu är fyllda.

I december månad fattade kommunen efter ett gediget utredningsarbete under hösten, att satsa på en nybyggd förskola som planeras vara färdigställd under 2014.

Läxläsningen är i gång på fritids för de barn som är kvar sent på eftermiddagen och det sker i samverkan med klasslärarna. Fritids är alltid öppet alla dagar på alla lov, då det finns behov för barn att vara på fritids.

Pilotprojekt i IKT (Information och Kommunikations-teknologi) har påbörjats i förskola, åk 2-3, åk 6, samt åk 9, med digitala verktyg.

Många elever har tagit del av Sv2-undervisningen. En utökning har skett under 2013, och omfattar ca 20 elever och 11 olika hemspråk.

På skolans område har en bred flora av reformer införts, såsom karriärstjänster för lärare, legitimationer för lärare och ändringar av grundskolans timplaner

Ett arbete som kan lyftas är också medveten resursstyrning till år 9, som avslutade grundskolan med ett mycket gott resultat. I brukarenkäten från år 8 nådde skolan ett anmärkningsvärt lågt resultat, vilket initierade arbetet med resursstyrning och åtgärder.

Lokalutredning har genomförts och avslutats vad gäller grundskolans och fritidshems ombyggnad och renovering. Beslut är fattat att renovera och bygga om under 2015-16.

Grundsärskola har startats vid Utsikten med kompetensstöd av gymnasiesärskolans verksamhet.

Samarbete med skolor i Danmark och Norge för att vidga Utsiktens gymnasieskolas skandinaviska profil och för att hitta partners och elevrekryteringsbas pågår. Voss i Norge och Ranum i Danmark är numera partnerskolor till Utsikten tillsammans med Söborg i Danmark. Att starta, profilera och marknadsföra den första skandinaviska gymnasieskolan i Sverige har varit en stor händelse under året. Förhoppningen är att denna unika satsning på gränsöverskridande skolsamarbete ska ge eko i hela Skandinavien och säkerställa en stabil grund för verksamheten.

Under året har det genomförts flera olika studieresor för eleverna inom de olika verksamheterna vid Utsiktens gymnasiesärskola. Även studiebesök är ett viktigt inslag i elevernas undervisning och ett sätt att förflytta lärandet till autentiska och konkreta situationer. Ett nationellt gymnasieprogram för elever inom autismspektrat har färdigberetts, och erbjuds nu från och med läsåret 14/15. Alla boenden för eleverna vid gymnasiesärskolan finns nu inom samma bostadsområde, Toppen.

Under året fick Dals-Ed vara med och ta del av riktade yrkesvuxpengar som Trollhättan inte förbrukade på egen hand, vilket skapat utrymme för aktiva satsningar lokalt.

ÄLDRE- OCH HANDIKAPPOMSORG SAMT INDIVID OCH FAMILJEOMSORG

Avseende särskilda boendet så har det varit ett turbulent år för både personal och brukare. Året startade med att installera korttidsmodulen och den stora omflyttningen startade. Korttidsavdelningen med 8 rum hade tillfälligt bedrivits i avd C:s lokaler tillsammans med 8 permanenta platser. Under mars månad flyttade korttidsavdelningen in i modulen och lämnade plats för ytterligare 8 permanenta platser från Edsgärdet. Nu var Edsgärdet tomt för boendeplatser. Resterande från Edsgärdet flyttade till Hagalid under mars-april -13.

Under hösten 2013 har socialnämnden tillsammans med kommunstyrelsen tagit initiativ till att genomföra en samlad utredning för att genom beslut i kommunfullmäktige fastställa inriktning för kommunens framtida äldreboende. Med utredningen och inriktningsbeslutet ges möjlighet att gå vidare med ett genomförande av nödvändiga förändringar för kommunens äldreboende.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) fick i februari 2013 en ny IFO-chef, Ingela Brink Gullin. Samma månad beslutade socialnämnden om att ingå avtal om ett gemensamt barnförhållningsrum i Åmål, tillsammans med övriga Dalslandskommuner.

En kommungemensam socialjour startade också upp med utgångspunkt i Uddevalla kommun. Socialjouren drivs gemensamt av 11 närliggande kommuner.

I april beslutade socialnämnden att slå samman IFO och Stödverksamheten till en verksamhet och att anta förslag om en ny organisation inom IFO. Inom ramen för verksamheten beslutade också förvaltningschef att IFO ska ha en tjänst som 1:e socialsekreterare, med syfte att avlasta IFO-chef en del ansvar i handläggningen av ärenden, samt kunna fatta beslut jämlikt IFO-chef, i de fall IFO-chefen inte finns tillgänglig.

I november beslutades att IFO-verksamheten skulle samlokaliseras i före detta Tullhuset. Kommunstyrelsen önskade istället att IFO skulle samlokalisera i lokaler på Utvecklingscenter.

I slutet av år 2013 ställer socialnämndens sig också positiv till en samverkan i Dalsland gällande gemensam Familjerätt och Familjehemsverksamhet, vilket kommer att utgå från lokaler i Åmåls kommun från och med våren 2014.

KONCERN

Koncernen Dals-Eds kommun består av kommunen och ett helägt bostadsbolag, Edshus AB. Edshus bygger och förvaltar bostäder och lokaler i Dals-Ed. Samtliga fastigheter ligger i Eds tätort. Antalet lägenheter var 423 och antalet lokaler var 16. Totalt förvaltat yta var 36 100 kvm. Andelen vakanta lägenheter minskade från 6,2 procent 2012 till 2,1 procent vid utgången av 2013. Soliditeten har ökat från 8,9 procent till 9,6 procent.

Resultatet 2013 var 0,8 Mkr.

EKONOMISK ÖVERSIKT

ÅRETS RESULTAT

Kommunens resultat för 2013 var 7,4 mkr, vilket var 5,0 mkr bättre än budgeterat. I resultatet ingår jämförelsestörande intäkter på 5,3 mkr beroende på återbetalning av för mycket inbetalda premier för avtalsförsäkringar för åren 2005 och 2006. Resultatmålet på 2% av skatter och statsbidrag uppnåddes och uppgick till 3,1%.

AVSTÄMNING AV BALANSKRAV

Resultatet för 2013 medför inget krav på att återställa resultatet enligt balanskravet. 5,0 mkr föreslås avsättas till resultatutjämningsreserven i enlighet med av Kommunfullmäktige antagna "Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv". Resultatutjämningsreserven uppgår i det fall att Kommunfullmäktige beslutar om maximal avsättning för 2013 till 8,5 mkr. Förutom detta har sedan 2007 totalt 11,8 mkr av det egna kapitalet öronmärkts till en pensionsreserv.

Det är dock viktigt att poängtera att dessa överskott i praktiken har använts för att finansiera investeringar och på så sätt redan förbrukats. I den mån dessa kommer att användas för att som resultatutjämningsreserv/pensionsreserv täcka framtida underskott i den årliga driften, så behöver motsvarande medel lånas upp.

Avstämning av balanskrav (not 8)

Belopp i mkr	2013	2012	2011	2010
Årets resultat	7,4	3,5	8,0	2,7
avgår samtliga realisationsvinster			-0,5	-0,1
tillägg för realisationsvinster enligt undantag				
tillägg för realisationsförluster enligt undantag				0,5
tillägg för orealiserade förluster i värdepapper				
avgår återföring av realiserade förluster i värdepapper				
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	7,4	3,5	7,5	3,1
medel till resultatutjämningsreserv	-5,0	-1,2	-2,2	-0,1
medel från resultatutjämningsreserv				
medel till pensionsreserv			-3,0	-0,7
Årets balanskravsresultat	2,4	2,3	2,3	2,3
Balanskravsunderskott från tidigare år	0	0	0	0
Summa balanskravsresultat	2,4	2,3	2,3	2,3
Balanskravsresultat att reglera	0	0	0	0

Det positiva resultatet mot budget på 5,0 mkr fördelas enligt följande:

Nämnd/styrelse	Mkr
Kommunfullmäktige	0
Kommunstyrelsen	+1,8
Kommunstyrelsen Teknik och Service	-0,5
Plan- och byggnadsnämnden	+0,2
FOKUS-nämnden	-3,6
Socialnämnden	-0,8
Valnämnden	0
Finansförvaltning	+7,9
Summa	5,0

NETTOKOSTNADER, SKATTEINTÄKTER OCH FINANSNETTO

Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna visar hur mycket den löpande verksamheten kostar i förhållande till skatteintäkterna. Under 2013 kostade verksamheterna 96 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag jämfört med 97 procent 2012.

Verksamhetens nettokostnader var 5,3 mkr högre jämfört med 2012 exkluderat den jämförelsestörande posten avseende återbetalning av för mycket inbetald premie för avtalsförsäkringar 2005 och 2006 på 5,3 mkr. Skatteintäkter och generella bidrag ökade med 9,2 mkr till 239,2 mkr.

Storleken på skatteintäkterna beror på utvecklingen av löner och sysselsättning i hela landet. Statsbidragssystemet utjämnar de största skillnaderna mellan kommunerna. En kommuns egen skattekraft är inte helt avgörande för kommunernas skatteintäkter. Systemet garanterar alla kommuner 115 procent av medelskattekraften i landet. De kommuner som inte når upp till nivån (Dals-Ed ligger på 79 procent av medelskattekraften) får ett inkomstutjämningsbidrag. Dessutom finns en mellankommunal utjämning för kommunernas kostnadsstruktur.

Dals-Eds skatteintäkter och generella bidrag 2013 var 239,2 mkr, vilket var 1,0 mkr mer än budget. En preliminär slutavräkning för 2013 ingår med -1,1 mkr. Återbetalning sker januari 2015. Det påverkar likviditeten.

Kommunens finansnetto (skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader) var -3,1 mkr, vilket var 0,7 mkr bättre än budget. De finansiella intäkterna uppgick till 0,1 mkr och bestod i huvudsak av räntor på likvida medel. De finansiella kostnaderna på 3,2 mkr omfattade till övervägande del räntor på kommunens lån.

EGET KAPITAL OCH SOLIDITET

Kommunens eget kapital ökade med 7,4 mkr och var vid årets slut 153,3 mkr. Soliditeten (eget kapital i förhållande till totala tillgångar) uppgick till 48 procent vilket var en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2012. Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga ekonomiska styrka. Enligt lagen om kommunal redovisning rekommenderas kommunerna att redovisa pensionsförpliktelser enligt den blandade modellen. Endast pensionsförpliktelser intjänade från och med 1998 ska redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 ska inte tas upp som skuld i balansräkningen, utan istället redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Rörelsekapitalet (skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder) var -

11,0 mkr, en förbättring med 7,4 mkr.

Anläggningsskapitalet ökade med 0,1 mkr till 164,3 mkr.

LIKVIDITET

De likvida medlen (tillgodohavanden i kassa och bank) uppgick vid bokslutstillfället till 26,7 mkr. Det är en ökning med 11,5 mkr sedan 2012.

INVESTERINGAR

Belopp i kkr

Nämnd/Styrelse	Utfall 2013	Budget 2013	Avvikelse
Kommunstyrelsen	2 400	7 948	5 548
KS Teknik & Service	3 247	7 429	4 182
Plan- och byggnadsnämnden	27	41	14
FOKUS-nämnden	537	718	181
Socialnämnden	0	850	850
Summa	6 211	16 986	10 775

Årets bruttoinvesteringar var 8,1 mkr. Ersättningar och bidrag till kommunen var 1,8 mkr.

Några större investeringar:

Bredband landsbygden	1,1 mkr
Vattenförsörjning Toppen	0,7 mkr
Energieffektiviseringar	0,6 mkr
Diverse åtgärder Brandstation	0,5 mkr
Gatubeläggning	0,4 mkr
IT-investeringar	1,0 mkr

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2013-12-04 §182 så kommer hela avvikelsen mot budget att tilläggsbudgeteras år 2014 för att påbörjade samt planerade projekt skall kunna färdigställas.

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Kommunens långfristiga skulder var vid årets slut 96,7 mkr. De långfristiga skulderna minskade med 5,6 mkr i förhållande till 2012, varav amortering under året var 2,9 mkr.

AVSÄTTNINGAR

Pensioner som har tjänats in från och med 1998 ska bokföras som avsättning i balansräkningen. I bokslutet för 2013 gällde det efterlevandepensioner och pensioner på lönekostnader över 7,5 basbelopp. Årets förändring uppgick till +0,5 mkr.

Den del av pensionsskulden som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Vid årsskiftet var pensionsskulden 131,0 mkr, vilket var en ökning med 8,2 mkr från 2012.

År 2007 antogs nya regler (*Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, RIPS 07*) för att beräkna pensionerna. I reglerna finns antaganden om livslängd och diskonteringsränta. De innebar en kraftig uppräknings av skulden i bokslutet 2007. Under åren har kommunen återlånat dessa medel, som bland annat använts för investeringar.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, beslutade 2011 att diskonteringsräntan som används i pensionsskuldberäkningarna enligt RIPS skulle sänkas med 0,75 procent. Denna sänkning medförde att pensionsskulden ökade.

SKL beslutade i april 2013 att återigen sänka diskonteringsräntan från och med 2014. Detta skall beaktas i redovisningen för 2013 då åtgärden blev känd. Avsättningsbeloppet i balansräkningen ökade därför under året med 0,3 mkr i och med detta. För pensionsskulden utanför balansräkningen sker också en uppjustering (9,1 mkr) som dock inte påverkar resultatet för 2013.

Sedan några år tillbaka har Dals-Ed målet att minst 3 mkr per år ska användas för att delfinansiera de kommande och ökande pensionsbetalningarna (pensionspuckeln). I bokslutet 2006 gjordes en partiell inlösen av ansvarsförbindelsen på 7,5 mkr och därefter har sammanlagt 11,8 mkr av det egna kapitalet öronmärkts och återlånats i verksamheten.

Även under 2013 gjordes avsättning för politiskt förtroendevalda med uppdrag på heltid.

Belopp i mkr	2013	2012	2011
Avsatt till pensioner inklusive löneskatt	4,0	3,5	3,6
Pensionsförpliktelser inklusive löneskatt som redovisas som ansvarsförbindelse	131,0	122,8	122,9
Summa pensionsförpliktelser	135,0	126,3	126,5

Belopp i mkr	2013	2012	2011
Pensioner återlån ingående balans	11,8	11,8	8,8
Pensioner återlån 2011			3,0
Pensioner återlån 2012		0,0	
Pensioner återlån 2013	0,0		
Summa pensionsförpliktelser	11,8	11,8	11,8

FINANSIELLA MÅL

Resultat:

Kommunens långsiktiga resultatmål skall vara minst 2 % i förhållande till skatter och generella statsbidrag, vilket för 2013 motsvarar ett resultat på c:a 4,8 mkr.

Måluppfyllelse 2013:

Årets resultat uppgår till +7,4 mkr eller 3,1 % av skatter och generella statsbidrag. Verksamhetens nettokostnader uppgår till 96 % av skatter och statsbidrag på helåret. Inga särskilda insatser avseende pensionsåtgärder har gjorts under 2013.

Soliditet:

Soliditeten skall långsiktigt överstiga 50 %. Under planperioden 2013-2015 skall soliditeten ökas och överstiga 46 %.

Måluppfyllelse 2013:

Soliditeten noteras per 31 december till 48,3 %.

Likviditet:

Likviditeten skall uppgå till minst 5 mkr.

Måluppfyllelse 2013:

Likviditeten uppgår per 31 december till 26,7 mkr.

Lån:

Lånefinansiering av investeringar ska endast användas i undantagsfall, om det sker ska beslutet följas av en plan för så snar återbetalning som möjligt. Lånenivån skall långsiktigt understiga 100 mkr.

Måluppfyllelse 2013:

Nya lån togs upp senast under 2004. Låneskulden per 31 december noteras till 101,1 mkr (därav kortfristig del med 4,5 mkr som amorteras under 2014).

PERSONAL- OCH HÄLSOBOKSLUT

PERSONALREDOVISNING

Anställda

Med anställda avses i detta avsnitt antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Vi utgår ifrån fysiska personer och om en person har fler anställningar inom kommunen, så räknas personen bara en gång. Timavlönade är exkluderade.

Antalet anställda i november 2013 var 571 personer fördelat enligt följande:

Tillsvidareanställningar: 503

Visstidsanställningar: 68

Jämfört med föregående år så är det en ökning för visstidsanställda. Tillsvidareanställda är oförändrat.

Av de anställda var 78% kvinnor och 22% män (oförändrat).

Sysselsättningsgrad

61 % av kommunens tillsvidare- och visstidsanställd personal arbetar heltid, vilket är en minskning med 2 procentenhet jämfört med årsbokslut 2012.

Nerbrutet per kön är motsvarande procentsats 53 % heltidsarbetande bland kvinnorna respektive 89 % bland männen. Motsvarande siffror för 2012 var 55 % respektive 91 %.

Åldersstruktur

Medelålder för kommunens tillsvidare- och visstidsanställda är:

Kvinnor: 49 år

Män: 49 år

Av de tillsvidareanställda är ca 24 % 60 år eller äldre och drygt 32 % befinner sig i ålderspannet 50-59 år.

Under 2013 har 9 personer gått i ålderspension.

Personalomkostnader

De totala lönekostnaderna för 2013 uppgår till 166,1 mkr exklusive sociala avgifter och medellönen var 25 284 kronor (ökning med 713 kr). Omräknat till heltidslön så är kvinnornas medellön 93 % av männens, vilket är en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2012. Detta ligger i linje med kommunens strävan efter jämställda arbetsvillkor och löner för kvinnor och män.

VERKSAMHETSUTVECKLING

Ledarskap

Under 2013 har arbetet med utvecklingsprocessen Lärande i Arbetslivet fortgått. ESF-projektet hade sitt avslut i juni 2013 och fortsatte i egen regi under hösten. Förhållningssättet i LiA syftar till att skapa förutsättningar för lärande miljöer i vardagen samt ta tillvara och utveckla kommunens medarbetares erfarenhet och kompetens.

Under våren inbjöds medborgare, anställda och politiker att besvara en enkät om kultur och värderingar i Dals-Eds kommun ur perspektiven samhälle och organisation. Analys av resultatet har skett under hösten och arbetet kommer att fortgå under 2014 med inbjudan till seminarier om Kultur och Värderingar i Dals-Eds kommun samt utbildning av kulturambassadörer.

Kompetensutveckling

Övrig kompetensutveckling kring arbetsmiljö erbjöds till chefer och

skyddsombud/arbetsplatsombud under våren samt en utbildning i ”Utveckla Samverkan”.

Arbetsmiljö & Företagshälsovård

Efter en ny upphandling av företagshälsovård blev det fortsatt Avonova/Kinnekullehälsan som leverantör för kommunen. Företagshälsovårdens tjänster har under 2013 i första hand använts till lagstadgade hälsoundersökningar, handledning, olika utbildningsinsatser samt insatser kring hälsa och rehabilitering.

Antalet anmälda arbetsskador ökade under 2013 från 9 till 20. Tillbudsansmälningarna har sjunkit från 146 till 120. Det är Socialförvaltningen och FOKUS-förvaltningen som tillsammans står för merparten av tillbudet och den vanligaste anmälningsorsaken är konsekvenser av orolighet och aggressivitet hos brukare och elever.

Anställda	2013	2012	2011
Antal tillsvidareanställningar	503	503	506
- Varav kvinnor (%)	79,1%	79,5%	79%
- Varav män (%)	20,9%	20,5%	21%
Antal visstidsanställningar (exkl. timavlönade)	68	61	52
Totalt antal anställda	571	564	558
Sysselsättningsgrad			
Heltidsanställda i % av samtliga anställda (exkl. timavlönade)	61%	63%	62%
- För kvinnor (%)	53%	55%	55%
- För män (%)	89%	91%	88%
Sjukfrånvaro	2013	2012	2011
Total sjukfrånvaro (%)	5,0%	4,4%	5,0%
- Varav sjukfrånvaro 60 dagar eller mer	43,0%	31,6%	40,8%
Total sjukfrånvaro per kön:			
- Kvinnor (%)	5,3%	4,6%	5,5%
- Män (%)	4,3%	3,8%	3,2%
Total sjukfrånvaro per åldersgrupp:			
- Under 29 år (%)	2,1%	2,7%	3,7%
- 30 – 49 år (%)	4,8%	3,9%	4,7%
- över 50 år (%)	5,8%	5,1%	5,4%

FRAMTIDSANALYS OCH OMVÄRLDSBESKRIVNING

KONJUNKTUREN VÄNDER UPP

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ger i Ekonominytt 2014-02-14 följande kommentarer till det ekonomiska läget:

Efter en svag sommar och en svag höst blev det bättre fart i den svenska ekonomin under slutet av fjolåret. Utvecklingen väntas bli fortsatt stark i år. För helåret 2014 beräknas svensk BNP öka med 2,6 procent att jämföra med 0,9 procent i fjol. Det är i stort sett samma bedömning som vi gjorde i december.

Vår bedömning är att framförallt exporten och investeringarna utvecklas betydligt bättre i år. En ökad tillväxt i vår omvärld innebär att den svenska exporten börjar växa igen. Även näringslivets investeringar vänder upp. Betydande ökning förutses ske också i kommunsektorns investeringar. Ett omslag från vikande till ökade lagerinvesteringar i industrin och handeln bidrar också till att förstärka efterfrågan.

Sänkta skatter, låg inflation, låga räntor och växande sysselsättning medverkar till att hushållens reala inkomster stiger i relativt snabb takt. Hushållens sparande har under två års tid legat på en mycket hög nivå. Vi förutser att hushållens konsumtionsutgifter framöver växer i snabbare takt och att nivån på sparandet efterhand reduceras. Det ger ytterligare draghjälp till tillväxten i den svenska ekonomin.

Sysselsättningen fortsätter öka i år vilket bidrar till att läget på den svenska arbetsmarknaden gradvis förbättras. Nedgången i arbetslösheten blir dock på ett års sikt begränsad. Det fortsatt svaga arbetsmarknadsläget håller tillbaka pris- och löneutvecklingen. Löneökningarna fortsätter att understiga 3 procent och inflationen mätt som KPIX (dvs KPI exklusive hushållens räntekostnader) håller sig runt 1 procent.

Den låga inflationen begränsar skatteunderlagets tillväxt. I reala termer, dvs. efter avdrag för pris- och löneökningar, är däremot skatteunderlagets tillväxt fortsatt stark. I år begränsas tillväxten till 1,3 procent till följd av sänkta pensioner, men det är ändå en bra bit över den trendmässiga tillväxten på 0,9 procent.

DALS-ED

Den kanske enskilt största och mest glädjande händelsen under 2013 var nog att kommunens befolkning ökade under året. Största orsaken till detta var att företaget SYKES nyanställde över 100 personer.

Dalslandskommunernas Kommunalförbund har utvärderats och beslut om dess framtid skall tas under april 2014.

Tre stora framtida behovsutredningar har genomförts. **Skolan och förskolans** framtida lokalbehov har utretts och politikerna är överens om ett alternativ och har även beslutat om verkställighet. För detta har avsatts totalt 45 mkr i budget för åren 2014-2016.

Kostchefen har genomfört en **köksutredning** och en arbetsgrupp har utrett 5 olika alternativ för att täcka det framtida behovet av **äldreboende**.

På initiativ av Dals-Ed startades en process i Dalsland (4 kommuner) för att undersöka möjligheten till att ha en gemensam löneenhet. Underlaget skall var klart för beslut våren 2014.

Näringslivsenheterna i Dals-Ed, Bengtsfors, Åmål, Strömstad och Tanum startade upp ett näringslivsprojekt med namnet **Gränssymbios**. Projektet syftar till att utöka samarbetet mellan norska och svenska företag för att på så sätt öka tillväxten i området, Östfold-Fyrbodalen.

Dals-Eds kommun har på egen hand genomfört en **Kultur- och Värderingsundersökning** under 2013. Undersökningen omfattade kommunal personal, politiker samt medborgare i kommunen. En uppföljning av resultatet planeras för 2014.

Arbetet med fiberföreningar har pågått hela året och tre föreningar är igång med sitt nät. De övriga fyra fiberföreningarna håller på med sitt arbete och har kommit olika långt. Kommunen satsar totalt drygt 2 mkr i detta och regionen lika mycket. Satsningen är oerhört viktig för att glesbygden skall ha samma möjligheter som storstadsregionerna vilket möjliggör att öka attraktiviteten att bo och leva i vår kommun.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE MÅL

HÅLLBAR UTVECKLING

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentaren
Bekämpa utanförskapet genom att bland annat minska arbetslösheten med fokus på unga.	<p>Vid halvårsskiftet var den totala arbetslösheten i kommunen på 8% vilket var strax under rikssnittet som var 8,2%. För unga var utfallet vid halvårsskiftet 17,6% mot rikssnittet på 16,8%. Den totala arbetslösheten steg under andra halvåret i kommunen till 9,3% jämfört med riksgenomsnittet som var 8,6%. När det gäller ungdomsarbetslöshet i kommunen så ligger den 0,9% enheter under riksgenomsnittet som var 17,2%.</p> <p>Genomgående i FOKUS verksamheter inriktas arbetet mot att förbereda för individens framtid. Det kan handla om arbetet med att förbereda för läsinlärning i Förskoleklass, att studera mot grundskolans kunskapsmål eller att i gymnasiesärskolans elevboende utveckla egenkompetens för ett självständigt liv. På många områden är arbetet mycket framgångsrikt. I årskurserna 5 respektive 8 stäms andelen elever som anger att de är väl förberedda inför framtidens val vad gäller utbildnings- och arbetslivsmöjligheter av. Grundskolans resultat ligger inom målområdet "bland de 25% bästa i Sverige" och Utsiktens gymnasium har en mycket hög andel elever som lämnar utbildningen med fullständigt slutbetyg. Målet bedöms därför sammantaget som delvis uppfyllt.</p>
Kommunen ska vara en föregångare inom miljöhänsyn och för människors goda hälsa.	<p>Miljöledningsarbetet är implementerat i samtliga verksamheter och det pågår ett arbete med att följa upp framtagna handlingsplaner som ska leda till mindre miljöpåverkan. Bland annat genomför personalen miljökörkortet, dock inte i den utsträckning som målet anger.</p> <p>Arbetet med energibesparing i kommunala fastigheter fortsätter i enlighet med policydokumentet Strategi för energieffektivisering som innebär att energiförbrukningen ska minska med 2% varje år. Sedan 2010 har energiförbrukningen sjunkit både i kommunens och Edshus lokaler i enlighet med målsättningen. Under 2013 har dock energiförbrukningen i kommunens och Edshus lokaler ökat något jämfört med tidigare år vilket gör att målet inte kan anses uppfyllt.</p>
Dals-Eds kommun skall vara en föregångskommun när det gäller barn och ungdomars uppväxtvillkor. Våra barn och ungdomar skall känna sig värdefulla, viktiga och älskade.	<p>Ett stort arbete görs varje dag i de olika verksamheterna för att tillse att barn och unga får goda förutsättningar att utvecklas. Utöver det ordinarie arbetet genomförs bland annat ICDP-utbildningar för personalen som arbetar med barn och unga och som kommer att fortgå under året och 2014. Målet är att all personal som arbetar med barn och unga ska ha genomgått ICDP-utbildning 2014 steg 1 vilket dock är tveksamt om det kommer att lyckas. Utbildningarna har pågått sedan 2012 och nu har 27% av alla tillsvidareanställda som jobbar med barn och unga utbildats.</p> <p>Inom Dals-Eds modellen pågår under året en rad aktiviteter. Bland annat finns mål om att implementera Barnchecklistan vilket dock inte genomförts i samtliga</p>

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentaren
	förvaltningar. Samverkan både inom kommunen och med andra aktörer är en viktig framgångsfaktor där bland annat Familjecentralen för de allra yngsta barnen, som information lämnas om i samband med inskrivningen till BVC. Målet får anses som delvis uppfyllt.

ATTRAKTIV KOMMUN

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentaren
Kommunen ska genom sitt natursköna läge, kultur- och fritidsliv samt goda företagsklimat vara attraktiv för besökare samt de som bor och verkar i kommunen	Kommunen är erkänd för sin vackra natur, aktiva kultur- och föreningsliv och goda företagsklimat. Målet är viktigt för kommunes fortsatta attraktionskraft och det pågår flera aktiviteter som följs upp konkret i bokslutet. Näringslivsprogrammet utgör grund för att förbättra företagsklimatet. Bland annat anordnades en stor och uppskattad företags- och föreningsmessa som lockade mycket utställare och besökare. Projekt Resecentrum har fortsatt 2013 med bland annat förberedelser för detaljplanearbete, och för att få till en ökad trafikerad på järnvägen. Sedvanliga evenemang har genomförts under året såsom allsång vid timmerhusen, marknad, nostalgimässa och kulturvecka.
Kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare och kännetecknas av god kvalitet i dess verksamheter	Det samlade intrycket av verksamheten som bedrivs i kommunen är att den är av god kvalitet. I flera undersökningar som genomförs hävdar sig kommunens verksamheter väl. Flera verksamheter har tydliga kvalitetsmått i form av jämförande undersökningar eller brukarundersökningar för att mäta nöjdhet medan andra verksamheter helt saknar detta. För en tydligare mätbarhet är det därför viktigt för framtiden att samtliga verksamheter arbetar fram kvalitetsmått för respektive verksamhet.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentaren
Kommunens beslutsfattare och verksamheter ska präglas av öppenhet och tillgänglighet med medborgarna.	Aktiviteter har genomförts under året som t ex informationsmöten för allmänheten gällande skolan, bygdemöten samt utställning av Fördjupad översiktsplan för Dals-Eds tätort där det medborgerliga deltagandet var stort i samband med samråd. I samband med beslut om lokaler för förskola och skola samt framtidens äldreboende genomfördes utredningarna med möjlighet för medborgare att delta via hemsidan och facebook. Biblioteket, som erbjuder kommuninvånarna fri tillgång till information och kunskap, ökar sitt besökarantal. FOKUS-nämndens verksamheter erbjuder brukarenkäter som möjlighet att påverka.
Barnkonventionen ska genomsyra all kommunal verksamhet	Arbete för ökad samverkan mellan verksamheter pågår i enlighet med Dals-Eds modellen. Barnchecklistan är ännu inte införd. Handläggare inom socialförvaltningen arbetar med verktyget BBIC som ska säkerställa att barnperspektivet beaktas i all handläggning. Målet är att all personal som arbetar med barn och unga ska ha genomgått ICDP-utbildning 2014 vilket dock är tveksamt om det

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentaren
	<p>kommer att lyckas.</p> <p>FOKUS-nämnden har upprättat rapport för insatser inom Dals-Eds modellen under året där samverkan är ett framgångsrecept. Inom Familjecentralen finns ett nära samarbete mellan de olika aktörerna, främst mellan BVC och öppna förskolan, för att kunna nå så många familjer som möjligt. I och med projektet med familjeförskola finns även ett samarbete mellan familjecentralen och socialtjänsten.</p>
<p>Kommunen ska främja mångkultur, öppenhet inför olikheter och motverka mobbing och trakasserier.</p>	<p>Kommunen arbetar ständigt i sina verksamheter för att på ett tidigt stadium och på ett tydligt sätt motverka diskriminering, mobbing, främlingsfientlighet. När ärenden uppkommer ska detta följas upp med åtgärder och dokumenteras.</p> <p>Inom FOKUS-nämnden finns mål om att antal incidentrapporter gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt ska minska. Under året har dock antalet rapporter ökar jämfört med föregående år. Nämnden bedömer dock att arbetet med rutinerna har ökat medvetenheten och fungerar bättre. Ärenden dokumenteras, utreds och följs upp i enlighet med Likabehandlingsplanen.</p>

STABIL EKONOMI I BALANS

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentaren
<p>Kommunen ska ha en stabil ekonomi i balans, med ett årligt positivt resultat som motsvarar ca 2 % av skatter och bidrag</p>	<p>Kommunens långsiktiga resultatmål skall vara minst 2 % i förhållande till skatter och generella statsbidrag, vilket för 2013 motsvarar ett resultat på c:a 4,8 mkr. Resultatet för 2013 uppgick till +7,4 mkr vilket motsvarar 3,1 % av skatter och bidrag. I resultatet finns dock jämförelsestörande intäkter på 5,3 mkr avseende återbetalning av inbetalda premier till AFA avseende 2005 och 2006. Övriga finansiella mål såsom soliditetsmål, likviditetsmål samt lånemål är även de uppfyllda för 2013. Att kommunens resultatmål uppnåddes är viktigt för att långsiktigt ha en hållbar ekonomi, särskilt med tanke på de ambitioner kommunen har att förverkliga planerna kring investeringar i skola, förskola och äldreomsorg</p>
<p>Kommunens verksamheter ska bedrivas i enlighet med principen "God ekonomisk hushållning" och förhålla sig till standardkostnader och jämförelser med andra kommuner.</p>	<p>Jämförelserna med standardkostnaderna inom barnomsorg, grundskola, gymnasieskola, IFO och äldreomsorg visar för 2012 att kommunen fortfarande ligger högt inom samtliga områden förutom grundskola som 2012 nästintill låg i nivå med standardkostnaderna. Dock skall poängteras att en del av minskningen beror på att regionen tagit över ansvaret och kostnaderna för kollektivtrafik 2012 och i dessa låg en del kostnader för skolskjuts för Dals-Eds kommun. Regeringens förslag till utjämningsystem kommer bl.a. föranleda att standardkostnaderna vad gäller barnomsorgsverksamheten kommer att förändras. Det gör det därför svårt att i dagsläget avgöra hur stora avvikelserna egentligen är inom den verksamheten.</p>
<p>Kommunen ska ha ett öppet förhållningssätt till samarbete med andra kommuner där det finns ekonomiska och kvalitetsmässiga fördelar.</p>	<p>Kommunen samverkar inom en rad områden och i olika former med flera kommuner. Under det senaste året har frågan kring kommunsamverkan inom VA-området varit aktuell för utredning. En</p>

kommungemensam socialjour startade också upp med utgångspunkt i Uddevalla kommun. Socialjouren drivs gemensamt av 11 närliggande kommuner. Även inom Dalsland har socialtjänsten utvecklat samverkan när det gäller gemensam Familjerätt och Familjehemsverksamhet, vilket kommer att utgå från lokaler i Åmåls kommun från och med våren 2014. Lokalt är IFO och stödverksamheten en gemensam verksamhet och beslut har vidare fattats om att samlokalisera IFO till nya lokaler på Utvecklingscenter tillsammans med AME, Vuxenutbildning och Arbetsförmedling.

Under första halvåret genomfördes en utvärdering av Dalslandskommunernas kommunalförbund som under hösten använts som underlag för hur samverkan ska se ut i framtiden. Dals-Ed har genomfört ett internt arbete för att säkerställa inom vilka områden som samverkan med andra kommuner ska ske och vilka områden som är särskilt prioriterade. Med detta som utgångspunkt kommer fortsatt diskussioner föras under våren 2014 kring på vilket sätt och vilken form samverkan ska ske.

STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Kommunfullmäktiges mål	Senaste kommentaren
<p>Kommunens verksamheter ska kvalitetssäkras och vara ett föredöme i arbetet med Ständiga förbättringar.</p>	<p>Utbildningar för arbetsledare har genomförts under året avseende LIA - lärande i arbetslivet och Ständiga förbättringar. Återstår fortsättningsvis för verksamheterna att implementera metoder och verktyg i respektive verksamheter. Inom FOKUS används bland annat Nöjd Kund-enkäter och jämförelser med andra kommuner för att följa upp verksamhetens resultat. Inom hemvården har Laps Care införts som är ett hjälpmedel för planering för att säkerställa tiden hos brukaren och att alla får sina beviljade insatser vilket bidragit till att verksamheten uppnått ett gott resultat under året.</p>
<p>Dals-Eds kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare för att verksamheterna ska klara den framtida personalförsörjningen.</p>	<p>Enkät har genomförts under året, riktad till både politiker, personal och allmänhet om kultur och värderingar i Dals-Ed vars resultat ska användas bland annat för översyn av dokumentet Våra värderingar. Under året genomfördes handledarutbildning för att utveckla mottagandet av praktikplatser i kommunens verksamheter vilket är viktigt inför det framtida rekryteringsbehovet inom flera verksamheter. Pågår även chefsutbildning för att öka möjligheten till chefsrekrytering i den egna verksamheten</p>

RÄKENSKAPER

DRIFTREDOVISNING

Belopp i tkr	Utfall 2013			Budget 2013	Budget
	Kostnad	Intäkt	Netto	Netto	avvikelse
Nämnd					
Kommunfullmäktige	-491	0	-491	-486	-5
- varav Kommunfullmäktige	-91	0	-91	-103	12
- varav Revision	-400	0	-400	-383	-17
- varav oförutsedda utgifter	0	0	0	0	0
Valnämnden	-2	0	-2	-5	3
Kommunstyrelsen	-51 868	15 377	-36 491	-38 322	1 831
- varav kap. kostn. renhållningsverksamhet	-206	0	-206	-214	8
- varav kap. kostn. VA-verksamhet	-2 098	0	-2 098	-1 804	-294
- varav kap. kostn. övrig verksamhet	-5 480	0	-5 480	-4 985	-495
- KS oförutsedda utgifter	0	0	0	0	0
- Objektsreserv kap.kostn.	0	0	0	-1 958	1 958
- varav övrig verksamhet	-44 084	15 377	-28 707	-29 361	654
Kommunstyrelsen Teknik & Service	-72 268	73 490	1 222	1 688	-466
- varav renhållningsverksamhet	-5 984	6 484	500	360	140
- varav VA-verksamhet	-6 303	8 348	2 045	1 790	255
- varav gatu- och vägverksamhet	-1 884	117	-1 767	-2 882	1 115
- varav fastighetsverksamhet	-31 966	33 727	1 761	3 038	-1 277
- varav städverksamhet	-6 920	6 972	52	-143	195
- varav kostverksamhet	-10 938	10 902	-36	155	-191
- varav övrig verksamhet	-8 273	6 940	-1 333	-630	-703
Plan- och byggnadsnämnden	-2 441	987	-1 454	-1 645	191
FOKUS-nämnden	-163 650	57 332	-106 318	-102 672	-3 646
- varav förskoleverksamhet	-29 860	4 489	-25 371	-24 917	-454
- varav grundskola	-48 212	2 492	-45 720	-45 586	-134
- varav gymnasieskola	-31 724	8 880	-22 844	-19 479	-3 365
- varav gymnasiesärskola	-23 089	23 649	560	802	-242
- varav vuxenutbildning m.m.	-3 933	1 095	-2 838	-3 258	420
- varav internat Utsikten	-14 978	15 167	189	-115	304
- varav övrig verksamhet	-11 854	1 560	-10 294	-10 119	-175
Socialnämnden	-130 653	31 485	-99 168	-98 357	-811
- varav IFO	-17 746	504	-17 242	-13 412	-3 830
- varav LSS	-29 703	9 338	-20 365	-19 877	-488
- varav äldreomsorg	-63 861	7 893	-55 968	-58 308	2 340
- varav övrig verksamhet	-19 343	13 750	-5 593	-6 760	1 167
Summa nämnder	-421 373	178 671	-242 702	-239 799	-2 903
Finansverksamhet					
- Arbetsgivaravgifter	-50 124	0	-50 124	-51 176	1 052
- Avtalsföräkringar	-292	5 274	4 982	-342	5 324
- Pensionskostnader	-16 372	0	-16 372	-15 416	-956
- Personalomkostnadspåslag (PO)	0	67 888	67 888	66 780	1 108
- Intern ränta	0	7 282	7 282	7 919	-637
- Ränteintäkter	0	114	114	204	-90
- Räntekostnader	-2 860	0	-2 860	-3 977	1 117
Summa finansverksamhet	-69 648	80 559	10 911	3 992	6 919
Skatteintäkter	0	166 124	166 124	166 245	-121
Preliminär slutavräkning innevarande år	-1 135	0	-1 135	-1 954	819
Definitiv slutavräkning föregående år	0	111	111	0	111
Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	0	62 309	62 309	62 169	140
Kostnadsutjämningsavgift/-bidrag	-2 749	0	-2 749	-2 614	-135
Regleringsavgift/bidrag	0	2 120	2 120	2 141	-21
Strukturbidrag	0	1 424	1 424	1 424	0
LSS-utjämning	0	1 377	1 377	1 219	158
Kommunal fastighetsavgift	0	9 641	9 641	9 607	34
Summa skatter och statsbidrag	-3 884	243 106	239 222	238 237	985
Årets resultat	-494 906	502 336	7 430	2 430	5 001

Sociala avgifter

Sociala avgifter har bokförts i form av procentuella personalomkostnadspålägg (PO-påslag) i samband med löneredovisningen.

Internränta

Internränta har beräknats på tillgångarnas bokförda värde. Årets räntesats har varit 2,9 % (2012 4,0 %).

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden har fördelats kostnadmässigt på verksamheterna. Redovisningen 2013 omfattar intjänad semester januari till december 2013 medan uttagen semester avser perioden december 2012 till och med november 2013

INVESTERINGSREDOVISNING

Belopp i tkr

	Inkomster	Utgifter	Netto		
			Utfall	Budget	Avvikelse
KOMMUNSTYRELSEN	1 240	3 641	2 400	7 948	5 548
KOMMUNSTYRELSEN TEKNIK O SERVICE	601	3 848	3 247	7 429	4 182
PLAN o BYGGNADSNÄMNDEN	0	27	27	41	14
FOKUSNÄMNDEN	0	537	537	718	181
SOCIALNÄMNDEN	0	0	0	850	850
SUMMA	1 842	8 053	6 211	16 986	10 775

RESULTATRÄKNING

(mkr)		2013	2012	2013	2012
Verksamhetens intäkter	Not 1,9	121,1	123,9	140,6	144,6
Verksamhetens kostnader	Not 2	-338,6	-336,9	-348,2	-350,1
Avskrivningar	Not 3	-11,2	-10,8	-17,1	-13,6
Verksamhetens nettokostnader		-228,7	-223,7	-224,7	-219,0
Skatteintäkter	Not 4	165,1	164,3	165,1	164,3
Generella statsbidrag och utjämning	Not 5	74,1	65,7	74,1	65,7
Finansiella intäkter	Not 6	0,1	0,4	0,2	0,5
Finansiella kostnader	Not 7	-3,2	-3,2	-6,5	-6,8
ÅRETS RESULTAT (förändring av eget kapital)	Not 8	7,4	3,5	8,3	4,7
Finansiellt mål 2 %		3,1%	1,5%	3,5%	2,1%

KASSAFLÖDESANALYS

(mkr)		Kommunen		Koncernen	
		2013	2012	2013	2012
DEN LOPANDE VERKSAMHETEN					
Verksamhetens intäkter	Not 1,9	121,1	123,9	140,6	144,6
Verksamhetens kostnader	Not 2	-338,6	-336,9	-348,2	-350,1
Verksamhetens nettokostnader		-217,5	-213,0	-207,6	-205,4
Skatteintäkter och intäkter av bidrag	Not 4,5	239,2	230,1	239,2	230,1
Finansiella intäkter	Not 6	0,1	0,4	0,2	0,5
Finansiella kostnader	Not 7	-3,2	-3,2	-6,5	-6,8
Verksamhetsnetto		18,7	14,3	25,4	18,3
INVESTERINGAR					
Inköp av materiella tillgångar	Not 10,11	-6,2	-8,7	-9,3	-22,6
Avytttrade materiella tillgångar			0,2	0,1	3,8
Inköp av finansiella tillgångar					
Avytttrade finansiella tillgångar		0,1	0,2	0,1	0,2
Investeringsnetto		-6,1	-8,3	-9,1	-18,6
FINANSIERING					
Utlåning/ökning långfristiga fordringar				0,0	
Återbetald utlåning					
Långfristig upplåning	Not 18	20,0	51,0	20,0	56,8
Amortering	Not 18	-25,7	-54,5	-28,5	-55,0
Kortfristig upplåning					
Amortering					
Utdelning					
Finansieringsnetto		-5,7	-3,5	-8,5	1,7
Justering för rörelsekapitalets förändring					
Ökn(+)/minskn(-) pensionsskuld	Not 17	0,5	-0,1	0,5	-0,1
Ökn(+)/minskn(-) övriga avsättningar					
Ökn(-)/minskn(+ kortfristiga fordringar	Not 13,14	5,7	-3,4	6,0	-1,7
Ökn(+)/minskn(- kortfristiga skulder	Not 19	-1,6	0,5	0,0	0,7
Förändring av likvida medel		11,4	-0,6	14,2	0,3
Likvida medel vid årets början		15,2	15,8	17,3	17,0
Likvida medel vid årets slut		26,6	15,2	31,5	17,3

BALANSRÄKNING

(mkr)		Kommunen		Koncernen		
		2013	2012	2013	2012	
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Materiella anläggningstillgångar						
	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 10	238,9	244,3	370,3	378,1
	Maskiner och inventarier	Not 11	13,0	12,7	14,1	14,0
	Finansiella anläggningstillgångar	Not 12	13,0	13,1	1,2	1,3
Summa anläggningstillgångar			264,9	270,1	385,6	393,4
Omsättningstillgångar						
	Förråd mm	Not 13	0,2	0,3	0,6	0,7
	Fordringar	Not 14	25,2	30,7	24,2	29,0
	Likvida medel	Not 15	26,7	15,2	31,5	17,3
Summa omsättningstillgångar			52,1	46,3	56,3	47,0
SUMMA TILLGÅNGAR			317,0	316,4	442,0	440,5
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
	Årets resultat	Not 16	7,4	3,5	8,3	4,7
	Resultatutjämningsreserv		3,5	0,0	3,5	0,0
	Övrigt eget kapital		142,3	142,4	142,8	141,6
Summa eget kapital			153,3	145,9	154,6	146,3
Avsättningar						
	Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser	Not 17	4,0	3,5	4,0	3,5
Skulder						
	Långfristiga skulder	Not 18	96,7	102,3	212,0	220,3
	Kortfristiga skulder	Not 19	63,1	64,7	71,4	70,3
Summa avsättningar och skulder			163,7	170,5	287,4	294,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			317,0	316,4	442,0	440,5
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER						
Panter och därmed jämförliga säkerheter						
Ansvarförbindelser						
	Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och avsättningar	Not 20	131,0	122,8	131,0	122,8
	Övriga ansvarförbindelser					
	Borgensåtaganden	Not 21	129,0	130,8	3,8	2,9

NOTFÖRTECKNING

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Avgifter affärsdrivande	13,3	12,4	12,0	10,2
Avgifter barnomsorg	2,5	2,3	2,5	2,3
Avgifter vård- och omsorg	2,2	2,2	2,2	2,2
Måltidsersättning	2,1	2,2	2,1	2,2
Hyror	12,7	11,1	37,7	37,8
Statsbidrag	20,7	20,9	20,7	20,9
Ersättning från FK för personlig assistent	8,6	9,4	8,6	9,4
Återbetalning AFA	5,3	5,6	5,3	5,6
Övriga bidrag	15,8	18,5	15,8	18,5
Övriga intäkter	38,1	39,3	33,9	35,5
Summa verksamhetens intäkter	121,1	123,9	140,6	144,6
<i>I verksamhetens intäkter 2012 och 2013 för kommunen ingår jämförelsestörande poster på 5,3 respektive 5,6 miljoner kronor, se not 9.</i>				

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	235,3	231,6	236,6	233,1
Hyror	9,7	7,3	3,8	3,8
Material	11,5	12,3	11,5	12,3
Köpta tjänster	60,0	64,5	59,4	65,1
Bidrag	10,2	9,5	10,2	9,5
Övriga kostnader	11,9	11,7	26,8	26,2
Summa verksamhetens kostnader	338,6	336,9	348,2	350,1

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 3 Avskrivningar				
Inventarier	2,8	2,5	3,0	2,8
Fastigheter	8,4	8,3	14,1	10,8
Summa avskrivningar	11,2	10,8	17,1	13,6

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	166,1	162,2	166,1	162,2
Preliminär slutavräkning innevarande år	-1,1	2,1	-1,1	2,1
Slutavräkningsdifferens föregående år	0,1	0,0	0,1	0,0
Summa skatteintäkter	165,1	164,3	165,1	164,3

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	62,3	56,5	62,3	56,5
Kommunal fastighetsavgift	9,6	9,4	9,6	9,4
LSS-utjämning	1,4	0,9	1,4	0,9
Kostnadsutjämning	-2,7	-4,8	-2,7	-4,8
Regleringsbidrag	2,1	2,3	2,1	2,3
Strukturbidrag	1,4	1,4	1,4	1,4
Summa generella statsbidrag och utjämning	74,1	65,7	74,1	65,7

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Not 6 Finansiella intäkter				
Inkomsträntor	0,2	0,3	0,3	0,3
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,1	0,0	0,1
Summa finansiella intäkter	0,1	0,4	0,2	0,5

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 7 Finansiella kostnader	2013	2012	2013	2012
Räntor anläggningslån	-2,9	-3,1	-6,1	-6,7
Räntekostnad pensionsskuld	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1
Övriga finansiella kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-3,2	-3,2	-6,5	-6,8

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 8 Avstämning av balanskrav	2013	2012	2013	2012
Årets resultat	7,4	3,5	7,4	3,5
- avgår samtliga realisationsvinster	0,0	0,0	0,0	0,0
- tillägg för realisationsvinster enligt undantag	0,0	0,0	0,0	0,0
- tillägg för realisationsförluster enligt undantag	0,0	0,0	0,0	0,0
- tillägg för orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
- avgår återföring av realiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	7,4	3,5	7,4	3,5
- medel till resultatutjämningsreserv	-5,0	-1,2	-5,0	-1,2
- medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
- medel till pensionsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	2,4	2,3	2,4	2,3
Balanskravsunderskott från tidigare år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa balanskravsresultat	2,4	2,3	2,4	2,3
Balanskravsresultat att reglera	0,0	0,0	0,0	0,0

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 9 Jämförelsestörande poster	2013	2012	2013	2012
Återbetalning premier AFA-försäkring 2007 och 2008	0,0	5,6	0,0	5,6
Återbetalning premier AFA-försäkring 2005 och 2006	5,3	0,0	5,3	0,0
Summa jämförelsestörande poster	5,3	5,6	5,3	5,6

AFA Försäkring har tagit beslut om att sänka och återbetala premier för Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS-KL) samt Avgiftsbefrielseförsäkring (AVBF-KL) för åren 2007 och 2008 (återbetalning har skett med 5,6 miljoner kronor under 2012). Motsvarande beslut har tagits för åren 2005 och 2006 och återbetalning har skett med 5,3 miljoner kronor under 2013.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 10 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	378,5	373,1	553,5	536,8
Ackumulerad avskrivning	-134,3	-125,9	-175,6	-165,0
Årets investeringar	3,1	5,6	6,5	19,4
Utrangering	0,0	0,0	-0,1	0,0
Försäljningar	0,0	-0,2	0,0	-2,3
Reavinst	0,0	0,0	0,0	0,0
Reaförlust	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning	0,0	0,0	-2,0	0,0
Avskrivning	-8,4	-8,3	-12,1	-10,8
Redovisat värde vid årets slut	238,9	244,3	370,3	378,1
Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Markreserv	18,1	18,1	28,6	28,6
Verksamhetsfastigheter	122,2	124,9	122,2	124,9
Fastigheter för affärsverksamhet	24,8	25,7	24,8	25,7
Publika fastigheter	21,8	22,7	21,8	22,7
Fastigheter för annan verksamhet	51,0	52,4	169,5	174,0
Övriga fastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Pågående arbeten	1,0	0,4	1,3	0,5
Exploateringsmark	0,1	0,1	2,0	1,7
Redovisat värde vid årets slut	238,9	244,3	370,3	378,1

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 11 Maskiner och inventarier	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	40,1	37,1	43,4	42,8
Ackumulerad avskrivning	-27,4	-25,0	-29,4	-28,1
Årets investeringar	3,1	3,1	3,1	3,2
Utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	-1,1
Reavinst	0,0	0,0	0,0	0,0
Reaförlust	0,0	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning	-2,8	-2,5	-3,0	-2,8
Redovisat värde vid årets slut	13,0	12,7	14,1	14,0
Specifikation maskiner och inventarier				
Maskiner	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier	13,0	12,7	14,1	14,0
Byggnadsinventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilar och andra transportmedel	0,0	0,0	0,0	0,0
Förbättringsutgifter på fast ej ägda av komm.	0,0	0,0	0,0	0,0
Leasingavtal	0,0	0,0	0,0	0,0
Konst	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga maskiner och inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	13,0	12,7	14,1	14,0

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar	2013	2012	2013	2012
<i>Aktier/andelar</i>				
Edshus AB	12,0	12,0	0,0	0,0
Dalslands Turistråd	0,2	0,2	0,2	0,2
Kommuninvest	0,2	0,3	0,2	0,3
Kommuninvest förlagslån	0,6	0,6	0,6	0,6
Övrigt	0,0	0,0	0,2	0,2
Redovisat värde vid årets slut	13,0	13,1	1,2	1,3

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 13 Förråd, lager och exploateringsfastigheter	2013	2012	2013	2012
Förråd och lager	0,0	0,0	0,4	0,4
Exploateringsfastigheter	0,2	0,3	0,2	0,3
Redovisat värde vid årets slut	0,2	0,3	0,6	0,7

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 14 Kortfristiga fordringar	2013	2012	2013	2012
Kundfordringar	2,3	7,9	0,7	5,5
Interimsfordringar	20,8	19,6	21,4	20,3
Övrigt	2,1	3,2	2,1	3,2
Redovisat värde vid årets slut	25,2	30,7	24,2	29,0

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 15 Likvida medel	2013	2012	2013	2012
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Plusgiro	1,6	0,0	1,6	0,0
Bank	25,1	15,2	29,9	17,3
Summa likvida medel vid årets slut	26,7	15,2	31,5	17,3

Kommunen har en checkkredit på 15 miljoner kronor som ej var utnyttjad vid bokslutstillfället.

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 16 Eget kapital	2013	2012	2013	2012
	153,3	145,9	154,6	146,3
<i>Fullmäktige har under 2013 beslutat att avsätta 3,5 miljoner kronor av tidigare års resultat till resultatutjämningsreserven.</i>				

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 17 Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser	2013	2012	2013	2012
Ingående avsättning	3,5	3,6	3,5	3,6
Nya förpliktelser under året	0,7	0,1	0,7	0,1
<i>Varav</i>				
Nyintjänad pension	0,3	Uppg. saknas	0,3	Uppg. saknas
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,1	Uppg. saknas	0,1	Uppg. saknas
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,3	Uppg. saknas	0,3	Uppg. saknas
Pension till efterlevande	0,0	Uppg. saknas	0,0	Uppg. saknas
Övrig post	0,1	Uppg. saknas	0,1	Uppg. saknas
Årets utbetalningar	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
<i>Varav</i>				
Pensioner	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Utgående avsättning	4,0	3,5	4,0	3,5
Pensionsförpliktelsen minskad genom försäkring	1,3	0,6	1,3	0,6
Överskottsmedel i pensionsförsäkringen	0,0	0,4	0,0	0,4
Aktualiseringsgrad/Utnedningsgrad	99,0%	98,0%	99,0%	98,0%
Specifikation till pensioner				
Särskild avtalspension/ålderspension	0,9	0,6	0,9	0,6
Förmånsbestämd/kompletteringspension	0,0	0,0	0,0	0,0
Ålderspension	2,9	2,7	2,9	2,7
Pension till efterlevande	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa pensioner	4,0	3,5	4,0	3,5
<i>Antal visstidsförordnaden</i>				
Politiker	1	1	1	1
Tjänstemän	0	0	0	0
<i>Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper.</i>				

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 18 Långfristiga skulder	2013	2012	2013	2012
Anläggningslån				
- Ingående värde	104,0	107,5	225,0	222,7
- Amortering	-22,9	-54,5	-25,7	-54,5
- Nästa års amortering	-4,5	-1,7	-7,3	-4,6
- Nya lån	20,0	51,0	20,0	56,8
Summa långfristiga skulder	96,7	102,3	212,0	220,3

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 19 Kortfristiga skulder	2013	2012	2013	2012
Kortfristiga del av långfristiga lån	4,5	1,7	7,3	4,6
Leverantörsskulder	9,0	15,1	11,8	16,3
Mervärdesskatt	0,0	0,8	0,0	0,8
Personalens skatter och avgifter	3,6	3,6	3,6	3,6
Interimsskulder	42,3	41,0	46,0	43,4
Övriga kortfristiga skulder	3,7	2,5	2,8	1,7
Summa kortfristiga skulder	63,1	64,7	71,4	70,3

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 20 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	2013	2012	2013	2012
Ingående ansvarsförbindelse	98,9	100,0	98,9	100,0
Aktualisering	0,3	0,1	0,3	0,1
Ränteuppräknig	0,7	0,2	0,7	0,2
Basbeloppsuppräknig	2,1	0,0	2,1	0,0
Ändringar av försäkringstekniska grunder	7,3	0,0	7,3	0,0
Övrig post	-0,6	0,4	-0,6	0,4
Årets utbetalningar	-3,3	-1,7	-3,3	-1,7
Summa pensionsförpliktelser	105,4	98,9	105,4	98,9
Löneskatt	25,6	24,0	25,6	24,0
Utgående ansvarsförbindelse	131,0	122,8	131,0	122,8
<i>Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper.</i>				

(mkr)	Kommunen		Koncernen	
Not 21 Borgensättaganden	2013	2012	2013	2012
Borgen Edshus AB	125,1	128,0	0,0	0,0
Borgen Dals-Eds hembygdsförening	0,1	0,1	0,1	0,1
Borgen Eds Ryttarsällskap	0,7	0,7	0,7	0,7
Förlustansvar egna hem SBAB samt Balken	0,2	0,3	0,2	0,3
Operationell leasing kopiering	1,3	0,3	1,3	0,3
Operationell leasing bilar	1,5	1,4	1,5	1,4
Summa borgensättaganden	129,0	130,8	3,8	2,9
<i>Operationell leasing kan liknas vid en vanlig hyrssituation och avtalen kan oftast avslutas utan extra kostnad. Beloppen ovan är en uppskattning.</i>				
Dals-Eds kommun har i februari 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 278 kommuner som per 2013-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser.				
Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråkstagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.				
Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Dals-Eds kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2013-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 269 401 727 843 kronor och totala tillgångar till 271 338 145 992 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 203 374 581 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 205 026 322 kronor.				

VATTEN- OCH AVLOPPSVERKSAMHET

RESULTATRÄKNING

Vatten -och avloppsverksamhet (mkr)		2013	2012
Intäkter	Not 1	8,3	7,4
Kostnader	Not 2	-6,6	-5,5
Jämförelsestörande poster			
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 3	-1,1	-1,1
Verksamhetens Nettokostnader		0,6	0,8
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	Not 4	-0,7	-0,9
ÅRETS RESULTAT (förändring av eget kapital)		-0,1	-0,1

BALANSRÄKNING

(mkr)		2013	2012
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 5	22,8	23,4
Maskiner och inventarier	Not 6	0,1	0,1
Finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar		22,9	23,5
Omsättningstillgångar			
Fordringar		0,0	0,0
Likvida medel		0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar		0,0	0,0
SUMMA TILLGÅNGAR		22,9	23,5
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	Not 7	0,0	0,0
därav årets resultat		-0,1	-0,1
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknade förpliktelser		0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder/lån av kommunen	Not 8	22,6	23,4
Kortfristiga skulder avräkning med kommunen	Not 9	0,3	0,1
Summa avsättningar och skulder		22,9	23,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		22,9	23,5
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER			
Panter och därmed jämförliga säkerheter			
Ansvarsförbindelser		0,0	0,0

NOTER

(mkr)	2013	2012
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Brukningavgifter	8,3	7,4
Anslutningsavgifter	0,0	0,0
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-0,9	-1,0
Personal intern fördelning	-1,1	-1,3
Övriga kostnader	-4,6	-3,2
Not 3 Verksamhetens avskrivningar		
Avskrivningar på anläggningarnas anskaffn.värde	-1,1	-1,1
Avskrivningar på inventariernas anskaffningsvärde	0,0	0,0
Not 4 Verksamhetens finansiella kostnader		
Intern Ränta 2,9 % (2012 2,9 %) (beräknas på bokfört värde)	-0,7	-0,9
Not 5 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Ackumulerat anskaffningsvärde	44,5	44,0
Bokfört värde	22,8	23,4
Not 6 Inventarier		
Ackumulerat anskaffningsvärde	1,4	1,4
Bokfört värde	0,1	0,1
Not 7 Eget kapital		
Totala tillgångar beräknas som upplånade av kommunen		
Not 8 Långfristiga skulder		
Lån av kommunen	22,6	23,5
Not 9 Kortfristiga skulder		
Ackumulerat resultat i tkr	319	53
<i>därav årets resultat 2013</i>	266	
<i>därav årets resultat 2012</i>	-91	-91
<i>därav årets resultat 2011</i>	81	81
<i>därav årets resultat 2010</i>	491	491
<i>därav årets resultat 2009</i>	-118	-118
<i>därav årets resultat 2008</i>	-166	-166
<i>därav årets resultat 2007</i>	-27	-27
<i>därav årets resultat 2006</i>	-117	-117

REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bl.a. innebär att:

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Förändrade redovisningsprinciper

Ackumulerat överskott i VA-verksamheten har omklassificerats från eget kapital till kortfristig skuld. Förändringen innebär att totalt 0,3 mkr omklassificerats till kortfristig skuld. Principförändringen innebär en påverkan på årets resultat med 0,3 mkr.

Jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt den nya principen.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 % inflytande i. Inga förändringar har skett under året i kommunkoncernens sammansättning. Kommunkoncernen består förutom kommunen av Edshus AB (100 %).

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande. Dessutom redovisas alltid kommunens realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering som jämförelsestörande.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2. Efter bokslutets upprättande har SKL publicerat en ny prognos i februari som pekar på ett utfall som avviker från tidigare prognos med -177 tkr.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar har reducerat anskaffningsvärdet. Ny anläggningsreskontra införs fr.o.m. 2014 vilket möjliggör att redovisning av detta kommer att ske i enlighet med rekommendation RKR 18 (Redovisning av intäkter)

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 33, 50 år.

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden.

Avskrivningsmetod

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, dvs. lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 10 000 kr och gäller som gemensam gräns för materiella- och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

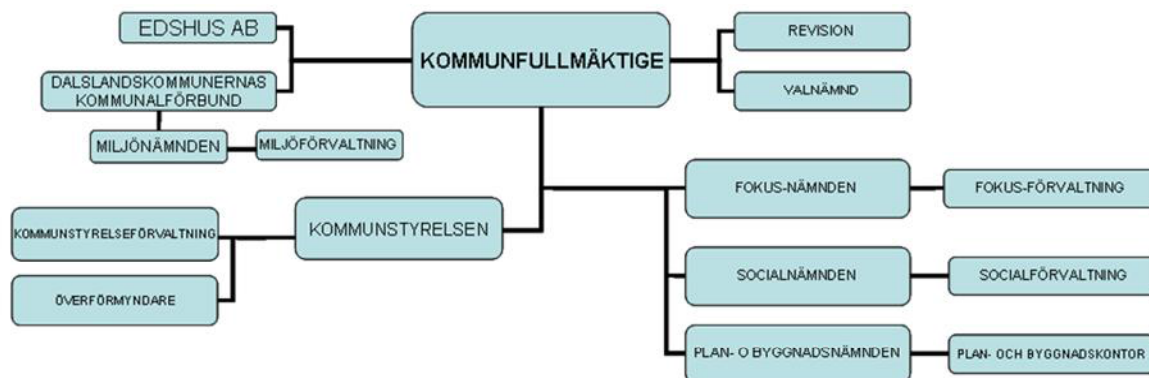
Anskaffningsvärde

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar har reducerat anskaffningsvärdet. Ny anläggningsreskontra införs fr.o.m. 2014 vilket möjliggör att redovisning av detta kommer att ske i enlighet med rekommendation RKR 18 (Redovisning av intäkter)

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning.

ORGANISATION

Ordförande Rune Forsdahl Kommunfullmäktige

Ordförande Torgny Arvidsson Revision

Ordförande Martin Carling Valberedning

Ordförande Martin Carling Kommunstyrelsen

Kommunchef Peder Koldéus

IT, kansli, ekonomi och personal

Näringsliv och turism

Arbetsmarknad

Räddningstjänst

Ordförande Martin Carling Kommunstyrelsen - Teknik och Service

Teknisk chef Roland Kindslett

Vatten och avlopp

Renhållning

Fastighetsskötsel

Gator och parker

Kost och städ

Ordförande Britta Carlén FOKUS-nämnden

Förvaltningschef Björn Lindeberg

Förskola och fritidshem

Grundskola

Gymnasium

Vuxenutbildning

Fritid och kultur

Bibliotek

Ordförande Kenneth Gustavsson Socialnämnden

Förvaltningschef Gunilla Bengtsdotter

Individ- och familjeomsorg

Äldreomsorg

Handikappomsorg

Ordförande Ingvar Johannesson Plan- och byggnadsnämnden

Enhetschef Eva Karlsson

Plan- och byggfrågor

Ordförande Åke Carlsson Valnämnden

Ordförande Martin Carling Edshus AB

VD Roland Kindslätt

Bostäder och en del lokaler

Ordförande Elisabeth Forsdahl Dalslands miljönämnd

Miljöchef Dan Gunnardo

Edshus AB är ett helägt dotterbolag till kommunen.

Dalslands Miljönämnd är gemensam för Bengtsfors, Färgelanda, Mellerud och Dals-Ed.

FEM ÅR I SAMMANDRAG

Nyckeltal	2013	2012	2011	2010	2009	Riket 2012
Antal invånare 31/12	4 740	4 665	4 679	4 692	4 729	
Årets resultat i mkr	7,4	3,5	8,0	2,7	6,5	
Årets resultat per invånare i kr	1 568	750	1 715	582	1 374	1 141
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna	96%	97%	95%	97%	96%	98%
Finansiella kostnader i mkr	3,2	3,2	3,3	3,2	4,0	
Finansiella intäkter i mkr	0,1	0,4	0,4	0,1	0,5	
Eget kapital per invånare i kr	32 341	31 268	30 430	28 500	27 800	29 749
Soliditet (exkl pensionsskuld intjänad före 1998)	48%	46%	45%	43%	42%	49%
Soliditet inkl pensionsskuld	7%	7%	6%	8%	8%	5%
Tillgångar per invånare i kr	66 900	67 816	67 540	65 950	66 100	60 708
Låneskuld i mkr	96,7	102,3	105,8	107,3	105,9	
Låneskuld per invånare i kr	20 393	21 937	22 612	22 800	22 400	16 069
Nettoinvesteringar i mkr	6,2	8,7	14,7	13,4	23,7	
Nettoinvesteringar i % av skatter och statsbidrag	3%	4%	6%	6%	10%	9%

KOMMUNSTYRELSEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens ekonomi och utveckling. Styrelsen leder och samordnar planeringen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar också för arbetsmarknads-, sysselsättnings-, turism- och näringslivsfrågor. Dessutom fungerar styrelsen som kommunens räddningsnämnd.

EKONOMISKT UTFALL

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Intäkter	30 988	15 377	11 323	4 054
Summa intäkter	30 988	15 377	11 323	4 054
Personalkostnader	23 263	27 642	24 702	-2 940
Övriga kostnader	38 595	24 226	24 943	717
Summa kostnader	61 858	51 868	49 645	-2 223
Årets resultat	-30 870	-36 491	-38 322	1 831

Resultat- Överskott/underskott mot helårsbudget

Samtliga kapitalkostnader (avskrivningar och internräntekostnad) redovisas ansvarsmässigt under kommunstyrelsen förutom kapitalkostnader för fastighet som ansvarsmässigt redovisas under KS Teknik & Service. Dessa kostnader visar en positiv avvikelse gentemot budget på 1.177 tkr, av dessa härrör sig 1.958 tkr från objektsreserv för investeringar och -789 tkr från VA- och renhållningsverksamheterna. Överskottet på kapitalkostnaderna består av internräntekostnad 707 tkr och avskrivningskostnad 789 tkr. Det innebär samtidigt att finansverksamheten visar en negativ budgetavvikelse på 707 tkr då internränteintäkterna återfinns där. Övriga verksamheter under kommunstyrelsen visar totalt sett ett överskott med 654 tkr i förhållande till den budgetram som tilldelats och härrör sig framförallt från personalkontor, ekonomikontor och kommunkansli där kostnaderna för löne-/PA-system och ekonomisystem varit lägre än budgeterat samt ökade intäkter vid försäljning av tjänster.

Objekt	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Kommunkontor inventarier	0	70	70
It-enheten inventarier	606	449	-157
Objektsreserv KS	0	1 974	1 974
Skogslag inventarier	0	108	108
Räddningstjänst fordon	0	1 133	1 133
Obj reserv Ks ordf	0	400	400
Trafikterminal profas	116	759	643
Ombyggnad valsebo	0	65	65
Eds Atlet ombyggnad	0	16	16
Bredband Landsbygden	1 590	2 000	410
Lee Sanering	-197	-14	183
Ombyggnad skolor	168	0	-168
Edsgärdet äldreomsorg	31	348	317

Objekt	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Tilläggsmoduler till Diabas	0	70	70
Lokalanpassning Jordbrons företagshotell Boxningsklubb	0	30	30
Ombyggnad skolor	0	500	500
Handikappramp båthamnen	87	40	-47
Summa	2 401	7 948	5 547

Avvikelsen mot budget härrör sig till största delen från ej fullt ut nyttjad objektsreserv under KS (+1.974 tkr) samt fordon räddningstjänst (+1.133 tkr).

Samtliga kvarvarande medel kommer att tilläggsbudgeteras 2014 enligt beslut i kommunstyrelsen i december 2013.

Gällande fordon räddningstjänst så kan anslaget ses som en "fondering" under ett antal år för att kunna säkerställa möjligheten till finansiering av nytt räddningsfordon när behov uppstår.

ÅRETS HÄNDELSER

Den kanske enskilt största och mest glädjande händelsen under 2013 var nog att kommunens befolkning ökade under året. Största orsaken till detta var att företaget SYKES nyanställde över 100 personer.

Dalslandskommunernas Kommunalförbund har utvärderats och beslut om dess framtid skall tas under april 2014.

Tre stora framtida behovsutredningar har genomförts. Skolan och förskolans framtida lokalbehov har utretts och politikerna är överens om ett alternativ och även beslutat om verkställighet.

Kostchefen har genomfört en köksutredning och en arbetsgrupp har utrett 5 olika alternativ för att täcka det framtida behovet av äldreboende.

Och för första gången använde sig kommunen av sociala medier för att informera medborgarna om aktuella utredningar.

På initiativ av Dals-Ed startades en process i Dalsland (4 kommuner) för att undersöka möjligheten till att ha en gemensam löneenhet. Underlaget skall var klart för beslut våren 2014.

Näringslivsenheterna i Dals-Ed, Bengtsfors, Åmål, Strömstad och Tanum startade upp ett näringslivsprojekt med namnet Gränssymbios. Projektet syftar till att utöka samarbetet mellan norska och svenska företag för att på så sätt öka tillväxten i området, Östfold-Fyrbodalen.

Dals-Eds kommun har på egen hand genomfört en Kultur- och Värderingsundersökning under 2013.

Undersökningen omfattade kommunal personal, politiker samt medborgare i kommunen.

En uppföljning av resultatet planeras för 2014.

De flesta av kommunens näringslivsmål uppnåddes och den totala arbetslösheten hamnade ungefär som riksgenomsnittet. Glädjande nog så hamnar Dals-Ed under riksgenomsnittet för ungdomsarbetslösheten.

Företagsklimatet i kommunen är fortsatt bra och är bland de bästa resultaten i Västra Götalands Regionen.

Internt har kommunen arbetat med uppföljningssystemet Stratsys och håller på att implementera verktyget VIBE, som skall ersätta det gamla Virtuella Kontoret, VK.

DRIFTPROJEKT

2143 Co-operation - är ett samarbete som inriktar sig på att attrahera nya investerare och företagare till Dals-Eds kommun., främst inriktat på Norska företag. Projektet genomförs och finansieras av Dals-Eds kommun, lokala banker, lokala företagare och fastighetsägare.

2145 Projektbas planeringssekreterare - används som buffert och finansiering av olika projektdeltagande av mindre art som Kommunstyrelsen deltar i.

2146 Energieffektiva kommuner - ett Dalslandsgemensamt projekt som helt finansieras via Energimyndigheten. Resultatet skall vara en lägre energiförbrukning med miljöprofil i kommunen. Pågår till 2014.

2151 Arena Ungdom - ett treårigt ESF-projekt där Åmål står som projektägare. Projektet syftar till att få ut ungdomar i arbete eller utbildning. Dals-Eds kommun har en person anställd som coach i projektet.

2152 Demokrati/Delaktighet - folkhälsoinsatser finansierat via Hälso- och sjukvårdsnämnden

2153 Psykisk hälsa - folkhälsoinsatser finansierat via Hälso- och sjukvårdsnämnden

2154 ANTD (Alkohol, narkotika, tobak och doping) - folkhälsoinsatser finansierat via Hälso- och sjukvårdsnämnden

2155 Kost och fysisk aktivitet - folkhälsoinsatser finansierat via Hälso- och sjukvårdsnämnden

2156 Lyftet - projekt för att lyfta de personer som står allra längst från arbetsmarknaden. Arbetet skall ske i samverkan med andra externa aktörer.

2157 Timmerhus - projektet syftar till att sysselsätta arbetsökande personer i olika arbetsmarknadsprojekt. Tanken är att anställa personer med hjälp av olika stöd från arbetsförmedlingen.

2158 Sunda tråden - folkhälsoinsatser finansierat via Hälso- och sjukvårdsnämnden

KOMMUNALA MÅL

HÅLLBAR UTVECKLING

Inom detta utvecklingsområde följs statistik för arbetslösheten avseende unga och totalt upp. För övriga mål pågår aktiviteter men det saknas uppgifter i det här skedet varför dessa blir meningsfulla att följa upp först i bokslutet.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Matchningen på arbetsmarknaden ska öka och arbetslösheten understiga riksgenomsnittet.	Den totala arbetslösheten steg under andra halvåret i kommunen till 9,3% jämfört med riksgenomsnittet som var 8,6%. När det gäller ungdomsarbetslöshet i kommunen så ligger den 0,9% enheter under riksgenomsnittet som var 17,2%. När det gäller företagets tillgång till kompetent personal visar ranking från Svenskt näringsliv att Dals-Ed ligger på ungefär samma nivå eller något sämre jämfört med föregående år. Sammantaget gör detta att målet inte uppnås.	
Arbetslösheten bland unga ska understiga riksgenomsnittet	Ungdomsarbetslösheten i kommunen ligger 0,9% enheter under riksgenomsnittet som var 17,2%.	
Kommunstyrelsens verksamheter ska anpassas och följa rutiner för miljöledningsarbetet.	Miljöledningsarbetet är implementerat i samtliga verksamheter under KS och det pågår ett arbete med att följa upp framtagna handlingsplaner.	
Fortsatt energibesparing i kommunala fastigheter i enlighet med policydokumentet Strategi för energieffektivisering.	Sedan 2010 har energiförbrukningen sjunkit både i kommunens och Edshus lokaler i enlighet med målsättningen. Under 2013 har dock energiförbrukningen i kommunens och Edshus lokaler ökat något jämfört med tidigare år vilket gör att målet inte kan anses uppfyllt.	
Kommunstyrelsens verksamheter ska följa och samverka kring gemensamt prioriterade områden och målgrupper i folkhälsoarbetet.	KS verksamheter deltar i budgetprocess för miljö- och folkhälsorådet och har möjlighet att inkomma med förslag på aktiviteter.	
Utveckla goda livs- och lekmiljöer för barn.	Pågående arbete inom ramen för lokalprocessen för skola och barnomsorg med att skapa bättre miljöer både inomhus och ute för barn och elever. Planeras även översyn av lekplatser inom kommunen för eventuella åtgärder.	
Uppmuntra och stödja föreningar som skapar nya aktiviteter för barn och unga.	Pågående projekt med att skapa aktiviteter där både barn och föräldrar deltar inom ramen för befintliga föreningar.	
De verksamheter som arbetar med barn och unga ska verka för ett gemensamt och positivt förhållningssätt.	ICDP-utbildningar har genomförts för delar av den personal som arbetar med barn och unga. Inför 2014 planeras ytterligare medel för utbildningar avsättas inom folkhälsobudget.	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kommunstyrelsen ska leda och samordna det förebyggande arbetet för att minska utanförskapet i kommunen.		Pågående
Kommunstyrelsen ska slutredovisa hur "Dals-Eds		Avslutad

Aktiviteter	Kommentar	Status
Modellen" ska införas i kommunen		
Kommunstyrelsen ska leda arbetet med att bli en av Sveriges mest framgångsrika kommuner inom områdena energihushållning och besöksnäring.		Pågående
Kommunstyrelsen ska genom servicekontoret aktivt arbeta för fortsatt energibesparing i kommunala fastigheter i enlighet med policydokumentet Strategi för energieffektivisering.		Ej påbörjad
Kommunstyrelsen ska ansvara för att information till allmänheten om energieffektivisering genomförs		Pågående
Kommunstyrelsen ska aktivt samarbeta med Dalslands Turist AB		Pågående
Kommunstyrelsen ska ha en aktiv dialog med kommunens turistföretagare		Pågående

ATTRAKTIV KOMMUN

Arbete pågår i flera av målen som inte är mätbara vid denna tidpunkt. Bedömning görs dock om det arbete som kan redovisas hittills och av det som planeras, att det finns förutsättningar att uppnå godkänt för utvecklingsområdet.

Nämnd mål	Senaste kommentaren
Möjliggöra att det finns mark för bostäder och verksamheter i varierande och attraktiva miljöer.	FÖP för Dals-Eds tätort har under första halvåret arbetats fram för utställning under hösten 2013. FÖP kommer när det blir antaget under våren 2014 att utgöra ett viktigt dokument för framtida utveckling av kommunens tätort. Under året har även vattenförsörjning till bostadsområdet Toppen säkrats vilket möjliggör för ytterligare utbyggnad av bostadstomter vid området Orrvägen.
Utveckla infrastrukturen och goda kommunikationer.	Projekt Resecentrum fortsatte 2013 med förhoppning om framgång vid revideringar av de Nationella och Regionala planerna, men planerna visade inget konkret. Förvaltningen arbetar vidare med resecentrum, bland annat genom förberedelser för detaljplanearbete, och att få till en ökad trafikering på järnvägen. Trafikverket genomför en funktionsutredning som ligger till grund för kommunens fortsatta åtgärder. Under året har bland annat två möten genomförts med Trafikverket och VGRregion/Västrafik samt en omfattande mailkontakt med Västrafik gällande en ökad trafikering över Ed samt medverkat till att Dalsland+ Trollhättan o

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
	Vänerns borg avgett skrivelse, som Fyrbodalen ställt sig bakom, gällande ökad trafikering Thn-Halden. Som resultat av skrivelsen har kommunen deltagit i Inledande möte med Regionens Kollektivtrafiksekretariat gällande planering av ett fjärde tåg, som RUN beslutat att finansiera.	
Värna och framhäva kommunens natursköna läge för boende och besökare.	Pågående arbete.	♦
Erbjuda ett varierat utbud av evenemang och aktiviteter.	Aktiviteter har genomförts under året i enlighet med avtal med evenemangssamordnare i form av bland annat allsång vid timmerhusen, bakluckeloppis på torget, marknad, nostalgimässa. Under hösten genomfördes bland annat höstmärnad och årlig kulturvecka.	●
Stödja en fortsatt positiv utveckling av den lokala näringslivsstrukturen.	Aktiviteter har genom Näringslivsutvecklare genomförts i enlighet med gällande Näringslivsprogram som är framtaget och godkänt av det lokala näringslivsrådet. Bland annat genomfördes en stor företags- och föreningsmässa i Bollhallen under våren som var uppskattad av utställare och besökare. Tillsammans med fyra andra kommuner (Åmål, Bengtsfors, Tanum och Strömstad), arbetas för att upprätta kontakter med kollegor på norska sidan. Lokalt har handeln prioriterats genom stöd och information om de resurser som finns tillgängliga för företagen. Mål finns om att minst 20 företag ska startas under året vilket uppfylldes redan under det första halvåret 2013 även om det är mindre antal startade företag i år jämfört med förra året.	●
Kommunstyrelsens verksamheter ska vara kvalitetssäkrade.	Flera verksamheter har tydliga kvalitetsmått i form av jämförande undersökningar eller brukarundersökningar för att mäta nöjdhet medan andra verksamheter helt saknar detta. För en tydligare mätbarhet är det därför viktigt för framtiden att samtliga verksamheter arbetar fram kvalitetsmått för respektive verksamhet.	♦

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Kommunstyrelsen ska erbjuda attraktiva boende- och verksamhetsmiljöer.		Pågående	!
Kommunstyrelsen ska utveckla infrastrukturen och goda kommunikationer.		Pågående	!

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Aktiviteterna inom utvecklingsområdet pågår men får tydligare följas upp i bokslut.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Kommunstyrelsen och dess verksamheter ska främja öppenhet och delaktighet för alla medborgare oavsett förutsättningar eller bakgrund.	Aktiviteter har genomförts under året som t ex informationsmöten för allmänheten gällande skolan och bygdemöten. I samband med beslut om lokaler för förskola och skola samt framtidens äldreboende genomfördes	♦

Nämnd mål	Senaste kommentaren
	utredningarna med möjlighet för medborgare att delta via hemsidan och facebook.
Tillse att barn och unga i Dals-Ed respekteras, ges möjlighet till utveckling, trygghet och delaktighet.	Arbete för ökad samverkan mellan verksamheter pågår i enlighet med Dals-Eds modellen. Barnchecklistan är ännu inte införd. Målet är att all personal som arbetar med barn och unga ska ha genomgått ICDP-utbildning 2014 vilket dock är tveksamt om det kommer att lyckas.

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kommunstyrelsen ska leda och samordna utvecklingen av den kommunala demokratin		Pågående
Kommunstyrelsen ska arrangera minst två dialogmöten kring någon aktuell fråga för allmänheten		Pågående
Kommunstyrelsen ska genomföra ett dialogmöte i varje kommun del		Pågående
Kommunstyrelsen ska utveckla en sammanhållande strategi för kommunens arbete kring barn och unga i enlighet med Barnkonventionen		Pågående
Kommunstyrelsen ska leda och samordna arbetet när det gäller införandet av barnchecklistan i samtliga nämnder		Ej påbörjad
Dals-Eds kommun skall vara en föregångskommun när det gäller barn och ungdomars uppväxtvillkor. Våra barn och ungdomar skall känna sig värdefulla, viktiga och älskade. 2014 skall alla i kommunens verksamheter som jobbar med barn och ungdomar ha genomgått ICDP-utbildning nivå 1.		Pågående

STABIL EKONOMI I BALANS

För ytterligare information se ekonomiskt utfall.

Nämnd mål	Senaste kommentaren
Verksamheterna ska bedrivas inom tilldelad budget.	Vid halvåret var budgetföljsamheten inte helt i linje med riktvärdet. I personalkostnader ligger upparbetad semester för första halvåret, medan i stort sett ingen semester har tagits ut. I övrigt ligger överdragen utifrån att kostnader och intäkter inte har periodiserats. Periodisering sker vid tertial

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
	2.	
Öka andelen extern finansiering.	Målet bedöms vara uppfyllt genom att andelen extern finansiering fortfarande ligger relativt högt.	
Bidra till ökad kunskap och förståelse för kommunens budgetprocess och styrprinciper.	Inga utbildningstillfällen har genomförts till och med tertial 2. Positivt resultat motsvarande 2 % av skatter och bidrag kommer inte att nås.	
Fortsätta utvecklingen av samarbetet med grannkommunerna gällande primärkommunal verksamhet.	Under det senaste året har frågan kring kommunsamverkan inom VA-området varit aktuell för utredning. Under första halvåret genomfördes en utvärdering av Dalslandskommunernas kommunalförbund som under hösten använts som underlag för hur kommunal samverkan ska se ut i framtiden. Arbetet fortsätter under 2014.	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kommunstyrelsen ska utbilda och se till att öka kunskapen om kommunens budgetprocess och styrprinciper		Pågående
Kommunstyrelsen ska sträva efter att öka andelen extern finansiering		Pågående
Samtliga nämnder har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning.		Ej påbörjad
Nämnderna skall bedriva verksamheten inom tilldelad budget		Pågående
Samtliga nämnder ska beakta möjligheterna till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.		Ej påbörjad

STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Pågår ett flertal aktiviteter i form av utbildningar inom flera nivåer i organisationen och utvärderingar som ska analyseras för eventuella åtgärder. Tydliga uppföljning och bedömning av resultat genomförs i bokslut.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Fortsätta utvecklingen av Ständiga förbättringar i verksamheten.	Utbildningar för arbetsledare har genomförts under våren och planeras även för hösten avseende LIA - lärande i arbetslivet och Ständiga förbättringar. Återstår i bokslutet att följa upp hur verktygen enligt modellen används och har implementerats i verksamheterna.	
Verksamheterna ska hålla en god arbetsmiljö och ett respektfullt klimat där det finns möjlighet för medarbetaren	Utvecklingen med att öka andelen heltidstjänster följs upp i bokslut. Enkät till personalen avseende arbetsmiljön har planerats men ännu inte genomförts.	

Nämnd mål	Senaste kommentaren
att utveckla sig och där möjlighet till heltidstjänster och tillsvidarejänster ska beaktas.	
Kommunen ska vara en attraktiv arbetsplats och hantera det framtida personalbehovet.	Enkät har genomförts under våren, ställd till både politiker, personal och allmänhet om kultur och värderingar i Dals-Ed. Enkät svar analyseras under hösten för eventuella åtgärder. Under hösten planeras handledarutbildning för att utveckla mottagandet av praktikplatser i kommunens verksamheter vilket är viktigt inför det framtida rekryteringsbehovet inom flera verksamheter. Pågår även chefsutbildning för att öka möjligheten till chefsrekrytering i den egna verksamheten.

Aktiviteter	Kommentar	Status
Kommunstyrelsen ska leda arbetet i kommunen med Ständiga förbättringar		Pågående
Kommunstyrelsen ska prioritera utvecklingen av kommunens IT-verksamhet		Pågående
Kommunstyrelsen ska leda och samordna arbetet med att underlätta nämndernas framtida personalrekryteringar		Pågående
Samtliga nämnder ska aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing och trakasserier		Ej påbörjad
Kommunstyrelsen ska kartlägga och analysera kommunens löneläge		Ej påbörjad
Kommunstyrelsen ska kartlägga och analysera kommunens löneläge		Avslutad
Kommunstyrelsen ska sträva efter att öka andelen heltidstjänster inom kommunstyrelsens verksamheter		Pågående

VERKSAMHETSBESKRIVNINGAR

Verksamhet (kkkr)	Nettoutfall	Nettobudget	Avvikelse
Kommunkontor/Kansli	4 955	5 287	332
Ekonomikontor	2 234	2 469	235
Personalkontor	2 398	2 818	420
IT-avdelning	4 101	4 055	-46
Webbmaster	433	330	-103
Räddningstjänst	3 921	4 195	274
Civil- och totalförsvaret	9	9	0
Integration	4	-1 099	-1 103
Arbetsmarknad	1 095	1 222	127
Näringsliv	334	316	-18
Folkhälsa	307	320	13
Miljöverksamhet	1 250	1 234	-16
Politisk verksamhet	1 382	1 403	21
Överförmyndare	329	329	0
Facklig verksamhet	655	626	-29
Företagshälsovård	113	173	60
Chefsutbildning	102	153	51
Personalbefrämjande	141	155	14
Information	74	79	5
Projektsamverkan Dalsland	291	313	22
Medlemsavgifter	573	678	105
Turistverksamhet	1 374	1 459	85
Parker/grönområden/lekplatser	1 804	1 804	0
Exploatering och markreserv	23	51	28
Bostadsanpassning	465	366	-99
Bowlinghall	659	616	-43
Avskrivningar	5 509	6 298	789
Internräntekostnader	1 956	2 663	707
Summa	36 491	38 322	1 831

FRAMTIDEN

Utredningen om Dals-Eds framtida äldreboende fortsätter och ett beslut i frågan kan väntas i sep/okt.

Upphandlingen av ny förskola med 4 avdelningar genomförs under april-juni och byggstart under hösten.

Under senhösten kommer nya lokaler för IFO färdigtällas. IFO kommer att samordnas med verksamheterna på Utvecklingscentrum.

En stor omflyttning i kommunhuset skall genomföras så fort IFO fått nya lokaler.

Ett nytt Näringspolitisktprogram kommer att tas fram under året och det kommer även ske en översyn av nuvarande Näringslivsråd.

Det gemensamma arbetet med Vår Värdegrund och kultur fortsätter med workshops och individuellt arbete.

Upphandlingsunderlag för om- och tillbyggnation av Hagaskolan och Snörrumskolan skall tas fram under året.

KOMMUNSTYRELSENS TEKNIK OCH SERVICEFÖRVALTNING

VERKSAMHETSOMRÅDE

Teknik och Service hanterar de tekniska verksamheterna såsom markförvaltning, parker, gator, renhållning, VA-försörjning och fastigheter. Förvaltningen har även ansvaret för intern städ- och kostverksamhet.

Samordning och verkställande av kommunens byggnads- och anläggningsprojekt ligger också på förvaltningen

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i kkr	Bokslut 2012	Budget 2013	Prognos 2013	Bokslut 2013	Avvikelse 2013
Intäkter	48 291	73 599	71 650	73 490	-109
Summa intäkter	48 291	73 599	71 650	73 490	-109
Personalkostnader	22 742	24 143	22 877	22 803	1 340
Övriga kostnader	36 503	47 768	47 373	49 465	-1 697
Summa kostnader	59 245	71 911	70 250	72 268	-357
Årets resultat	-10 954	1 688	1 400	1 222	-466

- Överskott/underskott mot helårsbudget

Avvikelse mot budget förklaras enl. följande:

- Den lägre investeringsnivån generellt ger lägre intern intäkt än förväntat
- Fastighetssidan drabbas av högre underhållskostnader samt högre fjärrvärmekostnader
- Gata och väg ger ett positivt utfall p g a vakanta tjänster samt barmarksunderhållet visade lägre kostnader än budgeterat.
- Den av KS beslutade omfördelning av kökshyror i budget inverkade negativt på utfallet jämfört med budget.
- Avverkningen av skog bidrog med en positiv avvikelse.

Investeringar (kkr)

Objekt	Budget 2013	Bokslut 2013	Avvikelse
GS inventarier	300	52	248
Beläggning gata	400	399	1
Busshållplatser/ Trafikmateriel	30	0	30
Anslutning serviser VA	200	27	173
Översiktlig proj VA	100	37	63
Reservvattentäkt Eds tätort	0	0	0
Uppgrad reningsverk Häbol	250	157	93
Köksinventarier	200	183	17
Inventarier Städ	75	62	13
Objektsreserv Servicenämnden	49	0	49
Baromtern Hagaskolan	50	0	50
Energieffektiviseringar/Deklarationer	1200	597	603
Reningsverk åtgärder	200	112	88
Vattenverk	80	0	80
Passersystem lokaler	100	27	73
Renovering hissar	50	0	50

Objekt	Budget 2013	Bokslut 2013	Avvikelse
Ombyggnad skolor	150	165	-15
Anslutningsavgifter VA	-350	-518	168
Upprustning byggnader på Bergslätts IP	100	103	-3
Lokalanpassning Jordbron	0	26	-26
Byte taksjutsportar Brandstation 2013	100	153	-53
Edsgärdet, div. ombyggnad	100	89	11
Vattenförsörjning, Toppen	2100	651	1 449
Ombyggnad pumpstationer VA	300	0	300
Avloppsledning, relining	150	0	150
Tomt Håbol, avstyckning - arrende	200	0	200
Panncentral, Westberga - uppgradering	300	286	14
Bastuaggregat, Utsikten	45	0	45
Nya sopkärl, p g a ny entreprenör	650	0	650
Brandstation, omklädning 2013--	300	338	-38
Nya lokaler IFO	0	10	-10
Ombyggnad Hagalid	0	290	-290
Summa	7429	3 247	4 182

Toppen projektet har startat upp under hösten och kommer färdigställas under 2014. Energieffektiviseringar på de kommunal fastigheterna har genomförts under året och fortgår under 2014.

En del av de planerade investeringar under 2013 har skjutits fram p g a peronalomsättningar inom verksamheten.

Kostenheten har köpt in en ny ugn, omrörare och byffévagn köpts in. Städheten har köpt in nya städmaskiner.

PERIODENS HÄNDELSE

Toppen projektet har startats upp och slutförts 2014. Projektet innebär förstärkning av vattenförsörjning runt området Toppen.

VA-plans arbetet har startats upp under året, vilket innebär en översyn av tänkbara nya verksamhetsområden, t ex Nössemark. Planen inkluderar även hur man hanterar vatten och avloppsförsörjning runt tätorten och även i landsbygd. Under året har genomförts en genomlysning av att använda Lilla Lee som en möjlig reservvattentäkt, arbete kommer att pågå även under 2014.

Renhållningsupphandling är genomförd. Entreprenör, RagnSells, och avtalsperioden börjar 2013-11-01. I samband med ny entreprenad samt införande av ny källsortering så togs också nya renhållningsföreskrifter fram för dalslandskommunerna förutom Åmål.

Vi deltar i i projekten Haga/Snörrum samt Edsgärdet.

Energieffektiviseringsprogram har genomförts på kommunala fastigheter bl a, brandstationen, Karlssons och AME.

En ny upphandling av livsmedel har genomförts och, effektueras under 2014, tillsammans med ett flertal grannkommuner och med samordning via DKKF. Ett nytt kostdataprogram har köpts in för att kunna pris och näringsberäkna verksamheternas matsedlar.

KOMMUNALA MÅL

ATTRAKTIV KOMMUN

Värna och framhäva kommunens natursköna läge för boende och besökare.

Verksamhetens mål	Resultatmål/S MARTA mål	Utfall	Målvärde	Senaste kommentaren	Måluppfyllnad
Teknik & Service skall lyfta fram de vackra vyerna som finns i kommunen genom att samhällets fastigheter och allmänna platser skall ge ett välordnat och rent intryck.					

Teknik & Service skall lyfta fram de vackra vyerna som finns i kommunen genom att samhällets fastigheter och allmänna platser skall ge ett välordnat och rent intryck.

Målet är delvis uppfyllt.

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Kommunstyrelsen och dess verksamheter ska främja öppenhet och delaktighet för alla medborgare oavsett förutsättningar eller bakgrund.

Verksamhetens mål	Resultatmål/S MARTA mål	Utfall	Målvärde	Senaste kommentaren	Måluppfyllnad
Alla synpunkter, förslag och idéer skall bemötas med respekt.	Inkomna förslag och synpunkter från brukare och allmänhet skall besvaras inom 5 arbetsdagar.				—

Alla synpunkter, förslag och idéer skall bemötas med respekt.

Målen har delvis uppfyllts.

STABIL EKONOMI I BALANS

Verksamheterna ska bedrivas inom tilldelad budget.

Verksamhetens mål	Resultatmål/S MARTA mål	Utfall	Målvärde	Senaste kommentaren	Måluppfyllnad
Teknik & service anställda skall vara och känna sig delaktiga i det ekonomiska resultatet och	Genomförda investeringsproj	3 247 kkr	7 429 kkr	Låg aktivitet under året då en viss restriktivitet rekommenderades under första halvåret.	44%

Verksamhetens mål	Resultatmål/S MARTA mål	Utfall	Målvärde	Senaste kommentaren	Måluppfyllnad
alla verksamheter skall ha ett bokslut i balans efter omprioriteringar .	Budgetföljsamhet - intäkter	73 476 kkr	73 599 kkr	Utfall i linje med budget.	100%
	Budgetföljsamhet - personalkostnad	22 803 kkr	24 143 kkr	Vakanser har ej återbesatts under året vilket förklarar den positiva avvikelsen mot budget.	94%
	Budgetföljsamhet - övriga kostnader	49 466 kkr	47 140 kkr	Relativt höga underhållskostnader inom fastighetsbeståndet samt även extra kostnader för fjärrvärme samt även en del konsult hjälp p g a vakanser bidrag till budgetöverdrag	105%

Teknik & service anställda skall vara och känna sig delaktiga i det ekonomiska resultatet och alla verksamheter skall ha ett bokslut i balans efter omprioriteringar.

Ekonomiska utfallet uppfyllt.

Öka andelen extern finansiering.

Verksamhetens mål	Resultatmål/S MARTA mål	Utfall	Målvärde	Senaste kommentaren	Måluppfyllnad
	Andelen externfinansiering.	1	1		100%

STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Kommunen ska vara en attraktiv arbetsplats och hantera det framtida personalbehovet.

Verksamhetens mål	Resultatmål/S MARTA mål	Utfall	Målvärde	Senaste kommentaren	Måluppfyllnad
Bra arbetsmiljö genom gott arbetsklimat, trygghet, trivsel och arbetsglädje skall råda på servicekontoret s alla arbetsplatser. Förebygga arbetsolyckor och arbetsskador, genom att använda de hjälpmedel och skyddsutrustning	Arbetsrelaterad psykisk sjukfrånvaro	0	0	Verksamheten har inte haft någon arbetsrelaterad psykisk sjukfrånvaro under 2013.	100%
	Arbetsrelaterad fysisk sjukfrånvaro	0	0		100%

Verksamhetens mål	Resultatmål/S MARTA mål	Utfall	Målvärde	Senaste kommentaren	Måluppfyllnad
g som finns.					

Bra arbetsmiljö genom gott arbetsklimat, trygghet, trivsel och arbetsglädje skall råda på servicekontorets alla arbetsplatser. Förebygga arbetsolyckor och arbetsskador, genom att använda de hjälpmedel och skyddsutrustning som finns.

Målet är uppfyllt. Ingen arbetsrelaterad sjukfrånvaro är rapporterad.

VERKSAMHETSBEKRIVNINGAR

Kost- och städenheten

Resultaträkning

	Bokslut 2012	Budget 2013	Bokslut 2013	Avvikelse
Intäkter	17 759	17 851	17 874	23
Personalkostnader	11 730	11 911	11 703	208
Övriga kostnader	4 728	5 928	6 156	-228
Summa kostnader	16 458	17 839	17 859	-20
Årets resultat	1 301	12	15	3

Fastighetsenhet

Resultaträkning

	Bokslut 2012	Budget 2013	Bokslut 2013	Avvikelse
Intäkter	6 997	33 695	33 727	32
Personalkostnader	4 566	5 066	5 665	-599
Övriga kostnader	14 330	25 591	26 301	-710
Summa kostnader	18 896	30 657	31 966	-1 309
Årets resultat	-11 899	3 038	1 761	-1 277

VA-enhet

Resultaträkning

	Bokslut 2012	Budget 2013	Bokslut 2013	Avvikelse
Intäkter	7 377	7 279	8 348	1 069
Personalkostnader	953	1 060	923	137
Övriga kostnader	4 501	4 429	4 734	-305
Summa kostnader	5 454	5 489	5 657	-168
Årets resultat	1 923	1 790	2 691	901

Renhållningsenhet

Resultaträkning

	Bokslut 2012	Budget 2013	Bokslut 2013	Avvikelse
Intäkter	6 451	6 397	6 484	87
Personalkostnader	22	0	8	-8
Övriga kostnader	6 176	6 037	5 976	61
Summa kostnader	6 198	6 037	5 984	53
Årets resultat	253	360	500	140

Gatu- och parkenhet

Resultaträkning

	Bokslut 2012	Budget 2013	Bokslut 2013	Avvikelse
Intäkter	5 616	4 633	3 600	-1 033
Personalkostnader	4 136	3 070	2 656	414
Övriga kostnader	5 955	5 811	4 948	863
Summa kostnader	10 091	8 881	7 604	1 277
Årets resultat	-4 475	-4 248	-4 004	244

Verksamhetsmått KS Teknik och Service

Kostverksamheten

Beskrivning	2011	2012	2013
Totalkostnad exkl. kapitaltjänstkostnad i mkr	9,6	9,8	10,9
Totalt antal portioner	421 350	420 698	475 766
Snittkostnad / portion Kr.	23,20	22,80	23,00

Städverksamheten

Beskrivning	2011	2012	2013
Avverkningsgrad m2/tim	250	271	269

Energi graddagskorrigerad kWh/m2

Beskrivning	2011	2012	2013
Total energiförbrukning Lokaler	184,3	181,7	189,8

Avfall

Beskrivning	2011	2012	2013
Självfinansieringsgrad	117	100	105
Antal abonnenter veckohämtning	99	104	101
Antal abonnenter 2v-hämtning	1 515	1 458	1 466
Antal abonnenter 4v-hämtning	299	296	290
Antal abonnenter 12v-hämtning	123	123	123
Antal abonnenter fritidshus 2v-hämtning maj-sep.	305	301	305
Antal abonnenter fritidshus 4v-hämtning	178	175	169
Mängd hushållssopor ton	1 140	1 414	1 255
Mängd hushållssopor till förbränning ton	1 510	1 568	1 484

VA-verken

Beskrivning	2011	2012	2013
-------------	------	------	------

Beskrivning	2011	2012	2013
Nettokostnad miljoner Kr.	-0,1	0,1	0
Bruttokostnad miljoner Kr.	7,2	7,5	8,4
Självfinansieringsgrad %	101	99	100
Producerad mängd vatten m3	211 000	210 000	214 467
Debiterad mängd vatten m3	193 000	192 000	197 000
Ej debiterat vatten i %	9	9	9
Inkommande mängd vatten Brattesta m3	299 000	295 000	279 075
Inkommande vatten i % av produktion Brattesta	144	140	132
Mängd slam Brattesta m3	647	747	144,8 ton

Gator

Beskrivning	2011	2012	2013
Belagd / underhållen yta m2	10 500	11 600	3 600
Totalkostnad exkl. adm. Kr.	838 000	1 300 000	400 000
Snittkostnad i Kr./m2	80	112	110

FRAMTIDEN

Ny reserv-vattentäkt i Dals Ed planeras att tas i bruk under 2014.

Toppen-projektet beräknas färdigställas under vinter 2014 och detta medför att vi säkerställer vattenförsörjningen runt Toppen området.

VA-plan arbetet pågår och beräknar att det ska bli klart under 2014 och detta dokument kan bli avgörande hur vi ska lösa VA försörjningen i Nössemark.

Fortsatt arbete med energieffektivisering sker fortlöpande inom kommunens fastighetsbestånd. Bl. a. ny värmeanläggning brandstation, ny värmeanläggning Karlsson / AME.

Byggnation av ny förskola på Stallbacken genomförs i huvudsak 2014.

Under året kommer projekteringshandlingar tas fram för ombyggnad, renovering av Haga skolan samt Snörrumskolan, beräknad byggstart 2015.

Utredningsarbetet gällande lokaler för framtida äldreomsorg fortsätter under 2014

IFO-verksamheten behöver nya lokaler 2014.

Nya internhyresavtal införs under 2014

Förprojektering av nya tomter ovanför Orrvägen / Tjädervägen under våren 2014

Huvudstudien Bältnäs industriområde är klar och Kommunen söker nu bidrag för sanering av området vilket uppskattas till ca. 25 miljoner KR.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

Plan- och byggnadsnämndens uppgift är att fullgöra kommunens ansvar inom plan- och byggväsendet bland annat handläggning av bygglov, rivningslov, marklov, förhandsbesked och strandskyddsdispenser. Tillsynsmyndighet PBL.

Planläggning såsom detaljplaner och områdesbestämmelser, samt bistå kommunstyrelsen i den översiktliga planeringen.

Drift och underhåll av kommunens kart- och GIS-verksamhet.

Belägenhetsadresser och därtill hörande frågor.

EKONOMISKT UTFALL

RESULTATRÄKNING

Belopp i tkr	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Intäkter	1 153	987	752	235
Summa intäkter	1 153	987	752	235
Personalkostnader	1 647	1 809	1 770	-39
Övriga kostnader	967	631	627	-4
Summa kostnader	2 614	2 440	2 397	-43
Årets resultat	-1 461	-1 453	-1 645	192

Överskott på 192 000 kronor.

Mer bygglovsintäkter har inkommit än beräknat. Periodiseringar har gjorts för kostnader som avser 2014.

Kvarvarande investeringsanslag på 14 000 kr överförs till 2014 års budget till finansiering av inventarier som har beställts 2013.

Investeringar (tkr)

Objekt	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Inventarier	27	41	14
Summa	27	41	14

ÅRETS HÄNDELSER

228 ärenden har registrerats i byggreda, varav 103 st ansökningar lov och förhandsbesked, 31 st strandskyddsdispenser, 16 st tillsynsärenden. 89 st bygglov har beviljats.

Exempel på bygglov är 4 vindkraftverk, ett stort antal transformatorstationer, tillbyggnader industri, fritidshus, garage, om- och tillbyggnader bostadshus.

Fördjupad översiktsplan för Eds tätort – ED OCH FRAMTIDEN - har varit utställd för granskning. Detaljplan för Jordbrons handels- och industriområde har antagits av KF och har vunnit laga kraft. Planprogram för resecentrum har varit ute på samråd. Arbete med detaljplan för Hökedalens industriområde har återupptagits.

Planprojekten FÖP Ed och detaljplan för Hökedalens industriområde fortsätter 2014.

DRIFTPROJEKT

Projekt 3002 FÖP Ed - Arbetet fortsätter 2014,

Projekt 3003 Jordbrons handels- och industriområde. Laga kraft. Avslutad 2013.

Projekt 3099 Övrigt - Arbeta med detaljplan för Hökedalens industriområde fortsätter 2014.

KOMMUNALA MÅL

HÅLLBAR UTVECKLING

Målet är uppfyllt.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
All planläggning ska ta hänsyn till de nationella miljömålen och Sveriges folkhälsomål	Checklista för miljöbedömning följs vid planläggning.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Plan och byggnadsnämnden ska i sin myndighets- och planeringsroll ta hänsyn till de nationella miljömålen och Sveriges folkhälsomål och särskilt beakta målen om energihushållning.	Beaktat i planprocesserna från 2012.	Avslutad	✓

ATTRAKTIV KOMMUN

Målen är uppfyllda.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Ha en god framförhållning avseende planering så att olika behov inom handel, verksamheter och boende kan tillgodoses	Nämnden arbetar fortloppande med planering. Under året har ED OCH FRAMTIDEN - FÖP för Eds tätort varit utställd för gransning. Arbetet fortgår och mycket fokuseras på att skapa attraktivt boende i tätorten.	●
Skapa möjligheter i översiktsplan och detaljplaner till attraktivt boende	Inga nyckeltal eller aktiviteter kopplade till målet.	●
Senast vid nästa mandatperiods utgång ha en väl genomarbetad och förankrad översiktsplan som skapar en långsiktig hållbar samhällsstruktur	Arbetet med den kommunomfattande översiktsplanen beräknas påbörjas år 2015.	◆

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Målen är uppfyllda,

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Information om bygglov och planer ska vara tillgänglig för alla	Samtliga blanketter finns på kommunens hemsida.	●
Plan- och byggnadsnämnden ska ha en god dialog med alla medborgare såväl unga som gamla när det gäller planering och byggnation	Samråd och hörande av sakägare, grannar m fl sker enligt plan- och bygglagen vid planläggning och prövningar av bygglov.	●
Barn och ungdomars behov beaktas i samhällsplaneringen	Barn och ungdomars behov beaktas i samhällsplaneringen.	●

STABIL EKONOMI I BALANS

Målet är uppfyllt.

Nämnden ger positivt resultat på 192 000 kr.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Del av verksamheten finansieras av avgifter.	Ca 40 % av nämndens nettokostnader täcks genom avgifter.	●
Verksamheten får inte ha större volym på sin verksamhet än vad budgeten tillåter.	Målet är uppfyllt.	●
Samverkan med övriga Dalslandskommuner	Tjänstemännen har varit med på flera nätverksträffar under året. Samverkan har skett bland annat när det gäller remissvar till Länsstyrelsen avseende utvidgat strandskydd. Färgelanda, Mellerud, Dals-Ed samt Dalslands miljönämnd samarbetar kring ärendehanteringssystemet Miljö- och byggreda. Server är placerad i Ed.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Nämnderna skall bedriva verksamheten inom tilldelad budget	Verksamheten bedrivs inom tilldelad budget och extern finansiering.	Avslutad	✓
Samtliga nämnder har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning.		Avslutad	✓
Samtliga nämnder ska beakta möjligheterna till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.		Avslutad	✓

STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Målet är uppfyllt.

Arbetet med ständiga förbättringar fortgår.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Handläggningen av ärenden ska vara snabb, korrekt och rättsäker	Handläggningstiden har inte varit längre än 8 veckor för ansökningar med fullständiga handlingar.	●
Verka för att skapa en trivsamt arbetsplats där alla medarbetare känner sig motiverade och delaktiga	Det är ett mål som eftersträvas kontinuerligt i det dagliga arbetet. Arbete med kultur och värderingar är en stående punkt på arbetsplatsträffar.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Samtliga nämnder ska aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing och trakasserier		Avslutad	✓

VERKSAMHETSBESKRIVNINGAR

Nämndens verksamheter är följande:

1030 Politisk verksamhet

2904 Plan- och byggkontor

2011 Planverksamhet

2012 Kart- och GIS-verksamhet

FRAMTIDEN

Under 2014 är det aktuellt att arbeta med följande:

- . Antagande av FÖP för Eds tätort - ED OCH FRAMTIDEN.
- . Upprätta detaljplan för Hökedalens industriområde. Samråd/utställning/antagande.
- . Övriga detaljplaner upprättas utifrån de behov som föreligger med avstämning i plangruppen.
- . Förberedelsearbete inför omarbetning av kommunomfattande ÖP03 inför fortsatt arbete 2015.
- . Förberedelsearbete och kvalitetssäkring av ärende- och dokumenthantering inför uppgradering av ärendehanteringssystemet 2015.
- . Fortlöpande arbete med ansökningar om bygglov, anmälningsärenden mm.
- . Fortlöpande tillsynsarbete enligt plan- och bygglagen. (Ex. OVK, hissar, ovårdade tomter och byggnader).
- . Tillsynsplan ska upprättas.

FOKUS-NÄMNDEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

FOKUS-nämndens uppgift är att fullgöra kommunens ansvar inom fritids- och kulturverksamhet och det offentliga skolväsendet för barn, ungdomar och vuxna. Det omfattar förskoleverksamhet, grundskola, särskola, gymnasiesärskola och därtill hörande LSS-boende, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. Nämnden ansvarar också för svenskundervisning för invandrare, uppdragsutbildning för vuxna och ungdomsplatser.

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i tkr	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Intäkter	60 798	57 332	57 155	177
Summa intäkter	60 798	57 332	57 155	177
Personalkostnader	99 464	97 483	96 964	-519
Övriga kostnader	62 963	66 167	62 863	-3 304
Summa kostnader	162 427	163 650	159 827	-3 823
Årets resultat	-101 629	-106 318	-102 672	-3 646

Bokslutet visar på ett resultat i linje med prognos. Flera åtgärder som inte räknats hem i prognos, har fått genomslag. Inom ett ansvar avviker dock prognosen markant till det sämre, nämligen vad gäller kostnader för interkommunal ersättning för elever hos andra utbildningsanordnare. De oprognosticerade kostnaderna inom ansvaret utreds vidare i detalj.

Investeringar (tkr)

Objekt	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Inventarier kansli Fokus	0	32	32
Förskola inventarier	67	90	23
Haga grundskola inventarier	12	12	0
Gymn.skola inventarier	71	177	106
Bibliotek inventarier	0	25	25
Komvux inventarier	0	12	12
Fokus IT-satsning	337	295	-43
Stallbacken kulturhus	50	75	25
Summa	537	718	180

ÅRETS HÄNDELSER

Aktivt år för FOKUS

2013 var inget dussinår för FOKUS, med sina verksamheter och aktiviteter som kommer praktiskt taget alla medborgare till del. Verksamheternas bredd och höga ambitionsnivå lyste klart, trots årets ekonomiska förutsättningar:

Barnomsorg

Det systematiska kvalitetsarbetet är ett ständigt pågående arbete både ute i verksamheterna och på central nivå. Bland annat har olika miljöprojekt pågått på vissa avdelningar. På förskolan Stallbacken påbörjades under hösten ett elsparprojekt som gav god effekt.

Ett IKT-projekt startades upp under hösten vilket har engagerat all personal. En pilot har utsetts på varje förskola för att vara i framkant och stötta övrig personal.

Arbetet med Sunda tråden projektet fortsatte under året där målsättningen för de olika insatserna syftar till att bidra till ett sunt och hälsosamt liv för barn och unga i vår kommun.

Under året har mycket arbete ägnats åt barnomsorgskön och placering av barn. Detta arbete har varit svårt på grund av platsbrist. Under hösten startades en ny tillfällig förskoleavdelning i tomma lokaler på Edsgärdet där alla platser nu är fyllda. Trots detta finns det fortfarande en kö då det under året har skett ytterligare inflyttning till kommunen.

I december månad fattade kommunen efter ett gediget utredningsarbete under hösten att satsa på en nybyggd förskola som planeras vara färdigställd under 2014.

Fritidshem

Arbetet med att implementera Lgr-11 har fortsatt. Här pågår regelbundet arbete i Lärgrupper där vi har utbildade lärgruppsledare.

Lokaltutredning har genomförts och avslutats vad gäller grundskolans och därmed Fritids ombyggnad och renovering. Beslut är fattat om att genomföra renoveringen och ombyggnation.

Läxläsningen är i gång på fritids för de barn som är kvar sent på eftermiddagen och det sker i samverkan med klasslärarna. Gemensamma aktiviteter har skett i samband med påsk, lucia, jul och på loven.

Fritids är alltid öppet alla dagar på alla lov, då det finns behov för barn att vara på fritids. Öppettiderna är 6.00 - 18.00

Grundskola

Regelbundet arbete med pedagogiska utredningar kring elever som är i behov av insatser och/ - eller åtgärdsprogram och särskilt stöd genom elevuppföljningar som dokumenteras fortgår aktivt.

Pilotprojekt i IKT har påbörjats i åk 2-3, åk 6, samt åk 9, med digitala verktyg.

Lokaltutredning har genomförts och avslutats vad gäller grundskolans ombyggnad och renovering. Beslut är fattat att renovera och bygga om under 2015-16.

Många elever har tagit del av Sv2 undervisningen. En utökning har skett under 2013, ca 20 elever och 11 olika hemspråk.

Ett arbete som kan lyftas är också medveten resursstyrning till år 9, som avslutade grundskolan med ett mycket gott resultat. I brukarenkäten från år 8 nådde skolan ett anmärkningsvärt lågt resultat, vilket initierade arbetet med resursstyrning och åtgärder.

Grundsärskola

Efter önskemål från vårdnadshavare har grundsärskola startats med kompetensstöd av gymnasiesärskolans verksamhet, något som rönt stor uppskattning.

Utsiktens gymnasieskola

Arbetet med en utvecklingsorganisation har inletts även på Utsiktens gymnasieskola. Det innebär lärande samt en gång i månaden kring aktuella pedagogiska frågor kopplat till litteratur.

Samarbete med skolor i Danmark och Norge för att vidga skolans skandinaviska profil och för att hitta partners och elevrekryteringsbas pågår. Voss i Norge och Ranum i Danmark är numera partnerskolor till Utsikten tillsammans med Söborg i Danmark. Att starta, profilera och marknadsföra den första skandinaviska gymnasieskolan i Sverige har självklart varit en stor händelse under året, och inneburit en stor kraftanstängning för organisationen. Förhoppningen är att denna unika satsning på gränsöverskridande skolsamarbete ska ge effekt i hela Skandinavien och säkerställa en stabil grund för verksamheten.

Utsiktens gymnasiesärskola

Under året har det genomförts flera olika studieresor för eleverna inom de olika verksamheterna. Man har bl a varit i Branäs för vintersportutbildning, Stockholm med diverse studiebesök, Göteborg för besök på TV 4 och även besök på konstmuseum samt en mängd olika studiebesök i närområdet. I maj genomfördes en studieresa till Skottland med en grupp elever från IVP 3. En resa som föregåtts av en lång planering och förberedelse där eleverna varit involverade under hela processen.

Studiebesök är ett viktigt inslag i elevernas undervisning och ett sätt att förflytta lärandet till autentiska och konkreta situationer. Skolans fortsatta satsning på platsrelaterat lärande förstärks då SPSM mot slutet av året beviljade bidrag utifrån ansökan för tredje året i rad.

Att använda film som ett pedagogiskt redskap har blivit något av en profil för skolan. Under året har personal och elever producerat flera olika filmer och läraren Daniel Lundgren har även gjort en informationsfilm om programmet för fastighet, anläggning och byggnation. Tanken är att det ska göras filmer om övriga program och boendet och syftet är att kunna använda det vid information om skolan i vår marknadsföring.

Ett nationellt gymnasieprogram för elever inom autismspektrat har färdigberetts, och erbjuds nu från och med läsåret 14/15.

Boende med särskild service

Hösten 2013 sjönk elevantalet från 64 boende till 52 boende. Detta innebar att ett boende stängdes inför hösten 2013 och personalneddragningar motsvarande 3,8 tjänst gjordes för att komma i balans med detta. Alla boenden finns nu inom samma bostadsområde, Toppen, vilket innebär samordningsvinster.

Bostadsanpassningar har gjorts för att göra det nya boendet på Toppen mer handikappvänligt. IVO (fd Socialstyrelsen) har varit på 2 tillsynsbesök under 2013. De har inte haft något att anmärka på förutom kravet på fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet.

Vuxenutbildning

Vuxkurser och yrkeskurser har genomförts som planerat. Två lärare läser 30 poäng svenska 2 för att vara behöriga för betygssättning i svenska för invandrare, då det är vissa svårigheter att hitta behöriga lärare i svenska 2 för gymnasie och grundskoleelever.

Under året fick vi vara med och ta del av riktade yrkesvuxpengar som Trollhättan inte förbrukade på egen hand, vilket skapat utrymme för aktiva satsningar lokalt.

Ungdomsgård och kulturskola

I samarbete med Kultur & Fritid genomfördes ett flertal kulturaktiviteter.

Vårkonserter, skolkonserter, dansshower och ett antal andra evenemang, gav kulturskolans elever möjligheten att framträda den 1 dec.

I Lärarförbundets årliga ranking av landets Kultur/Musikskolor framkom att Dals-Ed har Sveriges högsta andel elever inskrivna i sin Kulturskola. 58 % av grundskolans elever åk 3-9 är inskrivna i

Kulturskolan.

Verksamhetsansvarig gjorde i oktober 2012 ett studiebesök i Mora för att följa deras demokratidag, tillsammans med några ungdomar och FOKUS nämndens ordf. I samarbete med flera andra tjänstemän så planerades och genomfördes en demokratidag den 23 oktober med lyckat resultat, och med utgångspunkt i Ungdomsgårdens uppdrag.

Allmän fritid och kulturverksamhet

Årets kulturstipendiat var Gunnel Zackariasson, som mottog stipendiet i samband med nationaldagsfirandet i Terrassparken.

Svea Bio deltog också i "Filmfestival på Dal", vilken som vanligt blev en stor filmfest. Efter digitaliseringen av biografen har verksamheten utökats och utvecklats. Förutom 115 bioföreställningar visades även en opera, en musikal, en revy och några konserter på vita duken.

Årets kulturvecka inleddes med en skördefest, som invigdes av borgmästaren i Dals-Eds franska vänort Cepoy tillsammans med kommunalrådet Martin Carling. Den äppelpress som Cepoy förärat kommunen med kom nu till användning då borgmästaren demonstrerade hur man tillverkar äppelmust.

Att öka den digitala delaktigheten blir allt viktigare och biblioteken har i bibliotekslagen ålagts att verka för detta. Biblioteket har därför vid flera tillfällen inbjudit datorovana personer till grundläggande undervisning i hur man använder internet.

I slutet av december kom den länge efterlängtade sammanställningen av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i Dals-Eds kommun från tryckeriet. 2005 inleddes arbetet med inventering av Rölanda socken. Därefter har en socken per år inventerats. Boken beskriver ca 350 fastigheter i text och färgbilder och berättar om hur bebyggelsen vuxit fram och förändrats.

Eds FF firade 75-årsjubileum under året och Eds SK firade 80-årsjubileum. I dessa ärevördiga föreningar genomförs en omfattande verksamhet av stor betydelse för hela kommunen.

Gemensam verksamhet

2013 var Dals-Eds kommun värd för V8:s årligen återkommande Oktoberdagar. Konferensdagarna genomfördes på ett utomordentligt sätt på Utsikten, med hjälp av värdelever från både gymnasieskolan och gymnasiesär.

En översyn av arbetsmiljörutiner har gjorts, liksom revision av delegationsordning, likabehandlingsrutiner och SYV-arbetet övergripande mm.

Utredningsarbetet i syfte att skapa beslutsunderlag för lokalinsatser gällande både förskole- och skolverksamhet, har kännetecknat en stor del av årets arbetsinsatser.

På skolans område har en bred flora av reformer införts, såsom karriärstjänster för lärare, legitimationer för lärare och ändringar av grundskolans timplaner.

DRIFTPROJEKT

Grundskola

Snörumskolan och Hagaskolan har ett gemensamt projekt med att starta upp ett skoldatatek. Medel från SPSM beviljades för uppstart. Skoldatateket byggs upp för grundskolans verksamhet vad gäller särskilt stöd i form av digitala hjälpmedel, dataprogram, övriga hjälpmedel, anpassat läromedel och stöd av specialpedagog.

Utsiktens gymnasiesärskola

Ett driftprojekt är ansökt och beviljat 2013. Genom statsbidrag som SPSM fördelar i SISmedel (särskilda insatser inom skolområdet) implementerar gymnasiesärskolan utomhuspedagogik på samtliga program. Projektet syftar till att öka tillgängligheten för lärande bland gymnasiesärskolans elever. Beviljat bidrag: 499 000 kr.

Ett projekt för att utveckla arbetet med APL, arbetsplatsförlagt lärande, är ansökt och beviljat för höstterminen 2013. Det är ett statligt bidrag som fördelas via Skolverket och var på 97 500 kr.

Ungdomsgård och kulturskola

Vi har fått projektmedel från regionen via Folkhälsosamordnaren för att bedriva matlagning. Dessutom har grupper av ungdomar fått projektmedel kallat "En påse pengar" för att på ungdomsgården arrangera LAN, disco samt ett julbord. Projekten har gett gott resultat utan att det uppstått extra kostnader för kommunen.

KOMMUNALA MÅL

HÅLLBAR UTVECKLING

FOKUS arbetar systematiskt och långsiktigt för god måluppfyllelse inom utvecklingsområdets inriktningsmål.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Kommunens invånare ska vara väl förberedda att möta sin framtid vad gäller kunskap och kompetens	Genomgående i FOKUS verksamheter inriktas arbetet mot att förbereda för individens framtid. Det kan handla om arbetet med att förbereda för läsinläring i Förskoleklass, att studera mot grundskolans kunskapsmål eller att i gymnasiesärskolans elevboende utveckla egenkompetens för ett självständigt liv. På många områden är arbetet mycket framgångsrikt. I årskurserna 5 respektive 8 stäms andelen elever som anger att de är väl förberedda inför framtidens val vad gäller utbildnings- och arbetslivsmöjligheter av. Grundskolans resultat ligger inom målområdet "bland de 25% bästa i Sverige" och Utsiktens gymnasium har en mycket hög andel elever som lämnar utbildningen med fullständigt slutbetyg.	●
Fritidsgården och kulturskolan ska vara kreativa samlingsplatser för kommunens ungdomar som tillvaratar deras idéer och intressen.	Både kulturskolan och ungdomsgården är kreativa samlingsplatser för kommunens ungdomar. Ungdomarna har stora möjligheter att påverka innehållet i verksamheterna inom de ekonomiska och organisatoriska ramar som finns.	●
Alla som arbetar med barn och ungdomar ska verka för ett gemensamt och positivt förhållningssätt	ICDP-satsningen fortgår löpande. Det kommer att dröja flera år innan full måluppfyllelse uppnås. Dels kräver utbildningen att vikarier sätts in, dels tillkommer nyanställd personal fortlöpande.	◆
En familjecentral som stödjer alla familjer med småbarn i deras utveckling som föräldrar.	Information lämnas angående verksamheten i samband med inskrivningen till BVC.	●
Kommunen ska särskilt uppmuntra och stödja föreningar som skapar nya aktiviteter för barn och ungdomar.	Kommunen har ett mycket aktivt föreningsliv, där föreningarna får ta ett stort ansvar.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
FOKUS-nämnden skall utveckla aktiva samverkansformer med socialnämnden.	Arbetet med att ta fram olika typer av samverkansformer pågår ständigt.	Avslutad	✓

ATTRAKTIV KOMMUN

FOKUS bidrar till hög måluppfyllelse inom gällande målområden.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Biblioteket ska bidra till ett levande centrum	Utställningar och aktiviteter kännetecknar bibliotekets verksamhet.	●
Verksamheterna ska arbeta för att erbjuda kommuninvånarna variation och	Måluppfyllelsen i nyckeltal mycket god.	●

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
bredd för att skapa valmöjligheter.		
LSS § 6: Verksamheten i gymnasiesärskolans boenden ska vara av god kvalitet	Verksamheten uppvisar mycket goda resultat i Socialstyrelsens återkommande förberedda respektive oförberedda inspektioner.	◆
Alla verksamheter ska arbeta för säkra och attraktiva verksamhetsmiljöer	Arbetsmiljökommitteerna samråder fyra gånger per år, för att följa upp och säkra en god arbetsmiljö. Nya rutiner för avvikelserapportering har trätt i kraft. På samtliga verksamheters APT är arbetsmiljö en stående punkt. När det gäller attraktiva verksamhetsmiljöer förbättras detta avsevärt i samband med beslutade lokalprojekt inom förskola, grundskola. Uppföljning av risk- och sårbarhetsanslyserna genomförs i enlighet med FOKUS årshjul.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
FOKUS-nämnden skall öka möjligheten till valfrihet inom barnomsorgen.	Enkäten visade att det var ett mycket svagt intresse hos föräldrarna till uteförskola/utefritids. Frågan ligger nu hos Fokusnämnden.	Avslutad	✓

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Utvecklingsområdet är av sådan karaktär att målen aldrig kan sägas vara uppfyllda, även om måluppfyllelsen i många verksamheter är god.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Kommunens invånare ska genom bibliotek ha fri tillgång till information och kunskap	Mycket bra måluppfyllnad enligt nyckeltalen.	●
Kommuninvånarna ska ges möjlighet att lämna synpunkter på verksamheterna	Tillgängligheten är god och synpunkter följs upp årligen genom enkäter för verksamheterna. Svarsfrekvenserna på enkäterna till föräldrar drar ned måluppfyllnaden.	◆
Varje medarbetare ska ta ansvar för barns och elevers rätt till trygghet samt möjlighet att utveckla förmågan till både självförtroende och hänsynstagande	Förebyggande arbete och uppföljning genomförs i alla verksamheter.	◆
Brist på respekt för medmänniskor ska oavsett uttrycksform motverkas på ett tidigt stadium	Diskriminering, kränkningar, främlingsfientlighet och liknande, motverkas tydligt på ett tidigt stadium.	◆

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Kommunens invånare skall genom biblioteket ha fri tillgång till information och kunskap.		Avslutad	✓
FOKUS-nämnden skall utveckla former för medborgardialog	Utöver löpande enkätarbete, utvecklingssamtal och föräldramöten, har ett antal särskilda insatser gjorts för att stärka barn-, elev- och föräldrasamverkan. I samband med de stora lokalprojektförarbetena och	Avslutad	✓

Aktiviteter	Kommentar	Status
	samlat i en demokratidag har ett omfattande och aktivt arbete genomförts för ökat engagemang och förståelse.	

STABIL EKONOMI I BALANS

Budgetföljsamheten är inte tillräckligt god. För ytterligare information se Ekonomiskt utfall.

Jämförelsen mot standardkostnaderna har förbättrats något .

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Varje verksamhetsområde ska vid halvårsbokslutet redovisa ett outnyttjat utrymme om 3 % brutto.	För flertalet verksamhetsansvariga har det under våren varit svårt att skapa ett outnyttjat ekonomiskt utrymme. Detta har fått konsekvenser för möjligheterna att nå ett resultat i balans.	■
Inom Fokus ska alla verksamheter ha bokslut i balans	Budgetföljsamheten har inte varit bra under 2013. Redan vid ingången till budgetåret 2013 låg FOKUS-nämndens verksamheter i obalans med budget. Under året har ett stort arbete lagts ned på uppföljning av ekonomi och framtagande av åtgärder för att anpassa verksamheterna till den givna ekonomiska ramen.	■
Nämndens huvudverksamheter skall bedrivas på rimlig kostnadsnivå utifrån standardkostnad och jämförbara kommuner.	För barnomsorg, grundskola och gymnasieskola finns redovisade standardkostnader. Jämförelsen avser 2011 och redovisades augusti/september 2012. Det är störst avvikelse för barnomsorgen som kan vara en följd av brister i beräkningen av standardkostnaden. Grundskolans kostnader ligger lite högt mot standardkostnaden, men på nästan samma nivå som för kommuner i samma kommungrupp. För gymnasieskolan är skillnaden obefintligt.	◆
Alla verksamheter ska delta i driftprojekt som dels ger erfarenhetsutbyte samt extern finansiering.	Flera verksamheter deltar i driftprojekt under året.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Nämnderna skall bedriva verksamheten inom tilldelad budget		Avslutad	✓
FOKUS-nämnden ska aktivt arbeta för ett så effektivt lokalutnyttjande som möjligt.	Kommunfullmäktige har beslutat om utbyggnad av förskola samt renovering av grundskolorna.	Avslutad	✓
Samtliga nämnder har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning.	FOKUS-nämndens budget är mycket ansträngd varför frågan om rätt användande av resurser ständigt diskuteras.	Avslutad	✓
FOKUS-nämndens huvudverksamheter ska bedrivas på rimlig kostnadsnivå utifrån statsbidrag (standardkostnad) och jämförbara kommuner	En frågeställning som ständigt finns på agendan i alla diskussioner som rör verksamhet och ekonomi.	Avslutad	✓

Aktiviteter	Kommentar	Status
Samtliga nämnder ska beakta möjligheterna till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.	Samverkan lever aktivt med enskilda kommuner, grupper av kommuner såsom dalslandskommunerna, V8-kommunerna och Fyrbodalssamverkan.	Avslutad

STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Med Lärande samtal som en alltmer utbredd metod kännetecknas verksamheternas arbete i allt högre utsträckning av ständiga förbättringar med bred delaktighet.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Skapa en tydlig och gemensam bild av verksamheternas resurser och resultat som grund för analys, beslut, åtgärder och utvärdering	Genom bland annat Nöjd Kund-enkäter, benchmarking inom V8 och analys av NP-resultat, följs verksamheternas resultat upp. Inom LiA utvecklas arbetsformerna för Lärande samtal, vilka får större och större genomslag i verksamheternas arbete.	
LSS § 6: Verksamheten i gymnasiesärskolans boenden ska vara av god kvalitet	Socialstyrelsen har gjort flera besök vid verksamheten. Åtterrapporterna har varit positiva.	
FOKUS-nämndens verksamheter ska präglas av en god arbetsmiljö som förebygger ohälsa.	Arbetsmiljökommittéerna och nya rutiner för avvikelserapporter gäller för att säkra målområdet.	
God kompetens vid utannonsering av tjänster	Efterfrågad kompetens har tillgodosetts vid utannonsering av tjänster.	

Aktiviteter	Kommentar	Status
Samtliga nämnder ska aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing och trakasserier		Avslutad

NATIONELLA MÅL NORMER OCH VÄRDEN

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Varje medarbetare ska ta ansvar för barns och elevers rätt till trygghet samt möjlighet att utveckla förmågan till både självtillit och hänsynstagande	Antal incidentrapporter gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska minska med 5 % jämfört med 2012	51	Antalet rapporter har varit ungefär samma under hösten som våren. Många rapporter kan vara en följd av bättre rutiner inom området.
Brist på respekt för medmänniskor skall oavsett uttrycksform motverkas på ett tidigt stadium	Antal dokumenterade ärenden rörande mobbing, diskriminering eller kränkande behandling ska minska med 5 % jämfört med 2012	41	Antalet rapporter har varit ungefär samma under hösten som våren. Många rapporter kan vara en följd av bättre rutiner inom området.

KUNSKAPER OCH FÄRDIGHETER

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Kommunens invånare ska vara väl förberedda att möta sin framtid vad gäller kunskap och kompetens	Genomsnittligt meritvärde (betygspoäng) samtliga ämnen år 9 - Salsa	224	Målvärdet baseras på rikets nivå 2012. Eleverna i Dals-Ed skall ligga i nivå, eller över riksgenomsnittet.
	Genomsnittlig antal dagar mellan önskat placeringsdatum och faktiskt placeringsdatum.	0	Under våren löstes behovet av barnomsorg i nära samarbete med föräldrar. En del föräldrar valde att flytta fram sin önskan om placering till hösten 2013. Under våren anställdes en dagbarnvårdare tillfälligt i väntan på en lösning inför hösten med en förskoleavdelning vilket var föräldrars önskemål. I stora drag kunde föräldrars önskemål om plats tillfredsställas.
	Andel elever i förskoleklass som är klara för sin läs- och skrivinläring	42	42 elever av 50 var inför sommarlovet 2013 redo för läs- och skrivinläringen.
	Andel elever i år 9 som erhåller lägst betyg godkänt i alla ämnen	40 elever	Måluppfyllnaden högre jämfört med eleverna som gick ut år 9 läsåret 2011/2012.
	Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolans nationella program	91%	Fyra elever saknade behörighet till Gymnasieskolans nationella program. Riket låg på 86,5 %.
	Andel elever med slutbetyg Utsiktens gymnasieskola	97%	Samtliga elever utom en gick ut med slutbetyg
	Andel avgångselever som fullföljd gymnasiet inom fyra (3) år	73%	73 % av eleverna föllföljde sin utbildning inom 4 år jämfört med rikets 90 %.
	Andel elever som efter	94,5%	För de elever där det ingått i uppdraget

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
	fullföljd studiegång inom gymnasiesärskolan får tillgång till boende och sysselsättning.		har eleverna fått tillgång till boende och sysselsättning.
	Antal verksamhetspoäng vuxenutbildning	47 795	Fler verksamhetspoäng producerade än planerat. Möjligt tack vare statliga medel riktat till yrkesvuxkurser.
	Antal tillgängliga högskolekurser	0	Inga distanskurser utlagda till Dals-Ed.
	Andelen elever som känner till målen för sin utbildning och som tycker att de kan påverka skolarbetet år 5 och 8	85%	Viss minskning sedan tidigare årskurser.
	Andelen elever i år 5 som anger att skolan gör dom så nyfikna att dom får lust att lära sig mera.		Ett gott resultat att åtta av tio får ökad lust att lära.
	Andelen elever i år 5 som anger att dom sig väl förberedd inför framtidens val vad gäller utbildnings- och arbetslivsmöjligheter.	85%	Sjunkande värde, men något tidigt att svara på i år 5.
	Andelen elever i år 8 som anger att skolan gör dom så nyfikna att dom får lust att lära sig mera.		En varningsklocka att innevarande årskurs 8 inte fått större ökad lust att lära. Fördjupad analys och åtgärder behövs.
	Andelen elever i år 8 som anger att dom sig väl förberedd inför framtidens val vad gäller utbildnings- och arbetslivsmöjligheter.	62%	Sjunkande värde som manar till eftertanke och samanalys med andra upplevda svar.

BARN OCH ELEVERS ANSVAR OCH INFLYTANDE

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Förskolan och skolan är barn och eleverns arbetsplats, vilket ger dem rätt till delaktighet och inflytande. De har också skyldighet att ta ansvar för den gemensamma arbetsmiljön och sina egna arbetsinsatser	Andel barn och elever som bedömer att dom OFTAST eller ALLTID får vara med och påverka sin arbetsituation	71%	Ett bättre resultat än tidigare år.
	Antal barn och elever som besvarar den årliga enkäten	460 st	Ytterligare en liten minskning av svarsfrekvensen jämfört med tidigare år.
Förskoleverksamheten ska stärka varje barns nyfikenhet och självkänsla samt skapa harmoniska och trygga	Andel barn och elever som anger att dom trivs - BRA eller Mycket BRA	92%	Samma höga nivå som förra året. Barnen i familjedaghem samt eleverna på Snörrumskolan och i gymnasieskolan har högsta siffrorna.

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
uppväxtmiljö. Barnen ska bli väl rustade för skola och fritid.			

SKOLA OCH HEM

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Alla föräldrar ska ges goda möjligheter att framföra synpunkter samt påverka det egna barnets situation i förskola, skolbarnsomsorg och skola	Andel föräldrar som är NÖJDA eller MYCKET NÖJDA med utvecklingssamtalen	90,8%	Ett något högre resultat än tidigare år. Alla föräldrar har dock inte haft utvecklingssamtal när enkäten genomförs.
	Andel föräldrar som är NÖJDA eller MYCKET NÖJDA med kontakten med personalen.	90,37 %	En ökning jämfört med förra året, men i paritet med tidigare år. Mest nöjda är föräldrar till barn/elever i förskola och familjedaghem. Största enskilda ökningen noteras för föräldrar till elever i fritidshem, från 65,6 till 86,7 %.
	Andel föräldrar som är NÖJA eller MYCKET NÖJDA med den information man får från verksamheten	91,2%	En kraftig förbättring från föregående år.
	Antal föräldrar som besvarar den årliga enkäten	367 st	Svarsfrekvensen har sjunkit något jämfört med föregående år (57%).

SKOLAN OCH OMVÄRLDEN

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Entreprenöriella aktiviteter ska vara naturliga inslag i verksamheterna för att stimulera alla att bli mer ”ta-sig-församma” och på sikt skapa fler framtida innovatörer	Antal entreprenöriella aktiviteter bland barn och ungdomar grundskola per läsår.	2	För att ge näring och stimulera elevernas nyfikenhet och kreativa sidor och få inblick i andra verksamheter samt få in kulturella inslag i skolan har Snörrumskolan besökt, Gäserudsstugan, Dalslandstur, Nordens Ark, Skolbio, Teater. Genomfört egna musikaler och föreställningar, utställningar. Vi har haft samarbete med Gymnasieskolan Utsikten och haft en Sagovandring. I vardagsarbetet tar Snörrumskolan vara på elevernas egna förslag till kreativa aktiviteter och lek.
	Nutidsorienteringen		Medelpoäng 11 av 20 placerar oss mellan Bengtsfors och Mellerud. Inga tidigare jämförelsepunkter. Undersökningen genomförs under hösten. Högre i jämförelse med Bengtsfors och Mellerud. Toppresultat av en klass år 7 (15p).

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Dals-Eds kommun ska stödja ungdomars olika önskemål om utbildning både inom gymnasiet och eftergymnasial.	Andel elever som kommer in på sitt första handsval till gymnasiet		Alla kommer in på sina förstahandsval 100%. vi har 6.000 gymplatser och 3.000 elever inom Fyrbodals så eleverna är i en mycket fin position. Sen har något bytt program men det är utifrån elevens önskemål
	Andelen elever som inte byter studieväg efter 1 år gymnasiet		
Skolan ska ha nära samverkan med arbetsliv och närsamhället i övrigt för att förbereda eleverna inför framtida val - utbildning och arbetsliv.	Antal årskurser med omvärldskontakter (studiebesök)	7	Alla årskurser på Snörrumskolan genomför olika studiebesök och aktiviteter i samhället. Vi har besökt: Nordens Ark, konstutställning, Innovatum i Trollhättan, fornminnen i Dalsland, vindkraftsparken, företagsmessa, bondgård, älgpark, fårfarm, bibliotek, bowling och räddningstjänsten. Vid Hagaskolan har tre av läsårets aktiviteter avklarats; Studiebesök, PRAO, Informationsbesök.
	Under år 7-9 genomföra branschveckor där man i alla ämnen fokuserar på olika branscher.	1	Företagsmessa med samtliga branscher och företag inbjudna till skolan, samt förberedelse och medverkan av elever.

UTBILDNINGSVÄL - ARBETE OCH SAMHÄLLSLIV

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Entreprenöriella aktiviteter ska vara naturliga inslag i verksamheterna för att stimulera alla att bli mer "ta-sig-församma" och på sikt skapa fler framtida innovatörer	Antal entreprenöriella aktiviteter bland ungdomar gymnasiet per läsår.	14	Praktik på Hagtjärn i åk 1 där eleverna tar emot barn och ungdomar från hela Sverige på lägerskola. Night Mission i åk 3 då eleverna arrangerar ett event för skolans övriga elever i en upplevelsevandring. Öppet Hus och Kick Off-dag där alla elever tar hand om gäster och håller i olika aktiviteter på skolan. Kurserna Projekt och företagande, Webbdesign samt Marknadsföring som tillsammans bildar fördjupningen "Entreprenörskap". Ung Företagsamhet med UF-mässor. Marknadsföring av skolans utbildningar på skolor runt om i FyrBoDal.
	Antal erbjudna "starta eget" kurser/år	0	Någon starta eget kurs har inte varit aktuell under hösten då det inte funnits någon efterfrågan.

BEDÖMNING OCH BETYG

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Kommunens invånare ska vara väl förberedda att möta sin framtid vad gäller kunskap och kompetens	Andel elever som uppnått målen i alla ämnen i årskurs 9. SALSA - Andel elever som förväntas uppnå målen i alla ämnen i årskurs 9 (SALSA-värde)	74%	Samtidigt som meritvärdet nådde vår högsta nivå, sjönk andelen elever med fullständiga betyg något (1 elev). Rikets nivå var 77%.
	Andel elever som uppnår målen i sin individuella studieplan	92%	De som inte anser att de uppnått målen anger att de antingen; jobbat för mycket samtidigt med studierna, fått för lite tid med lärare, haft för dålig egen motivation eller saknat barnomsorg och inte haft den tiden som krävs för att uppnå sina mål.

REKTORS ANSVAR

Nämndens utvecklingsområden	Resultatmål	Utfall	Senaste kommentaren
Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan/förskolan har rektorn/chefen det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.	Andel anmälningar där statliga myndigheter anför kritik	1%	En anmälan från föräldrar i åk 1 Snörrumskolan till skolinspektionen under höstterminen 2011, där föräldrarna anser att skolan inte har gett tillräckligt mycket stöd till en elev. Dokumentation i ärendet är inskickat..
	Likvärdig betygssättning - svenska		Fyra elever nådde inte G i NP svenska. Två av dessa nådde sammantaget G i slutbetyg. Skillnaden mellan NP och slutbetyg är mycket liten (2%).
	Likvärdig betygssättning - matematik		Fyra av 57 prövade elever har inte nått G på NP i matematik, vilket överensstämmer med slutbetyg. Maximal likvärdighet.
	Likvärdig betygssättning - engelska		Tre av 57 elever nådde inte G på NP eng, vilket ger 95% måluppfyllnad. I slutbetyget saknas även där tre betyg, vilket ger full samstämmighet/likvärdighet för ämnet.
	Andelen ej godkända elever med åtgärdsprogram	33 %	De elever som riskerar att inte nå målen har åtgärdsprogram. Vid oro för att en elev inte ska nå målen genomförs alltid en utredning inför anpassningar och åtgärdsprogram. Elevhälsoteamet träffas regelbundet varje vecka och bjuder in mentorer och lärare för att följa upp de elever som riskerar att inte nå målen i en eller flera kurser. En utredning ligger till grund för beslut om åtgärdsprogram och särskilda stödinsatser behöver sättas in.

VERKSAMHETSBEKRIVNINGAR

Driftredovisning FOKUS-nämnden

Verksamhet (tkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Administrativa enheter	2 541	3 285	-744
Politisk verksamhet	257	367	-110
Kulturverksamhet	4 817	4 465	352
Fritidsverksamhet	2 628	2 180	448
Förskola och fritidshem	24 917	25 371	-454
Grund- och grundsärskola	45 585	45 720	-135
Gymnasie- och gymnasiesärskola	18 677	22 283	-3 606
Internaten Utsikten	115	-67	182
Vuxenutbildning	3 258	2 838	420
Summa	102 795	106 442	-3 647

- 0,8 mkr sparkrav återhållsamhet vid tillsättning av tjänster inom alla verksamheter.

- 0,4 mkr underskott förskola o fritidshem. Faktura avseende barn i andra kommuner under flera år, samt kostnad för fritidshem elever i obl särskola.

- 0,1 mkr underskott grundskola- och grundsärskola. IKE för elever i behov av särskild stöd.

- 3,6 mkr underskott gymnasie- och gymnasiesärskola. Fördelar sig med - 3 mkr externt IKE, -1,1 mkr Utsiktens gymnasieskola samt +0,5 mkr Utsiktens gymnasiesärskola.

- 0,4 mkr överskott vuxenutbildning genom bidrag som avsett tidigare utförda åtgärder.

Administrativa enheter

Underskott med 743 000 kronor.

Kostnader för FOKUS-kansli, kompetensutveckling, rehabilitering samt IT ligger centralt. Kansliet består av förvaltningschef, jurist och ekonom. Under stora delar av året har pga ledigheter och vakanser behov av vikarier för jurist och ekonom varit stort.

I underskottet ingår ett anslag som avsåg återhållsamhet vid tillsättning av tjänster, vikariat, timmar och tillsvidare. Underskottet har till stor del hämtats hem inom FOKUS-nämndens övriga verksamheter

Politisk verksamhet

Underskott med 110 000 kronor.

I reglementet för FOKUS-nämnden anges en tydlig ansvarsfördelning.

Under året sammanträdde FOKUS-nämnden åtta gånger. Arbetsutskottet sammanträdde åtta gånger. Frågan om grundskolans och förskolans lokaler och organisation har varit ständigt återkommande frågor vid årets sammanträden. Under våren 2013 hade FOKUS-nämnden en halvdag med verksamhetsansvariga för att diskutera mål och framtid.

Kulturverksamhet

Allmän kulturverksamhet

	2011	2012	2013
Svea Bio - Antal biobesök/år	4 782	5 215	5 148
Svea Bio - Antal biobesök/föreställning	52	44	45
Svea Bio - Antal föreställningar	92	118	115
Studieförbund - Antal studietimmar i bidrag	3 178	3 028	2 939

Överskott 237 000 kronor.

Arrangemang och övrig kulturverksamhet

Valborg och nationaldag firades traditionsenligt i Terrassparken. Årets kulturstipendiat blev Gunnel Zackariasson. På nationaldagen bjöds barnen på glass och fick sedan uppleva en fartfylld underhållning med Bröderna Bergs Bondeshow.

Ortens konstnärer arrangerade i samarbete med Fritid & Kultur en sommarutställning i ungdomsgårdens lokaler. Bland övriga arrangemang kan nämnas författarbesök vid tre tillfällen: Sara BeischerErik fyllde biblioteket till bristningsgränsen då han läste ur sina nya bok "Tyst faller mörkret".

Folkteatern från Göteborg gästspelade på Stallbacken med "Timmarna med Rita". Elin och Carina Sigebo kåserade kring kakor och bröd och publiken bjöds på ett gammaldags kafferep med 7 sorters kakor. Ortens ungdomar uppträdde med sång, musik och buktaleri vid årets föreställning.

Kulturvecka arrangerades för andra året. Invigningen blev festlig med besök från Dals-Eds franska vänort Cepoy. Borgmästaren i Cepoy öppnade kulturveckan tillsammans med kommunalrådet och kommunstyrelsens vice ordförande. I samband med detta invigdes också den äppelpress som kommunen fått i gåva från Cepoy. Besökarna bjöds på läskande äppelmust. Kulturveckan fortsatte sedan med massor av olika aktiviteter.

Eds kommun från tryckeriet. 2005 inleddes arbetet med inventering av Rölanda socken. Därefter har en socken per år inventerats. Boken beskriver ca 350 fastigheter i text och färgbilder och berättar om hur bebyggelsen vuxit fram och förändrats.

Dalslands Turist AB har tagit initiativ till ett projekt med en gemensam kulturkoordinator. Inom detta projekt har man också utarbetat ett förslag till "Kulturstrategi för Dalsland". Kulturansvariga tjänstemän i Dalslandskommunerna har delvis deltagit. Under arbetet har man också haft ett par workshops med deltagare från olika kultursektorer. Förslaget är remitterat till kommunerna.

Biograf

Digitaliseringen av biografen har inneburit att filmer kan erbjudas medan de är helt nya, vilket uppskattas av publiken. Förutom 115 bioföreställningar visades även en opera, en musikal, en revy och några konserter på vita duken. Vid visningen av musikalfilmen Jesus Christ Superstarbiografen deltog som vanligt i Filmfestival på Dal. Även i Nössemark visades film under festivalen genom samarbete med Norsk Bygdekino.

Barn-och ungdomsverksamhet

Aktiviteter för barn och ungdom anordnades under sportlov och höstlov. Samtliga barn i förskola och skola har getts möjlighet att se skolfilm och uppleva minst en teater- eller musikföreställning på skoltid. Möjligheterna till subvention från regionen har utnyttjats. Planeringen av arrangemang görs av barnkulturgruppen, där skolor och förskolor är representerade och barnansvarig bibliotekarie är sammankallande.

Bibliotek

	2011	2012	2013
Öppethållande (antal tim/v)	29	29	29
Andel brukare som är nöjda/ganska nöjda med öppettiderna			
Besökare på huvudbiblioteket (besök)	32 577	31 468	31 712
Utlåning på huvudbiblioteket (exemplar)	43 296	42 544	42 878
Aktiva låntagare (antal personer)	1 629	1 503	1 749
Antal bokningar datorer	1 976	1 522	1 313

Enkät "Brukare som är nöjda" genomförs inte varje år.

Biblioteket uppvisar ett underskott med 32 000 kronor.

En tendens till ökad utlåning av e-böcker mot slutet av året kan noteras, men utlåningen ligger fortfarande lågt, sammanlagt 208 lån under året.

Utlåningen ligger på ungefär samma nivå som föregående år. 1 749 unika låntagare har lånat media minst en gång under 2013. Dalslandsbiblioteken samarbetar kring "24-timmarsbiblioteket" och har under året tagit fram en ny webportal. Att öka den digitala delaktigheten blir allt viktigare och biblioteket har därför vid flera tillfällen inbjudit datorovana personer till grundläggande undervisning i hur man använder internet.

Kulturskola

	2011	2012	2013
Totalt antal inskrivna elever	210	242	231
Andel av totala antalet elever i åk 3-9 (%)	54	58	68
Antal musikelever	135	164	105
Antal danselever	155	148	159
Antal bildelever	0	0	12
Antal elever i kö	10	7	3
Antal aktiviteter/elev	1,3	1,3	1,7
Andel elever som framträder inför publik	87%		

Överskott med 149 000 kronor.

Kulturskolan har ansvaret för den obligatoriska musikundervisningen vid grundskolan förutom i år 1.

Kulturskolans frivilliga verksamhet vänder sig till barn och ungdomar i åldrarna 9–18 år. När barnen börjar åk 3 erbjuds alla att börja spela ett instrument. 70–75 procent brukar anmäla sig, vilket är en hög siffra jämfört med landet i övrigt. Kulturskolan ger instrumentalundervisning på ett antal olika instrument samt i sång för elever i åk 3 och uppåt. Många elever väljer även att spela och sjunga tillsammans i orkestrar och körer. Kulturskolan ger även undervisning i dans från och med förskoleklass och uppåt. Undervisningen ges även under elevernas gymnasieår för de som så önskar. Kulturskolan har även ansvaret för all undervisning i musik vid grundskolan. Kulturskolans lokaler ligger strax intill Hagaskolan vilket underlättar. Dansundervisningen äger rum i Ungdomsgårdens lokaler. All undervisningen är avgiftsbelagd.

Kommunens första Kulturvecka arrangerades i september i samarbete med rektor kulturskola, kulturchef, folkhälsosamordnare och kommunsekreterare. Resultatet blev över förväntan och vi ser fram emot Kulturvecka 2013.

Fritidsverksamhet

Allmän fritidsverksamhet

	2011	2012	2013
Föreningar - Antal redovisade ungdomsaktiviteter	2 154	2 421	2 392
Föreningar - Antal föreningar som fått aktivitetsstöd	12	11	10
Föreningar - Bidrag kr/redovisade akt	58	50	50
Simskola-Antal deltagare i simundervisning	74	69	70
Simskola - Antal sålda simmärken	450	274	417

Överskott med 383 000 kronor.

Eds Ryttarsällskap höll en hejdundrande invigning av det nya ridhuset i april, då man var klar med etapp 1. Föreningen har också fått bidrag från Allmänna Arvsfonden till etapp 2, som handlar om att bygga klubblokaler.

Eds boxningsklubb fick tillgång till en egen lokal och förhoppningarna på klubben var stora. Många intresserade började träna. Tyvärr upphörde klubben redan efter sommaren.

Eds FF firade 75-årsjubileum under året och Eds SK firade 80-årsjubileum. I dessa ärevärdiga föreningar genomförs en omfattande verksamhet av stor betydelse för hela kommunen.

Ungdomens hus 20MTW

Underskott med 65 000 kronor.

Besöksfrekvensen är relativt hög. Utformningen av Ungdomens hus sker i samverkan mellan personal och ungdomar.

Vid Ungdomens hus i centrala Ed kan man umgås, spela biljard, tv-spel, sällskapsspel, läsa tidskrifter, matlagning mm. Ibland arrangeras badresor och andra utflykter, LAN - turneringar, karaokekvällar mm. Flera rockgrupper tränar regelbundet i verksamhetens regi i Kulturskolans lokaler. Verksamheten vänder sig till åk 7 och uppåt. Ungdomens hus har öppet 5 kvällar i veckan och besöks regelbundet av många ungdomar. Vid Ungdomens hus tjänstgör 1,25 personal fördelad på två 50 % tjänster samt timavlönad personal. Även personal från andra förvaltningar har deltagit i verksamheten med olika teman.

Under året har övergripande målsättningar för verksamheten utarbetats.

Förskoleverksamhet och fritidshem

Underskott med 455 000 kronor som avser samtliga verksamheter. *Förskoleverksamhet och pedagogisk barnomsorg har fått fler barn än beräknat. Tilläggsanslag för att täcka kostnader för en ny avdelning tilldelades FOKUS inför hösten 2013. I underskottet ingår en faktura med kostnader för förskoleverksamhet i annan kommun för åren 2011-2012 samt kostnad för fritidsverksamhet för elever i obligatorisk särskola. Denna kostnaden var budgeterad under obl. särskola.*

En heltidsplats omfattar 30 timmar i förskola och familjedaghem och 15 timmar i fritidshem. Barnens scheman anger genomsnittlig placeringstid – se tabell. Kommunens taxa med dagens tre nivåer innebär många 15-timmarsbarn i verksamheterna.

Personaltäthet/100 heltidsbarn	2011	2012	2013
Förskola (30h)	22,6	21,1	20,8
Fritidshem (15h)	4,5	4,9	4,3

Personaltäthet/100 heltidsbarn	2011	2012	2013
Pedagogisk omsorg (30h)	22,7	22,5	31,8

Genomsnittlig placeringstid (h)	2011	2012	2013
Förskola	25,4	25,5	26,96
Fritidshem	14,1	14,0	14,2
Pedagogisk omsorg	22,1	24,3	22,2

Förskolor

Förskolorna är organiserade som yngrebarnsgrupper med barn i ålder 1-3 år eller äldre barns grupper med barn i åldern 3-6 år.

Personalstyrkan är ca 3 personal per avdelning som arbetar i skift mellan kl 06.00 - 18.00. Yngrebarnsgrupperna har en något högre personalstyrka.

Kommunens förskoleverksamhet består av 4 förskolor lokaliserade i olika delar av kommunen. Snörrum och Ängsvallen med 3 avdelningar, Toppen och Stallbacken 2 avdelningar och en tillfällig avdelning på Edsgärdet.

För barn i behov av särskilt stöd försöker vi lösa situationen med resurspersonal eller extrainsatta timmar. Det är svårt att inom den tilldelade budgetramen klar resursbehovet.

Andelen inskrivna barn varierar men vi märker en konstant efterfrågan på platser, främst under våren. Förutom de barn som är kända i kommunen tillkommer barn från inflyttade familjer, asylsökande och kommunplacerade flyktingar vilket gör det svårt att beräkna efterfrågan.

I verksamheten finns drygt 200 barn inskrivna.

I kommunen finns också en familjecentral med verksamhet för barn och föräldrar, som bedrivs i samarbete mellan Fokusförvaltningen, socialförvaltningen, primärvården och svenska kyrkan. Fokusförvaltningen står för en 60 % förskollärartjänst. De har öppet tre dagar per vecka, varav en dag med verksamhet för barn under ett år. Förutom den dagliga verksamheten förekommer information och kurser inom områden som rör småbarnsföräldrar, t ex första hjälpen, barnsäkerhet och tandvård.

Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg består av 6 dagbarnvårdare som har 24 barn placerade i verksamheten i åldrarna 1-12 år. Dagbarnvårdarna har en gemensam lokal i Gamla Möbelkompaniet där de träffas regelbundet två dagar i veckan. Där har de gemensam verksamhet för barnen, med lekar och andra aktiviteter. Tack vare lokalen har de ett vikariesystem för att klara av 40 timmars veckan.

Fritidshem

I Dals Ed finns **Fritidshem på Snörrumskolan och Hagaskolan.** . Vi har fyra avdelningar med ca 100 barn inskriva på Snörrumskolan och en avdelning med ca 50 barn på Hagaskolan. De äldsta fritidsbarnen går på Haga fritids, de barnen går i åk 3-6 i skolan. På de andra fyra avdelningarna på Snörrumskolan finns barnen som går i förskoleklass till åk 2.

Antalet inskrivna barn är ca 150 och öppettiderna är 6.00 - 18.00.

Några av fritidspedagogerna/ förskollärarna arbetar även i förskoleklass eller med FA2.

Personaltätheten är låg och för att få så mycket personal som möjligt på eftermiddagarna är flera av tjänsterna halvtider, och det är svårt att få utbildade fritidspedagoger/ förskollärare på de tjänsterna. Under 2013 har vi haft 6,5 tjänster.

Fritidshemsverksamheten är till för barnen på deras fritid då föräldrar arbetar eller studerar. Barnen har

varit i en styrd verksamhet i skolan hela dagen och då de kommer till fritids behöver de få vara under mer fria former men där arbetet kompletterar skolans verksamhet, och bidrar till elevens utveckling och resultat. Barnen ska utvecklas i att bli mer och mer självständiga och klara sig själva. Avdelningarna samverkar mycket vad gäller aktiviteter samt öppning och stängning på Snörrumskolan.

På Hagaskolan finns morgonfritids 6.00-8.00 tillsammans med skolfrukosten i hemkunskapen, ett samarbete med Hagaskolan.

Grund- och grundsärskola

Grundskola

Underskott med 336 000 kronor. Kostnader för elever i behov av särskilt stöd samt särskild undervisningsgrupp utanför budget.

Antalet grundskoleelever i åk F–9 har under 2013 ökat med över 30 elever jämfört med 2012, vilket ger ca 485 elever totalt och nästan 50 elever/årskurs. Kommunen har en två-parallell grundskola. Undervisningspersonalen anpassas till aktuellt elevtal inför varje nytt läsår. Grundskolans personaltäthet inklusive elevassistenter per 100 elever låg på 9,1 och lärartätheten på 8,2 tjänster.

Verksamheten ser en ökning av elever i behov av olika typer av extra stöd.

Antalet elever med godkända betyg i alla ämnen (78 %) är lägre jämfört med 2011 (91%) och ligger på samma nivå som riket.

Snörrumskolan är en av två grundskolor i Dals Ed. Snörrumskolan är en F-3 skola med fritidshem. Elevantalet varierar under året mellan 196-202 elever. Åk 1-3 är organiserad tvåparallellt. FA-verksamhet/samlad skoldag genomförs i åk 1-2 fyra dagar i veckan. FA kompletterar skolans undervisning och arbetar med elevernas sociala utveckling, samarbete och kreativt skapande samt rörelse och utelek.

Snörrumskolan kännetecknas av stort engagemang och samsyn kring eleverna. Undervisningen anpassas till varje enskild elev och stor flexibilitet råder. Elevernas sociala utveckling och trygghet i skolan står i fokus. Skolan samarbetar med Ifo och Bup.

Hagaskolan omfattande år 4-9, och har ca 285 elever med två klasser per årskurs.

Lokalerna är i behov av renovering, men skolan har gott om plats. Lokalutredning inledd under 2010 med såväl verksamhet som lokalbehov i fokus med beslut inför 2014. Planer har utarbetats och projekterings/planeringsarbetet fortsätter, under ledning av förvaltningschefen.

Grundskolans mål (riket)	2011	2012	2013
Andelen elever i åk 9 som erhåller lägst betyg godkänt (nått målen) i alla ämnen ska öka	90,9 (77,3)	78,3 (78)	74 (77)
Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i Dals-Eds kommun ska ligga i nivå med riket	221,7 (210,6)	196 (200)	225,8 (213,1)
Andelen elever behöriga att söka ett nationellt gymnasieprogram ska ligga i nivå med, eller över rikssnittet.	90,6 (85,1)	90,6 (87,5)	100 (86,5)

Grundsärskola

Överskott med 175 000 kronor. Budget för fritidshem för eleverna har bokförts på fritidshem, vilket ger ett netto underskott för elever i obl särskola med 175 000 kronor.

Nya elever, byten av skolort samt förändrade behov av stöd för grundsärskoleelever innebar en stor kostnadsökning. Verksamheten har under året omfattat mellan 6-8 elever. De flesta gick under våren 2013 i grundsärskola i andra kommuner, vilket innebär interkommunala avgifter samt dagliga resekostnader. Från hösten 2013 går ungefär 50 % av eleverna på Utsikten (årsk 7-10).

Gymnasie- och gymnasiesärskola

Gymnasie- och gymnasiesärskola - externt

Gymnasieskolans mål (Riket)	2011	2012	2013
Andel avgångselever som efter fyra års studier lämnar gymnasieskolan med slutbetyg innebärande grundläggande behörighet till högskola o universitet ska öka	68 (76)	74 (77)	73 (90)

Underskott totalt 3,5 Mkr fördelat med 3,3 Mkr gymnasieskola och 0,2 Mkr gymnasiesärskola.
Interkommunala avgifter för elever i gymnasie- och gymnasiesärskola. Endast delvis med i prognos.

Verksamhetsområdet omfattar samtliga ungdomar i åldern 16-19 år i Dals-Eds kommun. För eleverna i gymnasiesärskola gäller till 20 års ålder. De flesta av kommunens elever i gymnasieskola fullgör sin gymnasieutbildning vid skolor i andra kommuner, det stora flertalet går i Uddevalla.

Andelen elever som blir klara med sina studier inom fyra år ligger på ungefär samma nivå för föregående år. Riket har dock ökat.

Samtliga elever i gymnasiesärskolan går på Utsiktens gymnasiesärskola.

Utsiktens gymnasieskola

Underskott med 0,8 Mkr. *Anpassning av verksamheten utifrån minskade intäkter har pågått under hela året.*

Utsikten, Dals-Eds gymnasium hade under hösten 2013 tre program: Hotell- och turismprogrammet med 44 elever, Barn- och fritidsprogrammet med 7 elever, samt Introduktionsprogrammen med 18 elever. Totalt är 20 kommuner representerade i skolans elevgrupp varav 3 kommuner i Norge. Totalt antal elever vid gymnasiet är 69 varav 5 från Norge.

På gymnasiet jobbar knappt 20 personal.

Utsiktens gymnasiesärskola

Överskott med 0,6 Mkr fördelat med 552 000 kronor överskott för pedagogiska verksamheten och överskott med 64 000 kronor för boendeverksamheten.

Utsikten, Dals-Eds gymnasiesärskola omfattar 4 program, Barn Omsorg Service (BOS), Bygg fastighet miljö (BFMoch restaurang (HR) samt Individuellt program (IVP) med yrkesträning och verksamhetsträning. Utöver dessa inrättades hösten 2013 även fyra nya nationella program Hälsa, Vård och Omsorg (HVO), Fastighet, Anläggning och Byggnation (FAB), Administration, Handel och Varuhantering (AHV) och Samhälle, Natur och Språk (SNS). Detta i enlighet med riktlinjerna för den nya gymnasiesärskolan, GYS 13.

Gymnasiesärskolan har inom ramen av IVP 3 elever som är omvänt integrerade på sarskolan. Dessa elever är inskrivna på gymnasieskolans introduktionsprogram, IM, men får sin undervisning inom ramen för gymnasiesärskolans verksamhet. En elev läser grundskolans år 9 i en anpassad studiegång i särskild undervisningsgrupp.

I december 2013 har gymnasiesärskolan 64 elever varav 8 elever är omvänt integrerade i gymnasiesärskolan och inskrivna på IMprogrammet. Av Strömkullegymnasietoch restaurangprogrammet (40%).

Upptagningsområdet för de ungdomar studerar och bor inom gymnasiesärskolans verksamhet är Dalsland, södra Värmland, Bohuslän och delar av Västergötland.

Skolan har ett nära och mycket gott samarbete med elevernas boende under skolveckan.

Gymnasiesärskolans boende består av 5 boenden med 52 boendeplatser.

Vuxenutbildning

Överskott med ca 419 000 kr. *Statliga bidrag för yrkesvux samt särskilda insatser för utbildning för ungdomar har genererat ett överskott.*

Vuxenutbildningen har inlett ett samarbete med Utsikten när det gäller utbildning inom särskild utbildning för vuxna..

Den grundläggande utbildningen har ökat lite igen efter lite färre deltagare förra året. Det beror framförallt på att många elever gått från SFI till grundläggande vuxenutbildning. Yrkesvux har vi genomfört tillsammans med Åmål , Bengtsfors och Mellerud och det ligger på ungefär samma nivå som 2012.

Det är ökat intresse för gymnasiekurser av olika slag . För att klara detta har vi använt Hermods i större omfattning än tidigare. Där läser eleverna på distans med handledning på Utvecklingscenter. Under året verksamheten haft lärare från Utsikten och vuxenutbildningen i Bengtsfors för att klara av undervisningen.

SFI undervisningen har haft relativt fulla grupper. Två nya lärare har anställts för undervisning i Svenska för invandrare. Båda läser en 30 poängskurs i Svenska 2 på universitetet just nu.

Nyckeltalen nedan visar antal deltagare på våren plus antal deltagare på hösten.

Överskott med ca 419 000 kr. *Statliga bidrag för yrkesvux samt särskilda insatser för utbildning för ungdomar har genererat ett överskott.*

Vuxenutbildningen har inlett ett samarbete med Utsikten när det gäller utbildning inom särskild utbildning för vuxna..

Den grundläggande utbildningen har ökat lite igen efter lite färre deltagare förra året. Det beror framförallt på att många elever gått från SFI till grundläggande vuxenutbildning. Yrkesvux har vi genomfört tillsammans med Åmål , Bengtsfors och Mellerud och det ligger på ungefär samma nivå som 2012.

Det är ökat intresse för gymnasiekurser av olika slag . För att klara detta har vi använt Hermods i större omfattning än tidigare. Där läser eleverna på distans med handledning på Utvecklingscenter. Under året verksamheten haft lärare från Utsikten och vuxenutbildningen i Bengtsfors för att klara av undervisningen.

SFI undervisningen har haft relativt fulla grupper. Två nya lärare har anställts för undervisning i Svenska för invandrare. Båda läser en 30 poängskurs i Svenska 2 på universitetet just nu.

Nyckeltalen nedan visar antal deltagare på våren plus antal deltagare på hösten.

Vuxenutbildning	2011	2012	2013
Deltagare sårvux	1	1	1
Deltagare grundläggande vuxenutbildning	30	13	22
Deltagare gymnasiekurser teori	58	56	91
Deltagare gymnasiekurser yrkes	52	49	51
Deltagare SFI	40	39	36
Totalt antal deltagare	181	158	163
Våren poäng	20 155	21 045	21 340
Hösten poäng	23 850	17 205	22 685

Vuxenutbildning	2011	2012	2013
Totalt poäng	44 088	38 250	44 025

FRAMTIDEN

Ständigt ändrade förutsättningar utmanar FOKUS' verksamheter, men skapar också möjligheter till utveckling. Den positiva befolkningsökningen påverkar barnomsorg, skola och fritidshem, som stadigt anpassar och förstärker sina verksamheter för att möta behoven. Samordning och samarbete inom kommunen är en viktig utgångspunkt för att framgångsrikt klara utmaningarna.

Gymnasiesärskolan och därtill hörande elevboende motser ett bredare elevunderlag, liksom gymnasieskolan, som går in i sitt andra år med skandinavisk profil på utbildningen.

Två riktigt stora projektområden tar fart under 2014. De efterlängtrade besluten om lokalprojekt för både förskola och grundskola gör de kommande tre åren unika och krävande, och delaktighet och samordning blir nyckelord under projektperioden. Till detta kommer de särskilda insatser för att utveckla IKT inom FOKUS verksamheter som är alldeles nödvändiga för att leva upp till de nationella målen, och ge kommunens barn och unga bättre förutsättningar att ta sig an sin framtid.

Samordning av resurserna på kulturområdet kan skapa ytterligare förutsättningar för att gå vidare med framtidssatsningar som exempelvis konstutställningslokal, konstgräsplan och fördjupad samverkan inom Dalsland på biblioteksområdet, inte minst tack vare gediget förarbete och en ambitiös kulturplan.

Att konsolidera skolans goda resultat och stärka samverkan mellan verksamheter som Vuxenutbildning, IFO och AME är tydliga mål under 2014, och konkreta exempel på hur samarbete ökar kvalitet och måluppfyllelse.

Statsmakterna skärper kraven på de obligatoriska verksamheterna och rättsäker hantering i allt större utsträckning, inte minst när det gäller barn i behov av särskilt stöd. Detta möter FOKUS med kompetensutveckling och genom en fortsatt satsning på lärledarutbildning för en utvecklingsorganisation där allas delaktighet är av avgörande betydelse. **Man kan inte säga annat än att utveckling står i FOKUS.**

SOCIALNÄMNDEN

VERKSAMHETSOMRÅDE

Kommunen har ansvaret för att alla kommuninnevånare har en ekonomisk och social trygghet, har jämlika levnadsvillkor och aktivt kan delta i samhällslivet. Socialnämnden leder socialtjänstens arbete. Kommunen ansvarar för verksamheten som regleras i Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Socialförvaltningen bedriver en bred verksamhet och ansvarar för omsorg av äldre och funktionshindrade samt stöd, rådgivning och övriga insatser till barn, ungdomar och vuxna.

Verksamheterna bygger på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet. Insatserna utgår från var och ens behov, resurser och förutsättningar.

Inom socialförvaltningen bedrivs verksamhet inom tre områden

- . Vård och omsorg
- . Omsorgen om funktionshindrade
- . Individ- och familjeomsorg

Det finns också en Biståndsenhet som utreder och fattar beslut om insatser gällande Vård och omsorg samt Omsorg om funktionshindrade.

EKONOMISKT UTFALL

Resultaträkning

Belopp i tkr	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Intäkter	32 922	31 485	33 725	-2 240
Summa intäkter	32 922	31 485	33 725	-2 240
Personalkostnader	84 846	86 870	87 640	770
Övriga kostnader	42 714	43 783	44 442	659
Summa kostnader	127 560	130 653	132 082	1 429
Årets resultat	-94 638	-99 168	-98 357	-811

Socialnämnden gör ett underskott 2013 på 811 000 kr. Detta är ett resultat som vi i förvaltningen är ganska nöjda med när man ser på allt som hänt under året och med vilka förutsättningar vi arbetat med. Flera verksamheter har av olika anledningar fått flyttas under året vilket i sig är en kostsam procedur. Vi hade även flera anpassningskrav som sammanslaget uppgick till 2,9 mkr.

Det är många som jobbat intensivt under året med att hålla nere kostnaderna och det är deras goda insats som gör att vi nu kan konstatera att det ekonomiska utfallet till slut blev ganska bra.

Investeringar (tkr)

Objekt	Bokslut 2013	Budget 2013	Avvikelse
Inventarier soc	0	850 000	850 000
Summa	0	850 000	850 000

Inga investeringar har skett under 2013, och förhoppningsvis får vi över dessa till 2014 då kanske nya inventeringsbehov uppstår.

ÅRETS HÄNDELSER

Individ- och familjeomsorgen (IFO) *IFO-avdelningen*, I februari 2013 fick IFO en ny IFO-chef, Ingela Brink Gullin. Samma månad beslutade socialnämnden om att ingå avtal om ett gemensamt barnförhållningsrum i Åmål, tillsammans med övriga Dalslandskommuner.

En kommungemensam socialjour startade också upp med utgångspunkt i Uddevalla kommun. Socialjouren drivs gemensamt av 11 närliggande kommuner.

I april beslutade socialnämnden att slå samman IFO och Stödverksamheten till en verksamhet och att anta förslag om en ny organisation inom IFO. Inom ramen för verksamheten beslutade också förvaltningschef att IFO ska ha en tjänst som 1:e socialsekreterare, med syfte att avlasta IFO-chef en del ansvar i handläggningen av ärenden, samt kunna fatta beslut jämlikt IFO-chef, i de fall IFO-chefen inte finns tillgänglig.

I november beslutades att IFO-verksamheten skulle samlokaliseras i före detta Tullhuset. Kommunstyrelsen önskade istället att IFO skulle samlokalisera i lokaler på Utvecklingscenter.

I slutet av år 2013 ställer socialnämndens sig också positiv till en samverkan i Dalsland gällande gemensam Familjerätt och Familjehemsverksamhet, vilket kommer att utgå från lokaler i Åmåls kommun från och med våren 2014.

Socialnämnden fick under år 2013 statsbidrag till kompetensutveckling inom den sociala barn- och ungdomsvården, vilka skulle gå till dels en inventering av kompetensläget och kompetensbehov, dels lokal utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser.

Under 2013 har IFO haft 13 barn placerade på institution eller familjehem enligt socialtjänstlagen eller enligt LVU. 4 av dessa placeringar varade mindre än 2 månader. År 2012 var denna siffra 9 barn och ingen var placerad så kort tid som under två månader.

Under år 2013 har IFO också haft 6 vuxna personer (totalt 9 placeringar) placerade i antingen familjehem (1 st) eller institution (5 st).

Ensamkommande PUT och Asylsökande

Verksamheten för ensamkommande barn i Dals-Ed verkställer socialtjänstens beslut avseende boende och stöd för ensamkommande barn. Boendevalternativen i sin nuvarande form är följande.

- Placering på kommunens HVB-hem.
- Boende i egen lägenhet med socialt kontrakt.

Arbete planeras utifrån individens särskilda behov av stöd och omsorg.

På grund av verksamhetens komplexitet och det stora behov av stöd som migrationsverket bedömer att gruppen ensamkommande barn är i behov har vi en relativt hög personaltäthet.

Personalen Verksamheten bemannas av. 1 föreståndare 100 %, 1 pedagog 75 % samt 8 boendestödjare med varierande tjänstgöringsgrad. Verksamheten är bemannad dygnet runt 365 dagar/år.

Ekonomi

Ensamkommande verksamheten ska vara en så kallad nollverksamhet där de ersättningar som migrationsverket utbetalar till kommunen för mottagande av ensamkommande barn oavkortat ska gå till ensamkommande barns boende, omsorg och etablering.

Dals-Eds kommun har avtal om tio platser för ensamkommande barn, tre av dessa 10 platser är öronmärkta för asylsökande barn. Övriga sju platser är till för barn med permanent uppehållstillstånd (PUT)

Under året har ett arbete pågått gällande en omorganisation som innebär att flytta verksamheten från

socialnämnden till kommunstyrelsen och dess arbetsmarknadsenhet. Det innebär att budgetansvar flyttas från nuvarande nämnd. Chefen för arbetsmarknadsenheten i samråd med chef och föreståndare för boendet samt integrationssamordnaren arbetade för det praktiska genomförandet som planeras ske 2014.

Hemvården

Viktiga händelser och genomförda förbättringar under året:

- Dagverksamhet för dementa har fungerat hela året 3 dagar/vecka på Edsgärdet.
- Ett hjälpmedel Laps Care för planering har införts för att säkerställa att alla får sina beviljade insatser.
- Vårdighetsgaranti för Hemvården har arbetats fram.

Personal och sysselsättningsläge:

Hemvården: 34 undersköterskor / vårdbiträden. 27 har nu omvårdnadsutbildning. 3 kontaktpersoner enl SoL, 2 anhöriganställda, 2 lönebidragsanställda, enhetschef.

Demensdagvård: 2 terapibiträden

Arbetet bedrivs dygnet runt, med flest personal dagtid och en personal som arbetar tillsammans med Sjuksköterska under natten. Alla arbetar varannan helg per 4-veckorsperiod. Tjänstgöringsgraden varierar från 100% till 50%. Flera har önskemål om höjda tjänstgöringsgrader.

Perioden Jan-december hade vi en lönebidrags anställning på Linden.

Semesterperioden löpte otroligt bra. Den lilla gruppen vi har i Nössemark bestående av 3 personal 2,5 åa har fungerat bra med nöjda brukare.

Rekryteringen framöver av kompetent personal kommer att bli en stor utmaning.

Medicinskt färdigbehandlade Betalning 4 dgr för medicinskt färdigbehandlade

Brukarnas behov, service och tillgänglighet: Den biståndsbedömda tiden har legat högt och jämt hela året men från 2167 tim / månad till 2493 tim / månad.

Eftersom alltför många väljer att bo kvar i sitt eget hem, har periodvis hjälpbehovet varit mycket stort och behov av dubbelbemanning ökat. Detta gäller vård i livets slutskede och när det finns demensproblematik.

Främsta anledningen till att Hemvården har ett så gott resultat 2013 beror på införandet av LapsCare. Vi har kunnat säkerställa tiden hos brukaren samt hur raster kan tas ut.

.Särskilda boenden

Hagalid är ett särskilt boende med 43 permanenta platser fördelat på tre avdelningar. Avd A – 16 platser demens, B – 14 platser demens och C – 13 platser somatik. Modulen öppnades i mars för 8 platser korttidsboende. Totalt 51 platser.

Personalstat inkl. natt 37,59 åa. exkl. nattpersonal 31,59 åa fördelat på Avd A 12,29 åa, Avd B 7,04 åa, Avd C 7,13 åa, korttids 5,13 åa och natt 6,0 åa.

Årets händelser Edsgärdet/Hagalid: Det har varit ett turbulent år för både personal och brukare. Vi startade året med att installera korttidsmodulen och den stora omflyttning startade. Korttids 8 rum hade tillfälligt bedrivits i avd C:s lokaler tillsammans med 8 permanenta platser. Under mars månad flyttade korttids in i modulen och lämnade plats för ytterligare 8 permanenta platser från Edsgärdet. Nu var Edsgärdet tomt för boendeplatser. Resterande från Edsgärdet flyttat till Hagalid under mars-april -13.

Sociala aktiviteter som skett på boendet under året är bl.a Grillkväll, Bakat kaffebröd och matbröd tillsammans med boende samt Underhållning och Nobelmiddag.

Hälso- och sjukvården HSL Hemsjukvård, kommunen har genom lagstiftning och samt olika tilläggsavtal ansvar för att ge hälso- och sjukvård till personer oberoende av ålder som inte utan

uppenbara problem kan uppsöka regionens verksamheter. Behovet av vård ska kvarstå över tid. Ansvaret begränsas upp till sjuksköterske, arbetsterapeut och sjukgymnastnivå. Hemsjukvård kan initieras av olika parter och all hemsjukvård ska vårdplaneras. Personal inom Hemsjukvården hör till en legitimerad profession förutom rehab-assistenten.

En sjuksköterska har avslutat sin anställning och en ny har kommit. 1/1-13 tillträdde en ny sjukgymnast på utannonserad tjänst. Alla sjuksköterskor samt personalen på kommunrehab har deltagit i olika utbildningar och i en gemensam utbildning i Procapita HSL som introduktion till det nya dokumentationssystemet som vi beräknar kunna gå över till 1/4-2014. Två sjuksköterskor studerar på specialistjuksköterskeutbildning.

Tyvärr har vi haft stora problem med läkemedelsleveranser vilket under en period kostade oss både energi, en hel del pengar och mycket MAS-tid. Logistiken förbättrades i slutet av året.

I väntan på ledningssystemet har nyckeltalen under 2013 bestått av statistik. Inskrivningen i HSV ökade med 16 % jämfört med 2012. De patienter som skrivs in idag har stora och komplicerade medicinska vårdbehov.

Verksamheterna kommer att gå över till nytt dokumentationssystem vilket kommer att innebära att resurser måste tas i anspråk. Arbetet med att uppfylla kravet på att bygga upp ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbetet bör vara avslutat under 2014 så att det fortlöpande utvecklingsarbetet kommer igång. Det bygger på att all personal är involverad och att samverkan internt mellan olika verksamheter fungerar optimalt. Problemet för verksamheterna är att det är få personer att fördela alla uppdrag på vilket kan innebära för stor arbetsbelastning för personalen. Det krävs att förvaltningens ledning och styrning tar det i beaktande.

Socialpsykiatri/Boendestöd

Insatser i brukarnas hem utförs efter biståndsbedömning. För vårdgruppen finns det två personliga ombud som är anställda genom USD. De ska stödja personer med psykiska funktionshinder. Ombuden arbetar på individens uppdrag och har en fristående ställning gentemot olika myndigheter. Stödverksamheten är öppen fem dagar i veckan med kvällsöppet en dag. Viss förändring av verksamhetsinnehållet har skett under hösten. Målet är att brukarna ska bli delaktiga i den dagliga verksamheten. Idag finns inte tydliga mål för vad deltagande på dagverksamheten ska leda till och detta bidrar till att resultatet inte alltid blir så bra som är önskvärt. Här finns ytterligare förändringar att göra under 2014. Socialpsykiatrien är med i den omorganisation som verkställts under året där syftet är att nå större samverkan med Individ och familjeomsorgen. Socialnämnden har tagit beslut om att STÖD-verksamheten och hemvården skall hitta samordningsfunktioner och arbeta gemensamt med bla boendestöd i ett team.

Handikappomsorgen

Verksamheten styrs av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De grundläggande principerna i lagen är självbestämmande, inflytande, delaktighet, kontinuitet och helhetssyn. LSS-verksamheten har två chefer med olika ansvarsdelar.

Enhet/Ansvar: 7530 LSS-enheten med följande verksamheter:

- 5121 Korttidsboende /korttidstillsyn (FSO)
- 5124 Dagcenter Viljan och Gnistan
- 5125 Timmergården, gruppboende
- 5126 Novabo, serviceboende
- 5128 Kronan, gruppboende

Enhet/Ansvar: 7531 LSS-enheten med följande verksamheter:

- LSS- personlig assistans samt övriga insatser
- FSO Förlängd skolbarnomsorg
- Ledsagare

- Korttidsboende
- Övriga insatser LSS.

Personlig assistans Vid årsskiftet 2012/2013 hade vi 6 beslut om assistansersättning enligt SFB (f d LASS) från Försäkringskassan samt 1 beslut om personlig assistans enligt LSS.

Från juni fick vi nya beslut om 2 assistentärenden enligt LSS.

Under året har antalet ledsagarbeslut och beslut om avlösarservice varit relativt oförändrat. Under andra halvan av året har ett nytt beslut om ledsagarservice tillkommit. Ett avlösarservicebeslut har avslutats på grund av utflyttning.

Kontaktpersonsuppdragen har varit oförändrade i antal.

korttidsboende/korttillsyn (FSO) Under första delen av 2013 hade vi fyra personer med beslut om korttidsboende, Efter sommaren hade vi tre personer på korttidsboende. Korttidsboendet i Bengtsfors där vi köpt platser till dessa fyra personer har höjt kostnaden/dygn sedan sommaren 2013, därav utfallet.

När det gäller insatsen boende barn/unga enl. 9§8 har LSS verkställt två platser på Utsiktens gymnasiesärskola under vårterminen. Under höstterminen verkställde LSS en plats.

Under året har LSS verkställt tre gynnande FSO beslut av Utsiktens gymnasieskola i samband med avslutade skoldagar.

Dagcenter Viljan och Gnistan Antal brukare på dagcenter har ökat sedan föregående år, från 18 brukare till 19 brukare

Timmergården, gruppboende Timmergården har 5 rum och 6 brukare. Här bor främst äldre personer. Boendet är bemannat hela dygnet och har sovande jour. Boendet är vårdtungt och har behövt personalförstärkas då boendet är överbelastat. En pedagogtjänst 0,75 åa tillsattes under våren, men besparades under hösten.

Novabo, serviceboende Novabo har sovande jour och är inte bemannat dagtid då alla brukare har annan sysselsättning. På Novabo bor främst yngre personer. Under året flyttade en brukare in på Novabo från en annan kommun och bodde en kortare period på Novabo, under hösten flyttade denna brukare till Kronan. Samtidigt flyttade en brukare till Novabo från Kronan. Det bor 8 brukare på Novabo.

5128 Kronan, gruppboende Kronans gruppboende och har 6 boende platser. Boendet har 5 platser för gruppboende och en plats för serviceboende. Här bor främst yngre personer. Under hösten flyttade en brukare från Kronan till Novabo. Från Novabo flyttade samtidigt en brukare till Kronan. Kronan har en ledig lägenhet. Under året var inte pedagogtjänsten tillsatt fullt ut, p.g.a föräldraledighet

Utveckling Socialtjänsten i Dalsland (USD), är ett nätverk för samverkan inom socialtjänsten i 4 Dalslandskommuner, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Åmål. Färgelanda fattade hösten 2012 beslut om att lämna nätverket fr o m 1 januari 2013. En heltidsanställd samordnare, anställd i Melleruds kommun, ansvarar för samordningsfunktionen. Melleruds huvudmannaskap har inneburit att svara för ekonomiadministration samt att vara anställningsmyndighet för den personal som tjänstgör inom USD (Personligt Ombud och tillfälligt projektanställda).

Styrgrupp för verksamheten har utgjorts av de 4 kommunernas socialnämndspresidier/motsvarande. Ledningsgrupp för verksamheten har varit socialchefgruppen i Dalsland (Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Åmål).

Den verksamhet som bedrivs inom ramen för USD grundfinansieras av ett verksamhetsbidrag på 50 tkr per kommun och år, totalt 250 tkr. Till detta kommer kommunernas bidrag till personliga ombuden, 75 tkr/år och kommun (80 tkr fr o m 140101). I övrigt är verksamheten självfinansierad, främst genom olika projektbidrag men även i form av olika uppföljnings- och utredningsuppdrag åt enskilda kommuner.

Verksamhetsbeskrivning 2013:

Alkoholhandläggning: var fram till och med 2013-07-31 placerad i USD. Därefter har verksamheten flyttats till IFO i Mellerud. Under första halvåret köpte även Färgelanda in sig i verksamheten.

Personliga ombud De personliga ombuden fungerar som stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning. Under första halvåret 2013 hade Dalslandskommunerna gemensamt haft tillgång till 2 personliga ombud. Som en följd av Färgelandas utträde ur USD gjordes en neddragning till 1 ombud under hösten.

Personliga ombuden grundfinansieras av Länsstyrelsen. Kommunerna bidrog 2013 med 75 tkr/kommun och år. Färgelanda kommun köpte in sig i verksamheten under första halvåret 2013 (avvecklingsperiod för pågående ärenden). Verksamhetsberättelse för PO-verksamheten är redovisad för Socialnämnden i kommunen.

Familjerådgivning Dalslandskommunerna bedriver gemensam familjerådgivning i lokaler i Bäckeåkers. Under 2013 har rådgivning även erbjudits en gång i månaden i Mellerud. Rådgivningen har köpts in av Trollhättans stad. USD svarar för viss administration samt genomför uppföljningar mm med familjerådgivaren. Fr o m 2014-01-01 har Trollhättans stad sagt upp avtalet.

Kvinnofridsprojekt Under våren 2013 har ett utbildningsprojekt för kommunernas personal inom området "Våld i nära relationer" slutförts. Projektet finansierades av länsstyrelsen. Riktade utbildningar har erbjudits personal inom äldreomsorgen, IFO och LSS.

IFO IFO-chefsgruppen har under året tagit fram slutligt förslag till en gemensam familjehems- och familjerättsenhet med Åmåls kommun som huvudman. Samtliga kommuner har under hösten ställt sig bakom förslaget och skrivit avtal om verksamheten.

LSS Under våren 2013 anlätades Pwc och en utvärdering av det Dalslandsgemensamma LSS-teamet gjordes. Utvärderingen var entydig – teamet behövde förstärkas eftersom arbetsbelastningen (antalet ärenden) ökat markant sedan starten. Efter att beslut om en utökning tagits, har ett nytt avtal som reglerar verksamheten tagits fram. Åmåls kommun svarar för huvudmannaskapet för teamet.

Övrigt Ett antal utbildningsdagar har arrangerats, främst för äldreomsorgens personal men även för kommunernas personal som arbetar med ensamkommande barn.

Nätverksträffar inom olika områden har initierats och genomförts.

Uppföljningar av larmupphandling i särskilt boende samt trygghetstelefon/ larmmottagning i ordinärt boende har gjorts regelbundet under året liksom vissa utbildningar för berörd personal.

Uppföljnings- och utredningsuppdrag åt enskilda kommuner inom olika verksamheter inom socialtjänsten.

KOMMUNALA MÅL

HÅLLBAR UTVECKLING

Verksamheten jobbar i enlighet med uppsatta mål. I de fall vi har möjlighet att påverka så anser vi att vi agerar för ett så hållbart tillvägagångssätt som våra förutsättningar ger oss möjlighet till.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Utveckla former för minskat utanförskap i socialnämndens olika verksamheter.	Förvaltningen har under året på flera plan arbetat med att minska utanförskapet.	◆
Socialnämnden skall utveckla samverkansformer med FOKUS-nämnden	Ett arbete som pågår kontinuerligt. Bland annat sker samarbeten inom LSS-området exempelvis FSO. Personal från IFO är med i arbetet med familjecentralen som är ett förebyggande arbete	◆
För att nå alla ungdomar behövs uppsökande verksamhet, alltså att man finns i ungdomarnas miljöer på deras fritid. Detta är speciellt viktigt vid evenemang	Ett arbete som pågår, men bemanningen har den senaste tiden inte varit som planerat. Vilket kommer att åtgärdas under våren, då personalbemanningen är stabil.	◆
Alla som arbetar med barn och ungdom, ar ska verka för ett gemensamt och positivt förhållningssätt	Ett pågående arbete och ett stöd i detta är Kultur och värderingar i Dals-Eds studien.	◆

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Socialnämnden skall ställa krav på deltagande i sysselsättning vid utbetalning av försörjningsstöd	Skär kontinuerligt i arbetet.	Avslutad	✓
Socialnämnden skall utveckla förebyggande insatser och förhållningssätt inom IFO med fokus på samverkan såväl internt gentemot andra förvaltningar som externt genom samverkan med andra kommuner och andra aktörer.	Det finns flera samarbeten som pågår med övriga kommuner. Barnförhållningsrum har vi tillsammans med polis och Dalslandskommunerna startat upp och detta ligger i Åmål. Beslut är taget om att starta upp gemensamt arbete kring familjerätt och familjehem i USD Utveckling socialtjänsten Dalsland och detta kommer att starta i början 2014.	Pågående	!
Socialnämnden skall utveckla samverkansformer med FOKUS-nämnden.	Dals-Edsmodellen är en samverkansforum som vi vill utvärdera under kommande år. Västbus är ett bra verktygen när det gäller samverkan och som tydligt beskriver ansvarsområden mellan Fokus och socialförvaltningen och BUP. LSS är också ett område där samverkan håller på att utvecklas ett exempel är FSO Förlängd skolbarnomsorg och ett utredningsarbete pågår kring ev. daglig verksamhet samt korttids.	Pågående	!

ATTRAKTIV KOMMUN

Förvaltningen arbetar med att utvecklas inom detta område och mycket är på gång. Samtidigt ser vi brister i bland annat arbetet med att marknadsföra oss som potentiell arbetsgivare gentemot framtidens arbetskraft.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Utveckla alternativa boende inom nämndens verksamheter för att öka attraktionskraften och inflyttningen i kommunen	Ett pågående arbete som är aktuellt i samband med att förvaltningen tillsammans med kommunledningen presenterat 5 olika alternativ för framtidens äldreboende. Beslutsunderlag är klart beslutsprocessen fortsätter under 2014, av dessa 5 förslag skall beslut tas gällande vilket av förslagen som förvaltningen skall fördjupa sig i. Nämndens mål är att kommunen skall satsa på fler Trygghetsboende för att möta kommande behov.	◆
Nämnden skall verka för ökad valfrihet och självbestämmande inom sitt verksamhetsområde.	Arbete som pågår.	◆
Nämnden skall vara lyhörd och ta till vara personalens kompetens och goda idéer	Nämnden är mottaglig för de förslag som kommer från personalen. Representanter från personalgruppen ingår i arbetsgruppen för framtidens äldreomsorg.	◆
Socialnämnden skall aktivt marknadsföra socialtjänstens olika yrken mot Univeritet, Gymnasium, Högskolor, Vuxenutbildningen mfl	Inom detta område finns det en stor utvecklingspotential, vilket kan vara ytterst viktigt att ta till vara med tanke på framtidens troliga bemanningsproblematik.	■

DEMOKRATI OCH DELAKTIGHET

Det mål där vi ser att vi nått längst i vår måluppfyllnad. Därför inte sagt att vi inte ser detta som en utmaning även inför framtiden då det är ett område som kräver ett kontinuerligt engagemang för uppnå resultat.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Socialnämnden ska vara lyhörd för brukarnas och anhörigas synpunkter.	Nämndens företrädare deltar på de möten som möjliggör dialog med dessa grupper. Vilket innebär bland annat deltagande i pensionärs och handikappråden.	●
Utveckla former för medborgardialog.	När det gäller planerna för framtidens äldreomsorg så används olika sociala medier för att sprida information. i övrigt finns möjlighet att förbättras ytterligare på detta område.	◆
Barnperspektivet skall beaktas i all handläggning, myndighetsutövning och behandlande insatser som rör barn och unga.	Verkställt.	●
All beredning av ärende som berör barn och ungdomar ska bedömas utifrån kommunens barnchecklista eller jämförbar dokumentation.	Handläggarna på IFO arbetar med verktyget BBIC som säkerställer att detta mål infrias.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Socialnämnden skall vara lyhörd för brukarnas och anhörigas synpunkter.	Ett pågående arbete för att vara lyhörd är i de kommunala pensionärsorganisationerna och handikappråd. Även i de referensgrupper som bildats i samband med den planerade ombyggnationen av Edsgärdet.	Pågående	!
Socialnämnden skall utveckla	En aktuell fråga som måste utvecklas i	Pågående	!

Aktiviteter	Kommentar	Status	
former för medborgardialog.	förändringarnas tid. I planeringen för ombyggnationen finns dialogmöten med som en självklar del.		
Socialnämnden skall beakta barnperspektivet i all handläggning, myndighetsutövning och behandlande insatser som rör barn och unga.		Avslutad	✓
Dals-Eds kommun skall vara en föregångskommun när det gäller barn och ungdomars uppväxtvillkor. Våra barn och ungdomar skall känna sig värdefulla, viktiga och älskade. 2014 skall alla i kommunens verksamheter som jobbar med barn och ungdomar ha genomgått ICDP-utbildning nivå 1.	De flesta i den aktuella personalgruppen har genomgått utbildningen.	Pågående	!

STABIL EKONOMI I BALANS

Årets resultat är ett underskott på 811 000 kr vilket i sig själv inte är något stort underskott men sedan finns differenser inom verksamheterna som gör att vi inte kan vara fullständigt nöjda med årets resultat. Främst är det stora underskottet inom IFO verksamheten som oroar och som gör att vi även i framtiden kommer att få problem.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Nämndens huvudverksamheter skall bedrivas på rimlig kostnadsnivå utifrån statsbidrag (standardkostnad) och jämförbara kommuner.	Nämnden har inte kunnat uppfylla detta mål i sin helhet då främst IFO har mycket högre kostnader än standardkostnaden.	■
Nämnden skall tydligt och följsamt bedriva verksamheterna inom tilldelad budget.	Målet har inte kunnat uppfyllas på samtliga verksamheter.	■
Nämnden skall aktivt arbeta för ett så effektivt lokalutnyttjande som möjligt.	Nämnden försöker kontinuerligt se över att lokalerna i verksamheten utnyttjas så effektivt som möjligt och detta är en punkt som det tas hänsyn till i verksamhetens framtidsplaner.	◆
Socialnämnden har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning.	Ett kontinuerligt arbete som nämnden fokuserar på men inte alltid kan leva upp till.	◆
Socialnämndens anställda ska vara och känna sig delaktiga i det ekonomiska arbetet.	Ekonomi skall vara en stående punkt på APT i verksamheten. Det finns ytterligare att göra inom detta område.	◆
Socialnämnden skall genom USD (Utveckling Socialtjänsten Dalsland) och Fyrbodals verka för samverkan och samarbete.	Nämnden deltar i de olika samverkansformerna.	●

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Nämnderna skall bedriva verksamheten inom tilldelad budget	Socialnämnden har ett ständigt pågående arbete med att anpassa verksamheterna efter lagar, föreskrifter och budget.	Pågående	!
Socialnämnden skall aktivt arbeta för ett så effektivt lokalutnyttjande som möjligt.	Ett pågående arbete då nämndens verksamheter för tillfället är mycket trångbudda och man söker interna lösningar i möjligaste mån.	Pågående	!
Samtliga nämnder har att inom sina verksamheter ansvara för att beakta kraven om god ekonomisk hushållning.	Ett pågående arbete som finns med i det dagliga arbetet i alla verksamhetsområden.	Pågående	!
Socialnämndens huvudverksamheter skall bedrivas på rimlig kostnadsnivå utifrån statsbidrag (standardkostnad) och jämförbara kommuner.	Socialnämnden har ett ständigt arbete med att bedriva verksamheten utifrån lagar, föreskrifter och driva verksamheten med kvalitet med rimliga kostnader.	Pågående	!
Samtliga nämnder ska beakta möjligheterna till ökad samverkan med andra kommuner där det är möjligt.	Olika samarbetsprojekt pågår och nya planeras	Pågående	!

STÄNDIGA FÖRBÄTTRINGAR

Ett uppdrag som aldrig kommer att avslutas och förvaltningen arbetar med detta efter bästa förmåga.

Nämnd mål	Senaste kommentaren	
Socialnämndens verksamheter skall arbeta med ständiga förbättringar och utveckla lösningar både interna och externa aktörer.	Något som nämnden arbetar kontinuerligt med.	◆
Personalen ska erhålla den kompetens som verksamheten är i behov av.	I det stora hela så har personalen den kompetens som krävs.	◆
Sträva efter att öka andelen heltidstjänster inom nämndens verksamheter.	Svårt att verkställa med dagens ekonomiska läge.	◆
Eftersträva nya innovativa lösningar för anställning och utbildning.	Vidareutbildning erbjuds till anställda men i nuvarande ekonomiska läge är det svårt att göra mer.	◆
Aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing.	Det har skett flera insatser under året och det är en punkt som det kommer arbetas aktivt med framöver.	◆

Aktiviteter	Kommentar	Status	
Socialnämnden skall ha en stabil och trygg IFO-organisation som utvecklar lokala lösningar inom Dals-Eds kommun och samverkar i Dalsland.	Organisationen är snart verkställd enligt beslut taget under våren 2013. Samtliga tjänster kommer att vara tillsatta i början av kvartal 2 2014.	Pågående	!

Aktiviteter	Kommentar	Status
<p>Samtliga nämnder ska aktivt och strategiskt sörja för god kompetens och arbetsmiljö samt motverka mobbing och trakasserier</p>	<p>Ett pågående arbete, både gällande kompetensförsörjning och arbetemiljö. Med nya föreskrifter och lagar följer kompetensutveckling, för att möta de ökade kraven. För tillfället är personalen ansträngda i framförallt äldreomsorgen som gått har igenom en stor omorganisation och förändring under året.</p>	<p>Pågående </p>

VERKSAMHETSBESKRIVNINGAR

Gemensam administration

Förvaltningens gemensamma administration består av förvaltningschef, förvaltningsekonom, assistent samt nämndens IT ansvariga/utvecklare 50 % som arbetar för hela socialförvaltningen. När det gäller IT så finns det många olika programvaror och IT-hjälpmedel som är anpassade för socialtjänsten och gemensamma programvaror i vårdssamverkan.

1,5 tjänst biståndshandläggare ligger under ansvarsområdet och uppdraget är att varje individ som ansöker om stöd och hjälp ska försäkras en skälig levnadsnivå samt ges möjlighet att leva ett så självständigt liv som möjligt.

Det är kommunens biståndshandläggare som utreder och beslutar om insatser. Det kan handla om att utreda behov av hemtjänst, ledsagare, avlösning i hemmet, korttidsvistelse, växelvård eller särskilt boende. Enhetscheferna verkställer utifrån biståndsbedömningen.

It-ansvarig i förvaltningen har fördelats till en av biståndshandläggarna.

Alla medarbetare i förvaltningen har erbjudits medarbetarsamtal och lönedialog under 2013.

Flera utbildningar samt nätverksmöten genomfördes och många genom Utveckling Socialtjänsten Dalsland USD och Fyrbodal.

Individ- och familjeomsorg hanterar frågor enligt socialtjänstlagen. Lagen hanterar barn och ungdom och vård enligt LVU, samt frågor om försörjningsstöd och boenden. Individ- och familjeomsorgen erbjuder förebyggande arbete, råd & stöd samt biståndsbedömda insatser till kommunens invånare. Arbetsområdet är väldigt brett och täcker alla åldrar och innefattar exempelvis utredningar och insatser till skydd för barn, yttranden i ärenden med unga lagöverträdare, försörjningsstöd, yttranden i tvister kring vårdnad-boende-umgänge, samarbetsamtal, faderskapsutredningar, dödsboudredningar, stöd till personer med missbruk samt dagverksamhet och boendestöd för personer med socialpsykiatrisk problematik.

Ensamkommande PUT och Asylboende Verksamheten för ensamkommande barn i Dals-Ed verkställer socialtjänstens beslut avseende boende och stöd för ensamkommande barn. Boendalternativen i sin nuvarande form är 1) Placering i kommunens HVB-hem. 2) Boende i egen lägenhet med socialt kontrakt. Dals-Ed har avtal om tio platser för ensamkommande barn, tre av dessa 10 platser är öronmärkta för asylsökande barn. Övriga sju platser är till för barn med permanent uppehållstillstånd (PUT)

Äldreomsorg omfattas av:

Särskilt boende är i Sverige det gemensamma namnet för flera boendeformer, som anpassats för äldre med stort behov av omsorg. Plats inom särskilt boende kan erhållas efter ansökan till kommunen. Ansökan görs enligt Socialtjänstlagen och avslag kan överklagas till förvaltningsrätten. För att en person ska beviljas särskilt boende krävs att en skälig levnadsnivå inte kan uppnås i hemmet genom insatser av hemvården.

Hemvård Verkställer biståndsbedömda insatser till äldre och handikappade i eget boende och sjukvårdsinsatser på delegation från Hälso och Sjukvården (HSL). Hjälbehovet finns hela dygnet och alla dagar året runt. Bistår också med insatser enl LSS .

Insatserna består av

- Hjäl i hemmet: omvårdnads- och serviceinsatser, ledsagning, social samvaro i hemmet. Kontaktperson. Boendestöd.
- Hjäl med mediciner på delegation av sjuksköterska.
- Matdistribution: varm lunch
- Trygghetslarm
- Social samvaro i Lindens samlingsal 15-20 boende 5 dagar/vecka.

- Dagvård för dementa 3 dagar /vecka ca 6 tim/dag.

Hemsjukvård, kommunen har genom lagstiftning och samt tilläggsavtal ansvar för att ge hälso- och sjukvård till personer oberoende av ålder som inte utan uppenbara problem kan uppsöka regionens verksamheter. Behovet av vård ska kvarstå över tid. Ansvaret begränsas upp till sjuksköterske, arbetsterapeut och sjukgymnastnivå. Hemsjukvård kan initieras av olika parter och all hemsjukvård ska vårdplaneras. Hemsjukvårdens personal är alla legitimerade sjuksköterskor.

Kommunrehab, har ansvar för utprovning och förskrivning av individuella hjälpmedel till personer inskrivna i hemsjukvården. Utifrån profession ansvarar verksamheten för underhåll, tillsyn och uppföljning av samtliga utlämnade hjälpmedel. Ansvaret innefattar också information, instruktion samt utbildning till patienter, omvårdnadspersonal, sjuksköterskor och anhöriga i handhavande av hjälpmedel. En viktig arbetsuppgift är utbildning i arbetsteknik. Arbetsterapeuten gör utredningar som underlag för bostadsanpassningar. Individuella undersökningar och behandlingar utförs utifrån profession. Kommunrehab personal är legitimerad arbetsterapeut, legitimerad sjukgymnast samt rehabassistent.

Handikappomsorgen Verksamheten styrs av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De grundläggande principerna i lagen är självbestämmande, inflytande, delaktighet, kontinuitet och helhetssyn.

FRAMTIDEN

Personal

En stor utmaning för nämnden är hur organisationen ska utvecklas i framtiden. Många pensionsavgångar väntas ske under närmaste åren. Hur kommer tillgången på kompetent personal att vara då de flesta organisationer har samma problem.

Framtidens äldreomsorg i kommunen

Den pågående processen av gällande framtidens äldreomsorg står inför en ny fas. En arbetsgrupp bestående av tjänstemän har under året arbetat fram 5 olika alternativ gällande framtidens äldreboende. Dessa förslag har presenterats för politiken och allmänheten. Under första halvåret kommer politiken att ta beslut om vilket av förslagen som det skall arbeta vidare med.

Stort behov av trygghetsbostäder

Behov av fler Trygghetsboende kvarstår och Socialnämnden har tagit beslut om att i Dals-Ed skall det inför framtiden planeras för 60 lägenheter i särskilt boende, detta utifrån demografin. För att dessa 60 boendeplatser skall räcka krävs att kommunen även planerar för fler Trygghetsboenden i centrala Ed. Socialnämnden har beslutat att hela eller delar av Hagalid skall omvandlas till Trygghetsboende.

Trygghetsboende är bostäder med hög nivå av tillgänglighet, gemensamhetsutrymmen och möjlighet till gemensamma måltider.

Anhörigstöd

Under 2014 skall en nystart av denna verksamhet ske, detta är en viktig funktion där syftet är att minska de anhörigas psykiska och fysiska belastning. För en del personer handlar det om att få hjälp med insatser som den närstående behöver, för andra handlar det om att de behöver få information eller utbildning av kommunen

Individ- och familjeomsorgen IFO SAMT SOCIALPSYKIATRIN

När det gäller personer med psykiska sjukdomar och dubbeldiagnoser måste kommunen fortsätta att utveckla boendestödet tillsammans med IFO. Boendestöd räcker dock inte alltid till och i dagsläget köper vi platser i annan kommun och det beror på att vi inte har något sådant boende i vår kommun. Dals-Eds kommun har behov av ett psykiatriboende, just nu ligger frågan öppen i USD (Utveckling Socialtjänsten Dalsland) om vi tillsammans starta ett sådant boende.

Den nya IFO- organisation har fastställts under 2013 där IFO och socialpsykiatrin skall ha ett tydligt samarbete och samverkan, även hemvården skall vara delaktig i samarbetet kring psykiatrin. IFO- organisationen har i uppdrag att under 2014 utveckla arbetssätt och skapa rutiner för verksamheten och upprätthålla en trygg och säker organisation utifrån lagen men även en kostnadsmedvetenhet..

Arbetet fortgår att finna lämpliga lokaler till IFO eftersom de behöver fler kontor, planen är att bygga om i Utvecklingscenter och att verksamheten flyttar dit. Syftet med detta är arbetsmiljö och att verksamheten skall utveckla ytterligare samverkan med AME Arbetsmarknadsenheten, Arbetsförmedling och Försäkringskassa.

Placeringar

När det gäller placering på institution går det inte att förutsäga behov och kostnader. Det innebär att institutionsplaceringar även i framtiden blir en avgörande faktor för utfallet av nämndens ekonomi.

LSS OCH SAMARBETE

Ett arbetet har påbörjats med olika samverkansförslag mellan LSS i Socialförvaltningen och Fokus förvaltningen. Samverkansarbete kommer att fortsätta under året.

I framtidens planering av lokaler ett stort behov av nya lokaler för dagverksamheterna i LSS. idag har en verksamhet sin lokal i gamla Tullhuset och den andra gruppen inne i en samlingslokal på Hagalid.

En ny enhetschef för LSS kommer att anställas.

Socialnämndens ledningsfunktion

I förvaltningen saknas en enhetschef, då det är ca 200 anställda med 7 enhetschefer. För att få kvalitet på ex medarbetarsamtal och arbetsmiljö, krävs ytterligare enhetschef.

I framtidens lokalplanering så ingår även lokalbehovet för enhetscheferna som idag är utspridda både i gamla Kentruck och Edsgärdet. För att nå maximal samverkan är en förutsättning att enhetschefernas kontor ligger samlade, speciellt hemvården och hemsjukvården som har mycket gemensamt. Sjuksköterskeorganisationen är också i behov av nya lokaler och detta är med i planeringen för framtidens äldreomsorg.

